

20/2017

STATSREVISORERNE
RIGSREVISIONEN



Rigsrevisionens beretning om

revisionen af statsregnskabet for 2017

afgivet til Folketinget med Statsrevisorernes bemærkninger



1849
147.281
237
1976
114.6
22.480
908

August 2018

20 /
2017

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2017

Statsrevisorerne fremsender denne beretning med deres bemærkninger til Folketinget og vedkommende minister, jf. § 3 i lov om statsrevisorerne og § 18, stk. 1, i lov om revisionen af statens regnskaber m.m.

København 2018

Denne beretning til Folketinget skal behandles ifølge lov om revisionen af statens regnskaber, § 18: Statsrevisorerne fremsender med deres eventuelle bemærkninger Rigsrevisionens beretning til Folketinget og vedkommende minister.

Alle ministre afgiver en redegørelse til beretningen.

Rigsrevisor afgiver et notat med bemærkninger til ministrenes redegørelser.

På baggrund af ministrenes redegørelser og rigsrevisors notat tager Statsrevisorerne endelig stilling til beretningen, hvilket forventes at ske i december 2018.

Ministrenes redegørelser, rigsrevisors bemærkninger og Statsrevisorerne eventuelle bemærkninger samles i Statsrevisorerne Endelig betænkning over statsregnskabet, som årligt afgives til Folketinget i februar måned – i dette tilfælde Endelig betænkning over statsregnskabet 2017, som afgives i februar 2019.

Henvendelse vedrørende
denne publikation rettes til:

Statsrevisorerne
Folketinget
Christiansborg
1240 København K
Telefon: 33 37 59 87
Fax: 33 37 59 95
E-mail: statsrevisorerne@ft.dk
Hjemmeside: www.ft.dk/statsrevisorerne

Yderligere eksemplarer kan
købes ved henvendelse til:

Rosendahls Lager og Logistik
Herstedvang 10
2620 Albertslund
Telefon: 43 22 73 00
Fax: 43 63 19 69
E-mail: distribution@rosendahls.dk
Hjemmeside: www.rosendahls.dk

ISSN 2445-7361
ISBN 978-87-7434-570-1

Statsrevisorernes bemærkning

BERETNING OM REVISIONEN AF STATSREGNSKABET FOR 2017

Statsrevisorerne finder det tilfredsstillende, at statsregnskabet for 2017 – bortset fra virkningen af Rigsrevisionens forbehold på § 38. Skatter og afgifter – i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og de statslige regnskabsregler. Staten har i alle væsentlige henseender overholdt bevillingerne og disponeringsreglerne.

Rigsrevisionen har for første gang taget forbehold for, om statsregnskabet § 38. Skatter og afgifter er rigtig, da Rigsrevisionen ikke har kunnet skaffe det nødvendige revisionsbevis for, om regnskabet i alle væsentlige henseender er rigtigt. Rigsrevisionen vurderer, at regnskabsaflæggelsen på § 38 er præget af betydelig usikkerhed, og har ikke kunnet opgøre det konkrete fejlniveau.

Statsrevisorerne henleder Folketingets opmærksomhed på, at når Statsrevisorerne i februar 2019 afgiver Endelig betænkning over statsregnskabet, vil der være risiko for, at Statsrevisorerne må forelægge statsregnskabet for Folketinget med bemærkning om, at samtlige statens indtægter ikke er korrekt opgjort.

Statens virksomheder havde i 2017 driftsudgifter på 695,7 mia. kr. og driftsindtægter på 726,6 mia. kr. Overskuddet på statens driftsregnskab var 30,9 mia. kr. Statens udgifter var samlet set 6,6 mia. kr. højere end bevilget, svarende til 0,9 %. Staten har haft merindtægter på 41,2 mia. kr. Merindtægterne stammer primært fra indkomstskat fra selskaber, hvor der er en merindtægt på 15,2 mia. kr., og pensionsafgiftsskat, hvor der er en merindtægt på 7,7 mia. kr.

Statsrevisorerne skal pege på, at paragrafregnskaberne generelt er rigtige, bortset fra § 38. Skatter og afgifter, og at ministerierne har overholdt deres bevillinger. Statsrevisorerne finder det tilfredsstillende, at der generelt er en god og sikker regnskabsforvaltning i staten.

Statsrevisorerne påtaler, at Rigsrevisionen – ligesom i tidligere år – har konstateret kritiske fejl og mangler i SKATs forvaltning, herunder at SKAT ikke har forvaltet inddrivelsen af de offentlige restancer på en økonomisk hensigtsmæssig måde. Den mangelfulde forvaltning betyder, at restancerne løbende bliver mindre værd. Ifølge SKATs egen værdiansættelsesmodel har de samlede offentlige restancer på ca. 108,6 mia. kr. kun en reel værdi på 24,7 mia. kr. Dette betyder, at der kun kan forventes en tilbagebetaling på 22,7 % af gælden til det offentlige.

Statsrevisorerne påtaler, at Skatteministeriets mangelfulde forvaltning af inddrivelsesområdet medfører betydelige tab for det offentlige, som betyder, at skyldnere ikke har oplevet nogen konsekvens af ikke at have betalt deres gæld til det offentlige.

STATSREVISORERNE,
den 22. august 2018

Peder Larsen
Henrik Thorup
Klaus Frandsen
Søren Gade
Henrik Sass Larsen
Villum Christensen

En række virksomheder kan forbedre deres forvaltning

Statsrevisorerne bemærker, at regnskabsforvaltningen kan styrkes i flere virksomheder, bl.a. ved styrket fokus på overholdelse af bevillingslovene, sikker og korrekt regnskabsforvaltning, lønadministration og styring af byggerier.

Statsrevisorerne finder det i den forbindelse utilfredsstillende:

- At Udenrigsministeriet har bogført 47,1 mio. kr. fra udviklingsbistanden på en lønkonto under driftsbevillingen og derved i strid med bevillingsforudsætningerne har øget råderummet på lønområdet med 47,1 mio. kr.
- At Skatteministeriet i 2017 har udmøntet 242,3 mio. kr. på finansloven, som var bevilget til at styrke inddrivelsen af gælden til det offentlige. SKAT har kun afsat 145,9 mio. kr. af de 242,3 mio. kr. til at styrke inddrivelsen, mens resten er afsat til andre formål i SKAT og i Skatteministeriets departement.
- At Rigsrevisionen har konstateret fejl i 8 ud af 40 gennemgåede lønsager i Statens Administration. 3 af fejlene ville have resulteret i forkert udbetalt løn. Statens Administration administrerer løn for 150 virksomheder i staten.
- At politiet ikke kan specificere tilgodehavender på ca. 922 mio. kr., der fremgår af bøde- og sagsomkostningssystemet. Politiet har ikke kunnet dokumentere størrelsen og aldersfordelingen af tilgodehavender. Rigsrevisionen kan derfor ikke vurdere, om der er tilgodehavender af ældre dato, som burde være opkrævet eller afskrevet.
- At udgifterne til byggeriet af Niels Bohr-bygningen i oktober 2017 var vokset med 1.296 mio. kr., svarende til en udgiftsforøgelse på 79 %.

Revision af EU-midler

Statsrevisorerne bemærker, at Rigsrevisionen har erklæret, at regnskaberne for EU-indtægter og EU-udgifter for 2017 er udarbejdet i overensstemmelse med de statslige regnskabsregler, og at regnskaberne giver et retvisende billede af indtægter og udgifter for regnskabsåret og for den finansielle stilling ved regnskabsårets udløb.

Statsrevisorerne finder det dog utilfredsstillende, at der er flere sager, hvor Danmark har betalt eller har risiko for at skulle betale en del af tilskuddet tilbage til EU.

Utilfredsstillende forvaltning af resultatløn i staten

På baggrund af Rigsrevisionens tværgående gennemgang finder Statsrevisorerne det utilfredsstillende:

- At kun 8 ud af 44 gennemgåede resultatlønskontrakter er indgået forud for kontraktperioden, og at 18 af de 44 kontrakter først er indgået i april eller senere i det år, de er gældende.
- At virksomhederne kun i 15 ud af 52 gennemgåede resultatlønsudbetalinger begrunder en skønsmæssig forhøjelse af resultatlønnen skriftligt og dækkende.
- At der i Digitaliseringsstyrelsen, SKAT, Sundhedsdatastyrelsen, Banedanmark og Bygningstyrelsen er udbetalt resultatløn til trods for manglende målopfyldelse, og uden at det er tydeliggjort, om der belønnes for andre forhold.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Introduktion og konklusion	1
2. Erklæring om statsregnskabet	13
3. Revisionen af de enkelte ministerområder	17
3.1. § 1. Dronningen og § 2. Medlemmer af det kongelige hus m.fl.	17
3.2. § 5. Statsministeriet	18
3.3. § 6. Udenrigsministeriet	19
3.4. § 7. Finansministeriet	22
3.5. § 8. Erhvervsministeriet	24
3.6. § 9. Skatteministeriet	28
3.7. § 10. Økonomi- og Indenrigsministeriet	32
3.8. § 11. Justitsministeriet	34
3.9. § 12. Forsvarsministeriet	36
3.10. § 14. Udlændinge- og Integrationsministeriet	42
3.11. § 15. Børne- og Socialministeriet	43
3.12. § 16. Sundheds- og Ældreministeriet	44
3.13. § 17. Beskæftigelsesministeriet	48
3.14. § 19. Uddannelses- og Forskningsministeriet	52
3.15. § 20. Undervisningsministeriet	55
3.16. § 21. Kulturministeriet	57
3.17. § 22. Kirkeministeriet	61
3.18. § 24. Miljø- og Fødevareministeriet	62
3.19. § 28. Transport-, Bygnings- og Boligministeriet	65
3.20. § 29. Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet	68
3.21. § 35. Generelle reserver, § 36. Pensionsvæsenet og § 37. Renter	71
3.22. § 38. Skatter og afgifter	72
3.23. § 40. Genudlån mv., § 41. Beholdningsbevægelser mv. og § 42. Afdrag på statsgælden (netto)	105
4. Tværgående emne	106
4.1. Resultatløn i staten	106
5. Revisionen af EU-midler	114
Bilag 1. Metodisk tilgang	120
Bilag 2. Fortsatte sager fra tidligere beretninger om revisionen af statsregnskabet	123
Bilag 3. Ordliste	130

Rigsrevisionen afgiver denne beretning til Statsrevisorerne i henhold til § 17, stk. 1, i rigsrevisorloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 101 af 19. januar 2012.

Rigsrevisionen har revideret regnskaberne efter § 2, stk. 1, nr. 1, 2, 3 og 4, jf. § 3 i rigsrevisorloven.

Rigsrevisionen har endvidere gennemgået regnskaber efter § 4, stk. 1, nr. 1, 2 og 3, jf. § 6 i rigsrevisorloven. Endelig har Rigsrevisionen gennemgået regnskaber efter § 5, jf. § 6 i rigsrevisorloven.

Beretningen vedrører 19 ministerier på finanslovens §§ 1-42.

Vi har valgt ikke at opliste de mange ministre, som har haft ansvaret for sagerne i denne beretning, der bl.a. indeholder opfølgning på revisionssager, som tidligere ministre har haft ansvaret for.

Beretningen har i udkast været forelagt ministerierne, hvis bemærkninger er afspejlet i beretningen.

1. Introduktion og konklusion

1. Denne beretning handler om revisionen af statsregnskabet for 2017. Statsregnskabet er et samlet regnskab for de ministerier, der afholder udgifter og opkræver indtægter for staten. Beretningen handler også om revisionen af en række virksomheder uden for statsregnskabet, hvor en minister er overordnet ansvarlig.

Formålet med revisionen har været at vurdere, om oplysningerne i statsregnskabet er rigtige, og om ministerierne har forvaltet statens midler i overensstemmelse med Folketingets beslutninger. Beretningen skal dermed understøtte Statsrevisorernes og Folketingets arbejde med at kontrollere ministerierne og godkende statsregnskabet.

Vores konklusion er opdelt i 3 dele. Først giver vi en overordnet konklusion om det samlede statsregnskab. Herefter giver vi en konklusion om hver paragraf, undtagen § 3. Folketinget. Endelig omtaler vi sager, der ikke indgår i erklæringerne, men som vi vil orientere Statsrevisorerne om, fordi de er principielle eller tværgående.

1.1. STATSREGNSKABET ER RIGTIGT, BORTSET FRA VIRKNINGERNE AF VORES FORBEHOLD VEDRØRENDE SKATTER OG AFGIFTER

2. Vi har gennemført finansiell revision og bevillingskontrol for at vurdere, om de informationer, ministerierne har præsenteret i statsregnskabet, er rigtige, og om ministerierne har overholdt deres bevillinger.

VIRKSOMHED

Begrebet virksomhed bruges i denne beretning om:

- enheder inden for et ministerium, hvis ledelse er budget- og regnskabsmæssigt ansvarlig for én eller flere hovedkonti på bevillingslovene, jf. regnskabsbekendtgørelsens § 3
- enheder, der ikke er omfattet af statsregnskabet, men som falder under rigsrevisorlovens § 2, stk. 1, nr. 2-4
- tilskudsmodtagere, hvis årlige regnskab er omfattet af rigsrevisorlovens § 4.

ERKLÆRING

En erklæring er et dokument, hvor vi giver vores konklusion om regnskabet og vores udtalelse om forvaltningen. I erklæringen beskriver vi endvidere opgavens afgrænsning og forudsætninger.

KONKLUSION MED FORBEHOLD

Det er Rigsrevisionens vurdering:

- at statsregnskabet – bortset fra virkningen af forbeholdet på § 38. Skatter og afgifter – i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statens regnskabsregler
- at staten i alle væsentlige henseender har overholdt bevillingerne og disponeringsreglerne.

1.2. STATEN HAR GENERELT EN SIKKER REGNSKABSFORVALTNING

3. Rigsrevisionen har vurderet, at paragrafregnskaberne generelt er rigtige, bortset fra § 38. Skatter og afgifter, hvor vi har et forbehold. Vi har endvidere vurderet, at ministerierne har overholdt deres bevillinger. Det er således Rigsrevisionens overordnede vurdering, at der er en god og sikker regnskabsforvaltning i staten, men at Skatteministeriet har udfordringer med regnskabsaflæggelsen vedrørende skatter og afgifter og forvaltningen af inddrivelsen. Nedenfor giver vi et resumé af de problemer, der er fremhævet om § 38.

Forbehold i erklæringen om statens indtægter fra skatter og afgifter

4. Vi har taget forbehold i erklæringen om statsregnskabet § 38. Skatter og afgifter. Et forbehold betyder, at dele af regnskabet har så store fejl og mangler, at det ikke er rigtig:

- Det er Rigsrevisionens vurdering, at regnskabsaflæggelsen på § 38. Skatter og afgifter er præget af betydelig usikkerhed. Rigsrevisionen har derfor ikke kunnet skaffe det nødvendige revisionsbevis for, om regnskabet i alle væsentlige henseender er rigtigt, ligesom Rigsrevisionen ikke har kunnet opgøre det konkrete fejlniveau. Rigsrevisionen tager derfor forbehold for, om statsregnskabet § 38. Skatter og afgifter er rigtig.

SKAT har i årsregnskabet beskrevet en række af de usikkerheder, der er i regnskabet, og SKATs ledelse har taget forbehold for størrelsen af en række væsentlige balancekonti, herunder debitorer og mellemregninger.

Revisionen har bl.a. vist:

- Regnskabet indeholder en række betydelige fejl.
- Der er konstateret betydelige differencer, som SKAT ikke kan redegøre tilstrækkeligt for.
- Kvaliteten af SKATs regnskabsmæssige afstemninger er ikke tilfredsstillende. En række væsentlige balancekonti er ikke afstemt i løbet af året eller ved årsafslutningen, og der er et stort antal gamle poster, som SKAT ikke er i stand til at redegøre for, og som derfor er ved at blive undersøgt nærmere.
- SKAT har ikke foretaget tilfredsstillende systemmæssige afstemninger mellem regnskabssystemet og de underliggende it-systemer, som har væsentlig betydning for regnskabsaflæggelsen.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at SKAT arbejder målrettet mod at få løst de regnskabsmæssige udfordringer og dermed få reduceret den regnskabsmæssige usikkerhed, og at SKATs nuværende direktion har ledelsesmæssigt fokus på at styrke regnskabsforvaltningen, herunder oprydningen i gamle fejl og differencer, jf. pkt. 78-82.

Fremhævelse af SKATs værdiansættelse af tilgodehavender

5. Vi har en fremhævelse i erklæringen om § 38. Skatter og afgifter.

- Uden at modificere konklusionen henleder vi opmærksomheden på værdiansættelsen af SKATs egne restancer i statsregnskabet, som reguleret for ikke-retskraftige fordringer er opgjort til 65,1 mia. kr. Det afspejler dog ikke den reelle værdi af SKATs egne restancer. Ifølge en model udarbejdet af Skatteministeriet er det kun 10,9 mia. kr. ud af de 65,1 mia. kr., der forventes inddrevet. Opgørelsen er behæftet med betydelig usikkerhed. Skatteministeriet forventer at indregne den reelle værdi af restancerne i statsregnskabet for 2018, jf. pkt. 84-90.

Udtalelser om SKATs forvaltning af rentetilskrivning og inddrivelse

6. Vi undersøger ministeriernes forvaltning via juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision. Hvis vi finder væsentlige og kritiske fejl og mangler, vil det fremgå af en udtalelse i erklæringen. Vi har 2 udtalelser:

- SKATs ledelse har i årsregnskabet for 2017 taget forbehold for, om SKAT overholder reglerne om rentetilskrivning på en række områder. Rigsrevisionen er enig i SKATs forbehold og beskrivelsen af forholdene i årsregnskabet, jf. pkt. 83.
- Rigsrevisionen finder – ligesom de foregående år – at Skatteministeriet ikke har forvaltet inddrivelsen af de offentlige restancer på en økonomisk hensigtsmæssig måde. Rigsrevisionen kan konstatere, at situationen i inddrivelsen i 2017 har haft en undtagelsesmæssig karakter. Omfattende dataproblemer og manglende systemunderstøttelse har haft den konsekvens, at SKAT ikke har kunnet tilrettelægge en effektiv og sikker inddrivelsesindsats. De samlede offentlige restancer er steget fra ca. 98,1 mia. kr. ultimo 2016 til ca. 108,6 mia. kr. ultimo 2017. Den mangelfulde inddrivelse medfører efter Rigsrevisionens vurdering betydelige tab for det offentlige. Samtidig har SKATs udfordringer betydet, at skyldnere på mange områder ikke har oplevet nogen konsekvens af ikke at have betalt deres gæld, jf. pkt. 84-90.

FREMHÆVELSE AF FORHOLD I REGNSKABET

En fremhævelse betyder, at der er oplysninger i regnskabet, som vi ønsker at gøre særligt opmærksom på. Fremhævelser påvirker ikke vores konklusion om regnskabet. En fremhævelse hed tidligere supplerende oplysning.

JURIDISK-KRITISK REVISION

Ved juridisk-kritisk revision undersøger vi et afgrænset område for at vurdere, om ministerierne forvalter i overensstemmelse med lovgivningen.

FORVALTNINGSREVISION

Ved forvaltningsrevision undersøger vi et afgrænset område for at vurdere, om ministerierne forvalter sparsommeligt, produktivt og effektivt.



Statsregnskabet for 2017 blev fremlagt for Folketinget den 16. marts 2018 og består af 3 bind.

Foto: Rigsrevisionen

1.3. EN RÆKKE VIRKSOMHEDER KAN FORBEDRE DERES FORVALTNING

7. Vi beskriver også en række revisionssager, der ikke giver anledning til forbehold eller udtalelser i erklæringerne. Sagerne afspejler fejl og mangler, som kan være væsentlige for den enkelte virksomhed, selv om de ikke er væsentlige målt i forhold til ministerområdets samlede regnskab. Sagerne afspejler også kritik, som vi ønsker at orientere Statsrevisorerne om, fordi problemet er principielt eller tværgående.

Flere virksomheder har overtrådt bevillingsreglerne

8. Folketinget giver ministerierne hjemmel til at afholde udgifter og opkræve skatter via de årlige bevillingslove, dvs. finansloven og tillægsbevillingsloven. Bevillingslovene sætter sammen med disponeringsreglerne rammerne for, hvordan virksomhederne kan disponere, herunder formål, opgaver og beløbsmæssige rammer for hver bevilling. Beretningen indeholder flere sager, hvor virksomhederne ikke har fulgt bevillings- og disponeringsreglerne og dermed har disponeret uden Folketingets godkendelse:

- Udenrigsministeriet har bogført 47,1 mio. kr. fra udviklingsbistanden på en lønkonto under driftsbevillingen, der anvendes til bogføring af refusion vedrørende medarbejdere i fleksjob. Ministeriet har derved øget råderummet på lønområdet med 47,1 mio. kr. og gjort det muligt at have flere fastansatte medarbejdere end forudsat på finansloven, jf. pkt. 24.

- Skatteministeriet har udmøntet reserver for i alt 242,3 mio. kr., der er bevilget til at styrke inddrivelsen af statens tilgodehavender. SKAT har imidlertid kun afsat 145,9 mio. kr. til inddrivelsen. Resten af reserverne har ministeriet afsat til andre formål i SKAT og i departementet. Hertil kommer, at SKAT oprindeligt havde budgetteret med et forbrug på 367 mio. kr. til inddrivelsesopgaven på sin driftsbevilling på finansloven. Ministeriet har oplyst, at det er en fejl, da der på finansloven burde have været budgetteret med 221,9 mio. kr. Ministeriet har anmodet om udmøntning af reserverne uden at oplyse om fejlen og har dermed udmøntet reserver under forudsætning af et større forbrug, end SKAT reelt har planlagt, jf. pkt. 32.
- Arbejdstilsynet har bogført udgifter til tilskud på 28,8 mio. kr. uden at have afgivet tilsagn, hvilket er i strid med bevillings- og regnskabsreglerne. Fejlen har medført, at udgifterne er 28,8 mio. kr. for høje, og at den videreførte bevilling er 28,8 mio. kr. for lav. Dermed har Arbejdstilsynet givet sig selv mulighed for at afgive tilsagn for beløbet i 2018, uden at det påvirker årets udgifter. Hvis Arbejdstilsynet havde videreført bevillingen, havde det krævet godkendelse fra Finansministeriet at bruge af nettoopsparingen, jf. pkt. 57.
- Energistyrelsen har ikke udbetalt det maksimale tilskud til elintensive og konkurrenceudsatte virksomheder. Tilskudsordningen er en lovbunden bevilling, hvilket medfører, at styrelsen kan afholde merudgifter, hvis de samlede tilskud bliver større end skønnet ved budgetteringen. Styrelsen har dog anvendt bevillingen på finansloven som maksimal udbetalingsramme og har dermed beregnet og udbetalt tilskud på 421,5 mio. kr., jf. pkt. 75.

Forkert regnskabsprincip giver misvisende oplysninger i regnskabet

9. Beretningen indeholder en sag, hvor en styrelse har anvendt et kasseprincip som regnskabsprincip. Regnskabsprincipper er basale regler om, hvornår en økonomisk hændelse skal registreres i regnskabet. Staten anvender ikke kasseprincippet, der har den ulempe, at det kun viser ind- og udbetalinger i regnskabsperioden, men ikke afspejler alle de forpligtelser og tilgodehavender, der er opstået i perioden:

- Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har anvendt et kasseprincip frem for et udgiftsbaseret regnskabsprincip til at registrere udgifter til bl.a. folkepension og indtægter til medfinansiering af arbejdsløshedsunderstøttelse. Dermed har styrelsen ikke indregnet en række udgifter og indtægter korrekt i statsregnskabet, jf. pkt. 55-56.

FORBRUG AF NETTO-OPSPARING

Videreførte bevillinger indgår i ministerområdets nettoopsparing. Budgetloven har medført, at ministerområdets samlede forbrug af opsparingen skal være negativ eller neutral.

STATENS REGNSKABS-PRINCIPPER

Staten anvender 2 regnskabsprincipper:

Udgiftsprincippet anvendes bl.a. til tilskud og har den fordel, at det synliggør statens forpligtelser og tilgodehavender, uanset om betalingen har fundet sted.

Det omkostningsbaserede regnskabsprincip anvendes bl.a. til driftsudgifter og har den fordel, at det synliggør de samlede omkostninger ved en aktivitet i regnskabsperioden.

GRUNDDOKUMENTATION

Grunddokumentation er originale bilag, der dokumenterer indtægter og udgifter, fx fakturaer og kontoudtog.

Usikker regnskabsforvaltning giver risiko for fejl i regnskabet

10. Virksomhederne skal tilrettelægge regnskabsforvaltningen med forretningsgange og interne kontroller, som understøtter, at regnskabet bliver rigtigt, fx via krav om, at oplysninger i regnskabet skal afstemmes og kontrolleres til grunddokumentationen. Svagheder og mangler i regnskabsforvaltningen øger risikoen for, at virksomhederne aflægger et regnskab med fejl. Revisionen har vist svagheder og mangler i regnskabsforvaltningen i flere virksomheder:

- Politiet har ikke dokumenteret tilgodehavender på ca. 922 mio. kr. Politiets it-system kan ikke specificere disse tilgodehavender, og systemet giver heller ikke mulighed for at få overblik over aldersfordelingen af tilgodehavender. Politiet har heller ikke på anden måde fremlagt dokumentation for størrelsen af tilgodehavender. Vi kan derfor ikke vurdere, om der er tilgodehavender af ældre dato, som burde være opkrævet eller afskrevet. Det medfører en væsentlig risiko for, at posten "Tilgodehavender" kan være behæftet med fejl, jf. pkt. 38.
- Landbrugsstyrelsen har ikke foretaget basale afstemninger ved årsafslutningen og har dermed ikke opdaget en række fejl og differencer tids nok til at rette konstaterede og potentielle fejl i regnskabet, jf. pkt. 69.
- SKAT har ikke foretaget de nødvendige regnskabsmæssige afstemninger og kontroller forud for aflæggelsen af statsregnskabet § 38. Skatter og afgifter. Rigsrevisionen har på den baggrund taget et forbehold, der også er omtalt ovenfor, jf. pkt. 78-82.
- SKAT mangler overblik over udviklingen i debitormassen for egne tilgodehavender, som i årsregnskabet er opgjort til 39,5 mia. kr. Dermed kan SKAT ikke diagnosticere eventuelle fejl og mangler og prioritere indsatsen for at opkræve gælden. SKAT mangler endvidere en funktion til håndtering af modregning i SAP 38. Det betyder, at overskydende skat ikke kan anvendes til at modregne krav i SAP 38 eller krav på Skattekontoen. SKAT udbetaler dermed beløb, som kunne have været brugt til at nedbringe gælden til det offentlige, jf. pkt. 92.

Uensartet regnskabspraksis giver misvisende oplysninger i regnskabet

11. Anvendt regnskabspraksis er de kriterier og metoder, som virksomhederne skal anvende, når de indregner udgifter og indtægter i regnskabet, fx klassifikation af udgiftstyper og værdiansættelse af aktiver. Staten bør anvende ens regnskabspraksis for at sikre, at statsregnskabet er sammenligneligt både på tværs af virksomheder og på tværs af forskellige regnskabsår. Beretningen indeholder en sag, hvor virksomheder på tværs af staten har optaget restancer forskelligt, fordi der ikke har været krav om at følge en ensartet praksis:

- Statens tilgodehavender fra restancer er ikke optaget ens i statsregnskabet. Det skyldes dels, at de enkelte fordringshavere i overensstemmelse med reglerne anvender forskellig regnskabspraksis, dels at SKAT ikke har kunnet opgøre den reelle værdi af restancerne. Rigsrevisionen har siden 2010 henstillet til, at Skatteministeriet og Finansministeriet sikrede, at den reelle værdi bliver afspejlet i statsregnskabet. SKAT har udarbejdet en model for værdiansættelsen. Ifølge modellen har de samlede offentlige restancer på 108,6 mia. kr. en reel værdi af 24,7 mia. kr. Det har som konsekvens, at samfundet kun kan forvente, at ca. 22,7 % af danskernes gæld til det offentlige vil blive betalt. Kursværdien af de offentlige restancer er optaget som en note i statsregnskabet for 2017. Finansministeriet har ændret reglerne, så det fra 2018 er et krav, at restancerne indregnes i statsregnskabet med deres reelle værdi, jf. pkt. 90.

Mangler i it-sikkerheden kan påvirke regnskabet og driften

12. Virksomhederne er afhængige af, at der er tilstrækkelig sikkerhed i og omkring deres it-systemer. It-sikkerhed er bl.a. med til sikre pålidelige systemer, data og stabil drift, der dermed understøtter virksomhedernes regnskabsaflæggelse og opgavevaretagelse. Beretningen indeholder flere sager om mangler i it-sikkerheden:

- Der er en systematisk fejl i SKATs workflow i SAP Intern, som muliggør, at medarbejdere uden de nødvendige rettigheder kan godkende fakturaer. Det betyder fx, at samme medarbejder både kan oprette og godkende fakturaer, uden at systemet automatisk forhindrer det. Der er således risiko for, at fakturaer fejlagtigt er blevet godkendt til betaling, jf. pkt. 33.
- Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse mangler fortsat at risikovurdere de it-faciliteter, der skal tage over i tilfælde af nedbrud i Forsvarets eneste it-driftscenter. Forsvaret har endvidere ikke tilstrækkelig kapacitet til at understøtte fuld drift af de kritiske it-systemer ved et nedbrud i it-driftscetret. Styrelsen har heller ikke forhindret, at personer, fx konsulenter, kan koble eget udstyr på det sikrede netværk, når de har fysisk adgang til Forsvaret. Det forudsætter dog, at de har kendskab til brugerkonti og passwords, jf. pkt. 44.
- SKAT har ikke tilstrækkeligt styr på brugernes adgange og rettigheder i de SAP-systemer, vi har revideret. Det medfører risiko for uautoriseret adgang og manglende sporbarhed og funktionsadskillelse. SKAT har bl.a. tildelt brugere for brede rettigheder, så de fx har kunnet slå loggen fra. SKAT har endvidere ikke haft det nødvendige grundlag for at vurdere, om brugerne havde de korrekte rettigheder, jf. pkt. 99-101.

IT-SIKKERHED

It-sikkerhed har til formål at beskytte kritiske it-systemer, herunder oplysninger om borgere og virksomheder. Institutionernes styring af it-sikkerheden skal tilgodese 3 overordnede krav: tilgængelighed, fortrolighed og integritet.

REVISION AF SAP-SYSTEMERNE

Vi har i 2017 revideret SAP 38, SAP PS, SAP DMO og SAP Intern. SKAT anvender bl.a. systemerne til at understøtte, at SKAT kan registrere punktafgifter, selskabsskatter og tilgodehavender samt aflægge internt regnskab på § 9 og opgøre statens indtægter på § 38.

RESTANCER

De offentlige restancer er forfalden gæld, som det offentlige har til gode hos borgere og virksomheder. Gælden går fra at være et tilgodehavende til en restance, når den ikke er betalt efter de sædvanlige rykkerprocedurer.

EFI/PSRM

EFI står for Ét Fælles Inddrivelsessystem og blev udviklet til at automatisere SKATs opgave med at inddrive gæld til det offentlige. EFI blev lukket ned i 2015 og skal erstattes af PSRM, der står for Public Sector Revenue Management.

Mangelfuld inddrivelse hos SKAT medfører tab for det offentlige

13. SKAT har som inddrivelsesmyndighed ansvaret for at inddrive restancer for alle offentlige virksomheder, kommuner og regioner. Opgaven omfatter både SKATs egne restancer, fx restskat og moms krav, og andre offentlige restancer, fx færdselsbøder og licensmidler. Rigsrevisionen har i en årrække fulgt Skatteministeriets udfordringer på inddrivelsesområdet, og inddrivelsen er omtalt flere steder i beretningen:

- Som omtalt under Rigsrevisionens udtalelse er de offentlige restancer steget med 10,5 mia. kr. i 2017 og udgjorde 108,6 mia. kr. ultimo året. SKAT har oplyst, at situationen i inddrivelsen i 2017 har haft en undtagelsesmæssig karakter. Det dækker bl.a. over, at SKAT har opdaget nye og omfattende problemer med de fordringer, der er sendt til inddrivelse. Det betyder, at SKAT ikke har kunnet inddrive på en stor del af fordringerne i 2017. Derudover er SKATs systemunderstøttelse mangelfuld, og mange inddrivelsesværktøjer er derfor ikke i brug, jf. pkt. 84-86.
- SKATs arbejde med at rydde op efter gamle problemer fra EFI har afventet ny lovgivning. SKAT forventer, at en større mængde fordringer vil skulle vurderes manuelt frem til 2021. Rigsrevisionen finder det væsentligt, at SKAT prioriterer at rydde op i sager, hvor antagelsen er, at der er sket ulovlig inddrivelse, og at SKAT ikke udskyder opgaven yderligere, da der er tale om sager, hvor der uretmæssigt kan være sket rettighedstab for borgere, jf. pkt. 87.
- Der er væsentlige risici for forsinkelser og for yderligere provenutab, inden inddrivelsen kan forventes at være normaliseret. Det skyldes bl.a., at der er tvivl om datakvaliteten eller retskraften for et stort antal fordringer, som derfor ikke kan overføres til det nye inddrivelsessystem PSRM. Dette indebærer, at de gamle systemer og det nye system frem til 2021 skal køre parallelt og skal håndtere fordringer, som kan vedrøre de samme personer. Inddrivelsen kan først betragtes som normaliseret, når alle fordringer er overført, og paralleldriften er ophørt, jf. pkt. 85.
- Skatteministeriet har endnu ikke sikret en betryggende debitor- og regnskabsforvaltning i det nye inddrivelsessystem PSRM, herunder en klar ansvarsfordeling for de regnskabsmæssige afstemninger. Ministeriet fravalgte et standard finansmodul i PSRM. Fravalget indebærer, at der ikke vil være standardunderstøttelse af finansfunktionalitet, sikkerhedsstyring og bankmodul til bankafstemninger, men i stedet en egenudvikling af en række funktionaliteter og rapporter. De mange manuelle tilpasninger i PSRM er risikofyldte, og ministeriet har historisk set haft store udfordringer med manuelle tilpasninger, jf. pkt. 91.

Risiko for underkendelser fra Europa-Kommissionen

14. Danmark modtager ca. 6,9 mia. kr. årligt i tilskud fra EU's landbrugs- og fiskerifonde. Landbrugsstyrelsen (tidligere NaturErhvervstyrelsen) og Erhvervsstyrelsen administrerer tilskuddene til de danske støttemodtagere på vegne af Europa-Kommissionen. Styrelserne skal sikre, at alle tilskud lever op til EU's regler. Europa-Kommissionen har mulighed for at give Danmark en underkendelse og dermed kræve en del af tilskuddet tilbage, hvis styrelserne har udbetalt støtte i strid med reglerne, eller hvis styrelsernes kontrol er utilstrækkelig. Beretningen indeholder flere sager, hvor Danmark har fået eller har risiko for at få en underkendelse og dermed skal betale en del af tilskuddet tilbage til EU:

- Europa-Kommissionen kan på nuværende tidspunkt ikke godkende regnskabet for Landdistriktsfonden for 2017 på grund af fejl i forvaltningen. Europa-Kommissionen har i den forbindelse givet Danmark en underkendelse, der kan resultere i et tilbagebetalingskrav på ca. 19 mio. kr. Landbrugsstyrelsen har i forvejen reduceret refusionsanmodningen for Landdistriktsfonden med 15,5 mio. kr. ved regnskabsaflæggelsen for 2017, fordi fejl i sagerne om støtte samlet oversteg EU's væsentlighedsniveau, jf. pkt. 113.
- Landbrugsstyrelsen har udbetalt EU-midler til vandløbsrestaurering uden at gennemføre de påkrævede kontroller på stedet. Rigsrevisionen vurderer, at det øger risikoen for underkendelser, jf. pkt. 114.
- Landbrugsstyrelsen har ikke implementeret en række kontrolkrav fra EU om beskyttelse af vilde fugle og identifikation af kvæg, får og geder. Styrelsen forventer derfor at få en underkendelse på mellem 22,5 mio. kr. og 56,3 mio. kr. Den endelige størrelse af underkendelsen afventer nærmere forhandlinger med Europa-Kommissionen. Danmark har afsluttet forhandlingerne om en anden underkendelse fra 2015 på LEADER-området under Erhvervsstyrelsen. Underkendelsen udgør 25,1 mio. kr., jf. pkt. 115.

Utilfredsstillende styring af byggerier

15. Statens udgifter til bygge- og anlægsprojekter udgjorde ca. 10 mia. kr. i 2017. Statens evne til at styre projekterne har betydning for, om de kan gennemføres til den aftalte tid, pris og kvalitet, og har i sidste ende betydning for, om byggerierne bliver klar til at danne ramme for de offentlige opgaver, de skal huse. Byggestyringen har således både betydning for økonomien og for statens opgaveløsning. Beretningen indeholder kritik af byggestyringen i 2 virksomheder:

- Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har ikke haft tilstrækkelig styring af 3 byggeprojekter til i alt 543 mio. kr. Projekterne Flådestation Frederikshavn, Grønne Etablisser ved Aalborg og Almegårds kaserner er således ikke håndteret i overensstemmelse med god offentlig økonomistyring og forvaltning. Styrelsen har heller ikke dokumenteret, at de har udvist sparsommelighed i forhold til tid, pris og kvalitet for de revierede projekter, jf. pkt. 42.
- Bygningsstyrelsens håndtering af byggeprojekter, herunder byggeriet af Niels Bohr-bygningen til Københavns Universitet, har givet anledning til kritik. Udgifterne til byggeriet af Niels Bohr-bygningen var i oktober 2017 vokset med 1.296 mio. kr., svarende til 79 %. Transport-, Bygnings- og Boligministeriet har flyttet de 4 største byggeprojekter, herunder Niels Bohr-bygningen, fra Bygningsstyrelsen til Vejdirektoratet og vil opbygge en ny bygherreorganisation i Bygningsstyrelsen og optimere risikostyringen, jf. pkt. 71.

LEADER

EU har valgt at implementere tilskudsmidler til udvikling af landdistrikter under Landdistriktsprogrammet via LEADER-metoden. Det betyder, at Erhvervsstyrelsen giver tilskud til projekter via lokale aktionsgrupper.

Fejl og mangler i lønadministrationen

16. Beretningen indeholder flere sager, hvor der er fejl og mangler i virksomhedernes administration af løn. Staten udbetalte ca. 70,3 mia. kr. som løn og pension via Statens Løn-system i 2017. Revisionen har fokus på, om medarbejderne får den løn, de har krav på, og om virksomhederne administrerer lønmidlerne under skyldige økonomiske hensyn. Det skal medvirke til, at staten opnår mest muligt for hver lønkrone, og indebærer bl.a., at virksomhedernes engangsydelser til medarbejderne skal være berettiget og inden for reglerne:

- Vi har konstateret fejl i 8 ud af 40 lønsager i Statens Administration, hvoraf 3 ville have resulteret i forkert løn, hvis ikke vi havde opdaget fejlene. Hverken Statens Administration eller den enkelte virksomhed havde opdaget fejlene i deres egne interne kontroller. Statens Administration administrerer løn for 150 virksomheder i staten, jf. pkt. 27.
- Overlæger ansat på Rigshospitalet får systematisk uberettiget betaling for merarbejdstimer. Fejludbetalingerne sker, fordi merarbejdstimerne lægges sammen med andre typer af timer, der udbetales automatisk, jf. pkt. 50.
- Virksomhederne anvender ikke resultatlønskontrakter til chefer som styringsværktøj, dvs. til at styre chefernes opgavevaretagelse med henblik på at opnå konkrete mål. Kun 8 ud af 44 resultatlønskontrakter er indgået forud for kontraktperioden. Desuden kan Rigsrevisionen konstatere, at de undersøgte virksomheder trods manglende målopfyldelse alligevel foretager en skønsmæssig forhøjelse af resultatlønnen og betaler engangsvederlag eller faste tillæg, der i enkelte tilfælde begrundes med netop de mål, som ikke er opfyldt, jf. kapitel 4.

1.4. STATENS DRIFTSREGNSKAB OG STATUS

Staten har overskud på 30,9 mia. kr.

17. Statens virksomheder havde udgifter på 695,7 mia. kr. og indtægter på 726,6 mia. kr. i 2017. Statens driftsregnskab – også betegnet DAU-saldoen – viser således et samlet overskud på 30,9 mia. kr. Regnskabsaflæggelsen vedrørende indtægter fra skatter og afgifter er dog præget af usikkerhed, hvilket er beskrevet i Rigsrevisionens forbehold ovenfor og i pkt. 78-82.

Staten har generelt overholdt bevillingerne i 2017. Statens udgifter var samlet 6,6 mia. kr. højere end bevilget, svarende til 0,9 %.

MERVÆRDIAFGIFT

Merværdiafgift er en skat, der lægges på den merværdi, som en vare tilføjes i hvert produktions- eller omsætningsled, fx produktionsleddet, grossistledet og detailledet.

Staten havde en merindtægt på 41,2 mia. kr., svarende til 6 % af de budgetterede indtægter. Merindtægterne stammer primært fra indkomstskat af selskaber, hvor der er en merindtægt på 15,2 mia. kr., indkomstskat mv. af personer (personskatter), hvor der er en merindtægt på 5,8 mia. kr., pensionsafgiftsskat, hvor der er en merindtægt på 7,7 mia. kr., og merværdiafgift, hvor der er en merindtægt på 5,4 mia. kr.

Primokorrekktioner til statens status er velbegrundede

18. Statens status er reduceret med netto 0,4 mio. kr. som følge af primokorrekktioner. Statens status udgjorde i alt 942,3 mia. kr. pr. 1. januar 2017. Rigsrevisionen finder, at primokorrekktionerne generelt er velbegrundede og bl.a. er en konsekvens af tilpasningen af virksomhedernes balancer til ændret regnskabspraksis.

Statens samlede aktiver og passiver er steget med 34,2 mia. kr.

19. Statens samlede aktiver og passiver er steget med 34,2 mia. kr., så de ultimo 2017 udgjorde 976,5 mia. kr.

Overskuddet på statens finanser indebar, at statens indestående i Nationalbanken blev forøget med 22,9 mia. kr., og at finansieringsbehovet ved låneoptagelse samlet set faldt. "Udenlandsk statsgæld" er således nedbragt med 9,7 mia. kr., mens "Indenlandsk gæld" er forøget med 4,7 mia. kr.

"Materielle anlægsaktiver" er steget med 6,1 mia. kr. Hovedparten af stigningen vedrører § 28. Transport-, Bygnings- og Boligministeriet og kan henføres til Banedanmark med 2,5 mia. kr. og Vejdirektoratet med 2,2 mia. kr., som begge har haft væsentlige igangværende anlægsprojekter i 2017, samt Bygningsstyrelsen med 1,4 mia. kr., hvilket primært skyldes erhvervelsen af en ny ejendom i 2017. Bygningsstyrelsen har i sin årsrapport redegjort for de betydelige usikkerheder, der er knyttet til værdiansættelsen af styrelsens ejendomsportefølje, jf. pkt. 72.

"Debitorer" er steget med 11,6 mia. kr. Hovedparten af stigningen vedrører debitorer under § 38. Skatter og afgifter og udgør 11,5 mia. kr. Vi har redegjort for en række forhold, som har betydning for vurderingen af regnskabsposten, herunder værdiansættelsen af SKATs egne restancer i statsregnskabet, som udgør 72,2 mia. kr., jf. pkt. 90.

Vi redegør også for Forsvarets eventualforpligtelse til at betale erstatninger for skader, som udsendte medarbejdere har pådraget sig i forbindelse med internationale operationer, herunder særligt PTSD (posttraumatiske belastningsreaktioner), jf. pkt. 41.

1.5. BERETNINGENS INDHOLD OG STRUKTUR

20. Beretningen handler om vores revision af regnskabsåret 2017. Vi omtaler også sager fra tidligere revisioner, som vi fortsat følger. Vi omtaler revisionsresultater, som vi har opnået frem til juni 2018, hvis de er relevante for sagerne i beretningen. Tal i tabeller er afrundede værdier. Sumtal kan derfor afvige som følge af afrundingsdifferencer.

Beretningen er struktureret efter statsregnskabet inddeling i 29 paragraffer. Ministrene har ansvaret for at forvalte og aflægge regnskab for én eller flere paragraffer. Ministrene skal afgive redegørelser til Statsrevisorerne om de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

PRIMOKORREKTIONER

Primokorrekktioner er rettelser i regnskabet som følge af fx ændret regnskabspraksis. Primokorrekktioner foretages for at neutralisere de teknisk betingede udgifter/indtægter, der ellers ville opstå. Primokorrekktioner registreres direkte på den enkelte statuskonto og har således indflydelse på statens egenkapital uden udgifts- eller indtægtsvirkning på statens driftsregnskab.

Kapitel 2 indeholder vores *erklæring om statsregnskabet*.

Kapitel 3 handler om *revisionen af de enkelte paragraffer i statsregnskabet*, herunder vores konklusion fra erklæringen om hver paragraf. Afsnittet indeholder også en oversigt over virksomhederne og sager, som vi vil orientere Statsrevisorerne om.

Kapitel 4 handler om *udbetaling af resultatløn til chefer i staten*. Vi vurderer omfanget af resultatløn og engangsvederlag i staten, om virksomhederne anvender resultatløn som styringsværktøj, og om virksomhederne har udbetalt resultatløn tilfredsstillende.

Kapitel 5 handler om *revisionen af de midler, som Danmark har modtaget fra EU og betalt til EU*. Kapitlet indeholder vores konklusion fra erklæringen om EU-midler i Danmark og sager, som vi vil orientere Statsrevisorerne om.

Bilag 1 beskriver vores metode. Bilag 2 viser sager, som vi følger fra tidligere beretninger om revisionen af statsregnskabet. Bilag 3 forklarer udvalgte ord og begreber.

2. Erklæring om statsregnskabet

KONKLUSION MED FORBEHOLD

Rigsrevisionen har revideret statsregnskabet hoveddel (dvs. A. Oversigter og B. Bevillinger og regnskab), den tilhørende budget- og regnskabsspecifikation og bevillingsafregningen. Vi har dog ikke revideret statsregnskabet § 3. Folketinget, der revideres af en privat revisor. Statsregnskabet udarbejdes i overensstemmelse med bevillingslovene (dvs. finansloven og tillægsbevillingsloven for 2017) og de statslige regnskabsregler.

Det er Rigsrevisionens vurdering:

- at statsregnskabet – bortset fra virkningen af forbeholdet på § 38. Skatter og afgifter – i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og de statslige regnskabsregler
- at staten i alle væsentlige henseender har overholdt bevillingerne og disponeringsreglerne.

Grundlag for konklusion med forbehold

Rigsrevisionen har taget forbehold for, om statsregnskabet § 38. Skatter og afgifter er rigtig. Rigsrevisionen har ikke kunnet skaffe det nødvendige revisionsbevis for, om regnskabet i alle væsentlige henseender er rigtigt, ligesom Rigsrevisionen ikke har kunnet opgøre det konkrete fejlniveau. Konklusionen og grundlaget for forbeholdet på § 38 fremgår af pkt. 78-82.

Vi har udført revisionen i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, jf. lov om revisionen af statens regnskaber mv. God offentlig revisionsskik er baseret på de grundlæggende revisionsprincipper i rigsrevisionernes internationale standarder (ISSAI 100-999). Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i erklæringens afsnit "Rigsrevisionens ansvar for revisionen af regnskabet".

Rigsrevisor er uafhængig af ministerierne i overensstemmelse med rigsrevisorlovens § 1, stk. 6.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Rigsrevisionen betragter med denne erklæring revisionen af statsregnskabet for 2017 som afsluttet. Rigsrevisionen kan dog tage spørgsmål vedrørende dette og tidligere regnskabsår op til yderligere undersøgelse. I den forbindelse kan der fremkomme nye oplysninger, som kan give anledning til, at konkrete forhold, der er behandlet i denne erklæring, kan blive vurderet på ny.

Ministeriernes ansvar for regnskabet

Finansministeren fremlægger det samlede statsregnskab for Folketinget. Statsregnskabet skal i sin opstilling følge det pågældende års finans- og tillægsbevillingslove og skal omfatte alle statens indtægter og udgifter for det forløbne finansår, statens aktiver og passiver og bevægelserne heri i årets løb. Statsregnskabet er en sammenstilling af regnskaberne for ministerierne, der igen er en sammenstilling af regnskaberne for de enkelte virksomheder.

Ministerierne har ansvaret for at udarbejde et rigtigt regnskab i overensstemmelse med bevillingslovene og de statslige regnskabsregler. Ministerierne har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ministerierne anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl. Ministerierne og de enkelte virksomheder under ministeriernes ressource har desuden ansvaret for at vælge og anvende en hensigtsmæssig regnskabspraksis og for at udøve regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne.

Ministerierne har desuden ansvaret for at overholde bevillingerne og disponeringsreglerne. Ministerierne er ansvarlige for, at ministeriernes dispositioner har den nødvendige bevilling, og at de indtægter og udgifter, der opgøres i statsregnskabet, opnås og anvendes i overensstemmelse med de formål og betingelser, som bevillingerne fastlægger. I de tilfælde, hvor disse forudsætninger ikke længere er til stede, har ministerierne ansvaret for at oplyse Folketinget på passende vis og søge bevillingerne ændret.

Departementerne skal føre tilsyn med virksomhedernes overholdelse af reglerne om statens regnskabsvæsen og godkende ministerområdernes årlige regnskaber.

Rigsrevisionens ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, at statsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om den skyldes besvigelser eller fejl, og at der for regnskabet som helhed ikke forekommer væsentlige bevillingsafvigelser, samt at afgive en erklæring med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, altid vil afdække væsentlige fejlinformationer eller bevillingsafvigelser, når sådanne findes. Fejlinformationer og bevillingsafvigelser kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de beslutninger, som Folketinget og andre regnskabsbrugere træffer på grundlag af regnskabet.

Vi udfører revisionen i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, hvilket indebærer, at vi foretager faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover indebærer det følgende:

- Vi identificerer og vurderer risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om den skyldes besvigelser eller fejl, og risikoen for væsentlige bevillingsafvigelser. Vi udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Vi opnår forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af ministeriernes interne kontrol.
- Vi tager stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ministerierne, er passende, og om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ministerierne har udarbejdet, er rimelige.
- Vi sammenholder regnskabstallene med bevillingerne på de enkelte hovedkonti for at vurdere, om bevillingerne og disponeringsreglerne er overholdt. Det indebærer, at dispositionerne i alle væsentlige henseender har bevillingsmæssig hjemmel og er anvendt inden for de rammer og formål, der er fastlagt i bevillingslovene og disponeringsreglerne.

Udtalelse om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Ministerierne er ansvarlige for, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Ministerierne er også ansvarlige for, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de virksomheder, der er omfattet af statsregnskabet.

I tilknytning til vores revision af statsregnskabet er det i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik vores ansvar at udvælge relevante emner til såvel juridisk-kritisk revision som forvaltningsrevision. Ved juridisk-kritisk revision efterprøver vi med høj grad af sikkerhed for de udvalgte emner, om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Ved forvaltningsrevision vurderer vi med høj grad af sikkerhed, om de undersøgte systemer, processer eller dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de virksomheder, der er omfattet af statsregnskabet.

Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er anledning til væsentlige kritiske bemærkninger, skal vi rapportere herom.

Vi har ingen væsentlige kritiske bemærkninger at rapportere i den forbindelse.

Rigsrevisionen, den 10. august 2018

Lone Strøm
rigsrevisor

/Yvan Pedersen
afdelingschef

3. Revisionen af de enkelte ministerområder

3.1. § 1. DRONNINGEN OG § 2. MEDLEMMER AF DET KONGELIGE HUS M.FL.

UDDRAG FRA ERKLÆRING OM § 1 OG § 2

Det er Rigsrevisionens vurdering:

- at statsregnskabets § 1. Dronningen og § 2. Medlemmer af det kongelige hus m.fl. i alle væsentlige henseender er rigtige, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statens regnskabsregler
- at Statsministeriets departement i alle væsentlige henseender overholder bevillingerne og disponeringsreglerne.

Overblik over § 1 og § 2 og den udførte revision

21. Statsydelse til dronningen og årpenge til medlemmer af det kongelige hus m.fl. administreres af Statsministeriets departement, jf. tabel 1.

TABEL 1

OVERBLIK OVER § 1 OG § 2 OG VÆSENTLIGE BEMÆRKNINGER FRA REVISIONEN

(Mio. kr.)	Finansiel væsentlighed ¹⁾	Væsentlige bemærkninger
Statsregnskabets § 1:		
Dronningen	80	
Statsregnskabets § 2:		
Medlemmer af det kongelige hus m.fl.	27	

¹⁾ Summen af løn, øvrige udgifter/omkostninger og indtægter.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af tal fra Statens Koncernsystem, årsrapporter fra virksomhederne og årsrevisionen.

Revisionen har ikke givet anledning til bemærkninger.

3.2. § 5. STATS MINISTERIET

UDDRAG FRA ERKLÆRING OM § 5

Det er Rigsrevisionens vurdering:

- at statsregnskabet § 5. Statsministeriet i alle væsentlige henseender er rigtig, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statens regnskabsregler
- at Statsministeriet i alle væsentlige henseender overholder bevillingerne og disponeringsreglerne.

Overblik over Statsministeriet og den udførte revision

22. Statsministeriet består af 3 virksomheder, der indgår i statsregnskabet for 2017, jf. tabel 2.

TABEL 2

OVERBLIK OVER MINISTERIET OG VÆSENTLIGE BEMÆRKNINGER FRA REVISIONEN

(Mio. kr.)	Finansiel væsentlighed ¹⁾	Væsentlige bemærkninger
Virksomheder inden for statsregnskabet:		
Departementet	92	
Rigsombudsmanden på Færøerne	11	
Rigsombudsmanden i Grønland	10	

¹⁾ Summen af løn, øvrige udgifter/omkostninger og indtægter.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af tal fra Statens Koncernsystem, årsrapporter fra virksomhederne og årsrevisionen.

Revisionen har ikke givet anledning til væsentlige bemærkninger.

3.3. § 6. UDENRIGSMINISTERIET

UDDRAG FRA ERKLÆRING OM § 6

Det er Rigsrevisionens vurdering:

- at statsregnskabet § 6. Udenrigsministeriet i alle væsentlige henseender er rigtig, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statens regnskabsregler
- at Udenrigsministeriet i alle væsentlige henseender overholder bevillingerne og disponeringsreglerne.

Overblik over Udenrigsministeriet og den udførte revision

23. Udenrigsministeriet består af 3 virksomheder, der indgår i statsregnskabet for 2017. Ministeren er også overordnet ansvarlig for 9 virksomheder uden for statsregnskabet, jf. tabel 3.

Udenrigsministeriet består af hjemmetjenesten i København (departementet) og udetjenesten, som omfatter 103 repræsentationer (ambassader, generalkonsulater og handelskontorer mfl.). Fiskeriområdet blev ressortoverført til Udenrigsministeriet i 2017, jf. kongelig resolution af 7. august 2017. Regnskabet for fiskeriområdet er aflagt under Miljø- og Fødevareministeriet.

TABEL 3

OVERBLIK OVER MINISTERIET OG VÆSENTLIGE BEMÆRKNINGER FRA REVISIONEN

(Mio. kr.)	Finansiel væsentlighed ¹⁾	Væsentlige bemærkninger
Virksomheder inden for statsregnskabet:		
Udenrigsministeriet	15.630	Udenrigsministeriet har omgået lønsumsloftet, jf. pkt. 24. Udenrigsministeriet har styrket sin gebyradministration, jf. pkt. 25.
Institut for Menneskerettigheder ²⁾	274	
Dansk Institut for Internationale Studier ²⁾	132	
Virksomheder uden for statsregnskabet:		
Nordisk Ministerråd	1.880	
Investeringsfonden for Udviklingslande ²⁾	258	
Fondet for Dansk-Norsk Samarbejde (Schæffergården)	77	
Nordisk Kulturfond	75	
Nordisk Råd	70	
Danmarkshuset i Paris ²⁾	27	
Investeringsfonden for Østlandene ²⁾	26	
Den Arabiske Investeringsfond ²⁾	9	
Klimainvesteringsfonden ²⁾	5	
Landbrugsinvesteringsfonden ²⁾	2	
Ukraine Investment Facility ²⁾	1	

¹⁾ Summen af løn, øvrige udgifter/omkostninger og indtægter.
²⁾ Revisionen er gennemført i samarbejde med virksomhedens revisor.
 Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af tal fra Statens Concernsystem, årsrapporter fra virksomhederne og årsrevisionen.

Udvalgte revisionsresultater
Udenrigsministeriet har omgået lønsumsloftet

24. Udenrigsministeriet forvaltede i 2017 ca. 10 mia. kr. i udviklingsbistand. Ministeriet har bogført 47,1 mio. kr. fra udviklingsbistanden på en lønkonto under driftsbevillingen, der anvendes til bogføring af den refusion, ministeriet modtager, hvis en medarbejder er ansat i fleksjob. Ministeriet har derved øget råderummet på lønområdet med 47,1 mio. kr. og gjort det muligt at have flere fastansatte medarbejdere end forudsat på finansloven.

Udviklingsbistanden er en tilskudsbevilling (reservationsbevilling). Udenrigsministeriet har desuden en driftsbevilling på 735 mio. kr. til at dække løn- og driftsudgifter i forbindelse med forvaltningen af udviklingsbistanden.

LØNSUMSLOFT
 Staten har fokus på styring af lønsum. For driftsbevillinger er der fastsat et lønsumsloft på finansloven.
 Lønsumsloftet omfatter hovedkontoens bruttoforbrug af løn fratrukket refusioner.

Tilskudsbevillingen på 10 mia. kr. omfattede en bevilling på 263,7 mio. kr., der også kan dække visse udgifter til administrationen af udviklingsbistanden, fx udgifter til tilskudsprojekter som udsendelse af rådgivere, rådgivende enheder i ude- og hjemmetjenesten og kompetenceudvikling.

Udenrigsministeriet har oplyst, at ministeriet er i dialog med Finansministeriet for at finde en løsning på finansloven for 2019.

Rigsrevisionen finder det kritisabelt, at Udenrigsministeriet har bogført midler fra udviklingsbistanden som en refusionsindtægt og dermed har omgået lønsumsloftet, hvilket er et brud på statens bevillingsregler.

Afsluttet sag fra tidligere beretninger

Udenrigsministeriet har styrket sin gebyradministration

25. Vi har fulgt op på en sag fra 2014, hvor Statsrevisorerne påpegede, at Udenrigsministeriet ikke havde foretaget efterkalkulation af gebyrerne for borgerserviceydelser. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 23. december 2015 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2014, pkt. 12.

Udenrigsministeriet har styrket beregningsgrundlaget for prisfastsættelse af gebyrer, bl.a. gennem udvikling af en ny beregningsmodel og ved at iværksætte en række konkrete initiativer, der har styrket koblingen mellem opgaver og omkostninger.

Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.

3.4. § 7. FINANSMINISTERIET

UDDRAG FRA ERKLÆRING OM § 7

Det er Rigsrevisionens vurdering:

- at statsregnskabet § 7. Finansministeriet i alle væsentlige henseender er rigtig, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statens regnskabsregler
- at Finansministeriet i alle væsentlige henseender overholder bevillingerne og disponeringsreglerne.

Overblik over Finansministeriet og den udførte revision

26. Finansministeriet består af 6 virksomheder, der indgår i statsregnskabet for 2017, jf. tabel 4.

TABEL 4

OVERBLIK OVER MINISTERIET OG VÆSENTLIGE BEMÆRKNINGER FRA REVISIONEN

(Mio. kr.)	Finansiel væsentlighed ¹⁾	Væsentlige bemærkninger
Virksomheder inden for statsregnskabet:		
Departementet	29.508	
Moderniseringsstyrelsen	4.396	
Statens Administration	2.193	Statens Administrations kontrol på lønområdet er mangelfuld, jf. pkt. 27.
Statens It	949	
Digitaliseringsstyrelsen	468	Resultatløn i staten, jf. kapitel 4.
Kompetencesekretariatet	110	

¹⁾ Summen af løn, øvrige udgifter/omkostninger og indtægter.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af tal fra Statens Koncernsystem, årsrapporter fra virksomhederne og årsrevisionen.

Udvalgte revisionsresultater

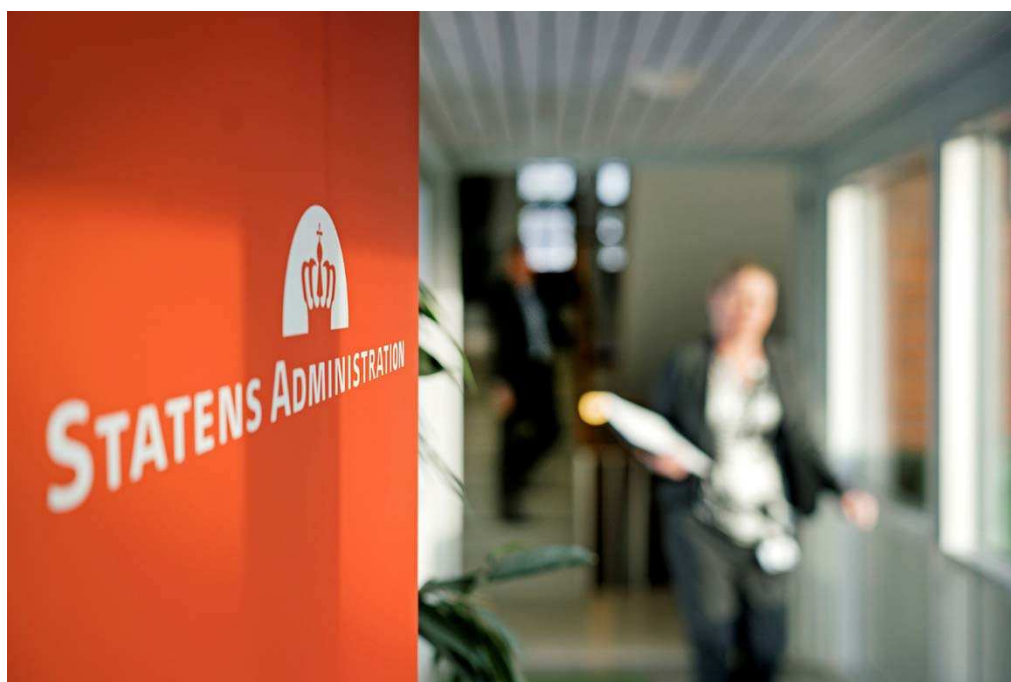
Statens Administrations kontrol på lønområdet er mangelfuld

27. Statens Administration administrerer løn for ca. 150 virksomheder i staten og udbetaler løn for ca. 18 mia. kr. Dermed har Statens Administration ansvaret for at administrere ca. 25 % af lønkronerne i staten.

Vi har konstateret fejl i 8 ud af 40 tilfældigt udvalgte lønudbetalinger udtaget blandt 3 virksomheder. Hverken Statens Administration eller den enkelte virksomhed havde opdaget fejlene i deres egne interne kontroller. 3 af fejlene ville have resulteret i forkert løn, hvis ikke de var konstateret ved revisionen. Fejlene vedrørte bl.a. forkert anciennitetsdato, der ville medføre, at medarbejderen ville stige et løntrin hurtigere end berettiget og dermed få for meget i løn hver måned. Herudover var der fejl i en medarbejders grundløn, så medarbejderen ville få for lidt i løn hver måned. Kontrolsvaghederne har ikke betydning for virksomhedernes regnskaber.

Vi har også konstateret, at Statens Administration ikke kan opgøre fejlniveauet for lønudbetalingerne validt, idet virksomhederne fx ikke konsekvent anvender fejlblanketter, når de sender sager med fejl retur til Statens Administration. Endvidere er fejlopsamlingen ikke systemunderstøttet.

Rigsrevisionen finder, at fejlniveauet for de undersøgte lønudbetalinger er utilfredsstillende, og at Statens Administration bør styrke kvaliteten af kontrollen af lønindrapporteringerne med henblik på at nedbringe fejlniveauet. Rigsrevisionen finder videre, at Statens Administration bør etablere en mere sikker opgørelse af fejlniveauet for lønindrapporteringen, så kontrollen i højere grad kan tilrettelægges ud fra risiko og væsentlighed og dermed styrkes for de udbetalinger, hvor fejlraten er høj.



Statens Administration er et servicecenter under Finansministeriet, der bl.a. håndterer lønudbetaling, økonomi og regnskab for virksomheder i staten.

Foto: Statens Administration

3.5. § 8. ERHVERVSMINISTERIET

UDDRAG FRA ERKLÆRING OM § 8

Det er Rigsrevisionens vurdering:

- at statsregnskabet § 8. Erhvervsministeriet i alle væsentlige henseender er rigtig, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statens regnskabsregler
- at Erhvervsministeriet i alle væsentlige henseender overholder bevillingerne og disponeringsreglerne.

Overblik over Erhvervsministeriet og den udførte revision

28. Erhvervsministeriet består af 8 virksomheder, der indgår i statsregnskabet for 2017. Ministeren er også overordnet ansvarlig for 13 virksomheder uden for statsregnskabet, jf. tabel 5.

TABEL 5

OVERBLIK OVER MINISTERIET OG VÆSENTLIGE BEMÆRKNINGER FRA REVISIONEN

(Mio. kr.)	Finansiel væsentlighed ¹⁾	Væsentlige bemærkninger
Virksomheder inden for statsregnskabet:		
Erhvervsstyrelsen	1.992	Erhvervsministeriet har etableret et sikkert kontrolmiljø, jf. pkt. 30.
Departementet	1.522	
Finanstilsynet	721	
Søfartsstyrelsen	367	Patent- og Varemærkestyrelsen indregner fortsat for få omkostninger i regnskabet for indtægtsdækket virksomhed, jf. pkt. 29.
Patent- og Varemærkestyrelsen	311	
Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen	263	
Sikkerhedsstyrelsen	181	
Nævnenes Hus	174	
Virksomheder uden for statsregnskabet:		
Nordsøfonden ²⁾	7.746	
EKF – Danmarks Eksportkredit ²⁾	3.940	
Vækstfonden ²⁾	1.821	
Finansiel Stabilitet ²⁾	1.425	
DanPilot ²⁾	803	
Garantifonden for skadesforsikrings-selskaber ²⁾	122	
Design Society ²⁾	67	
Den Danske Akkrediterings- og Metrologifond	64	
Nordsøenheden ²⁾	53	
Rejsegarantifonden	51	
Danmarks Grønne Investeringsfond ²⁾	42	
Nordic Patent Institute	36	
Danmarks Erhvervsfond ²⁾	29	

¹⁾ Summen af løn, øvrige udgifter/omkostninger og indtægter.²⁾ Revisionen er gennemført i samarbejde med virksomhedens revisor.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af tal fra Statens Koncernsystem, årsrapporter fra virksomhederne og årsrevisionen.

**PATENT- OG VARE-
MÆRKESTYRELSEN**

Styrelsens primære opgave er at udstede rettigheder for patenter, design og varemærker. Styrelsen er fuldt finansieret af indtægterne fra gebyrer, indtægtsdækket virksomhed og tilskudsfinansierede aktiviteter.

Styrelsens indtægtsdækkede virksomhed omfatter bl.a. undersøgelse, analyse og overvågning af patent-, design- og varemærkeområdet.

**INDTÆGTSDÆKKET
VIRKSOMHED**

Prisen på den enkelte vare og ydelse skal fastsættes, så der ikke sker konkurrenceforvridning over for private eller offentlige konkurrenter, og så omkostningerne dækkes. Omkostningerne omfatter både direkte og indirekte omkostninger, jf. budgetvejledningen.

Udvalgte revisionsresultater***Patent- og Varemærkestyrelsen indregner fortsat for få omkostninger i regnskabet for indtægtsdækket virksomhed***

29. Rigsrevisionen har tidligere kritiseret Patent- og Varemærkestyrelsen for at indregne for få indirekte omkostninger i regnskabet for indtægtsdækket virksomhed. Styrelsen havde opgjort et akkumuleret underskud på indtægtsdækket virksomhed på 10,7 mio. kr. i perioden 2005-2014, som reelt var større. Vi fandt endvidere, at styrelsen handlede konkurrenceforvridende.

Som følge af vores kritik bad Erhvervsministeriets departement Patent- og Varemærkestyrelsen om at gennemgå sin indtægtsdækkede virksomhed og de bagvedlæggende omkostningskalkulationer med henblik på at gøre beregningerne mere retvisende, hvorefter vi afsluttede sagen i notat til Statsrevisorerne af 17. januar 2017 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2015, pkt. 14.

Vi har gennemgået Patent- og Varemærkestyrelsens nye model for fordeling af indirekte omkostninger og vurderer, at modellen trods forbedringer fortsat ikke lever op til kravet om fuld omkostningsdækning. Styrelsen har ikke medregnet alle relevante omkostninger til de faglige chefers løn i den indtægtsdækkede virksomhed, hvilket efter Rigsrevisionens vurdering ikke er retvisende, idet det forudsætter, at de faglige chefer i styrelsen ikke bruger tid på den indtægtsdækkede virksomhed. Derudover er der betydelige omkostninger til databaser, som ikke er indregnet, hvilket fremgår af styrelsens efterfølgende sandsynliggørelse. En sandsynliggørelse er en vurdering af, om de beregnede omkostninger svarer til det reelle resurseforbrug.

Ifølge Patent- og Varemærkestyrelsens anvendte model giver regnskabet for indtægtsdækket virksomhed et underskud på 310.000 kr. i 2016 og et overskud på 128.000 kr. i 2017. Men da modellen ikke indregner alle de omkostninger, der bør indgå i regnskabet for indtægtsdækket virksomhed, vurderer Rigsrevisionen, at den indtægtsdækkede virksomhed reelt har givet underskud i 2015, 2016 og 2017, og at det akkumulerede underskud er vokset. Styrelsen har oplyst, at underskuddet skyldes salg til Nordic Patent Institute, mens der er overskud på de øvrige dele af den indtægtsdækkede virksomhed. Der skal principielt være balance mellem udgifter og indtægter ved indtægtsdækket virksomhed. I henhold til budgetvejledningen må det akkumulerede resultat ikke være negativt 4 år i træk for at undgå konkurrenceforvridning.

Rigsrevisionen vurderer samlet, at Patent- og Varemærkestyrelsen har forbedret modellen for fordeling af omkostninger, men finder det utilfredsstillende, at styrelsen stadig indregner for få omkostninger i regnskabet for indtægtsdækket virksomhed. Styrelsen har fortsat ikke sikret, at der er overskud på den indtægtsdækkede virksomhed.

Afsluttet sag fra tidligere beretninger

Erhvervsministeriet har etableret et sikkert kontrolmiljø

30. Vi har fulgt op på en sag fra 2012, hvor vi pegede på et svagt kontrolmiljø i Erhvervsministeriets Koncern HR. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 22. januar 2015 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2013, pkt. 30.

Erhvervsministeriets Koncern HR har i flere år haft fokus på at etablere forretningsgange og interne kontroller, der medvirker til at sikre korrekt løn. Koncern HR har bl.a. etableret tilstrækkelige funktionsadskilte kontroller, som kan efterprøves. Det har medført, at der nu er etableret et sikkert kontrolmiljø, som har haft positiv effekt på fejlniveauet.

Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.

3.6. § 9. SKATTEMINISTERIET

UDDRAG FRA ERKLÆRING OM § 9

Det er Rigsrevisionens vurdering:

- at statsregnskabet § 9. Skatteministeriet i alle væsentlige henseender er rigtig, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statens regnskabsregler
- at Skatteministeriet i alle væsentlige henseender overholder bevillingerne og disponeringsreglerne.

Overblik over Skatteministeriet og den udførte revision

31. Skatteministeriet består af 4 virksomheder, der indgår i statsregnskabet for 2017, jf. tabel 6. Skatteministeriet er både ansvarlig for ministeriets regnskab på § 9. Skatteministeriet og regnskabet på § 38. Skatter og afgifter, som behandles selvstændigt i afsnit 3.22. Derudover administrerer Skatteministeriet Danmarks bidrag til EU på vegne af Finansministeriet. Dette område er behandlet selvstændigt i kapitel 5.

TABEL 6

OVERBLIK OVER MINISTERIET OG VÆSENTLIGE BEMÆRKNINGER FRA REVISIONEN

(Mio. kr.)	Finansiell væsentlighed ¹⁾	Væsentlige bemærkninger
Virksomheder inden for statsregnskabet § 9:		
SKAT	6.860	Skatteministeriet har ikke overholdt bevillingernes forudsætninger vedrørende udmøntning af reserver til inddrivelsen, jf. pkt. 32. SKAT har ikke sikret funktionsadskillelse for faktura-godkendelse, jf. pkt. 33. SKAT har forbedret regnskabsforvaltningen på § 9, jf. pkt. 34. Forbehold for regnskabet's rigtighed på § 38, jf. pkt. 78-82. Udtalelse om manglende overholdelse af reglerne om rentetilskrivning, jf. pkt. 83. Fortsat problemer med SKATs forvaltning af inddrivelsesopgaven, jf. pkt. 84-90. Væsentlige risici forbundet med det nye inddrivelsessystem, jf. pkt. 91. Usikker forvaltning af SKATs egne tilgodehavender, jf. pkt. 92-93. Utilstrækkelig forvaltning af registreringsafgift på leasingområdet, jf. pkt. 94. SKATs forvaltning af A-skat og arbejdsmarkedsbidrag er mangelfuld, jf. pkt. 95. Usikker forvaltning af refusion af udbytteskat, jf. pkt. 96. Utilstrækkelig it-sikkerhed i SKAT, jf. pkt. 99-101. SKAT har forbedret kontrollen med godtgørelse af energiafgifter, jf. pkt. 102.
Departementet	1.826	Væsentlige svagheder i SKATs system for afregning af moms med andre EU-lande, jf. pkt. 116. Resultatløn i staten, jf. kapitel 4.
Skatteankestyrelsen	278	
Spillemyndigheden	135	

¹⁾ Summen af løn, øvrige udgifter/omkostninger og indtægter.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af tal fra Statens Koncernsystem, årsrapporter fra virksomhederne og årsrevisionen.

Udvalgte revisionsresultater

Skatteministeriet har ikke overholdt bevillingernes forudsætninger vedrørende udmøntning af reserver til inddrivelsen

32. Skatteministeriet har i 2017 udmøntet reserver for i alt 242,3 mio. kr. fra finanslovens § 9.21.79. Reserver og budgetregulering. Reserverne er bevilget til at styrke inddrivelsen af gælden til det offentlige, hvilket fremgår af finanslovens anmærkninger og lov om tillægsbevilling for 2017.

Ifølge SKATs egne opgørelser er kun 145,9 mio. kr. ud af de 242,3 mio. kr. afsat til at styrke inddrivelsen. Resten af reserverne har Skatteministeriet afsat til andre formål i SKAT og i departementet.

Hertil kommer, at Skatteministeriet oprindeligt havde budgetteret med et forbrug på inddrivelsen på 367 mio. kr., hvilket fremgår af SKATs driftsbevilling på finansloven. Ministeriet har oplyst, at det er en fejl, og at der kun burde have været budgetteret med 221,9 mio. kr. på finansloven.

Tillægsbevillingen er således givet under forudsætning af, at Skatteministeriet ville anvende det budgetterede beløb på 367 mio. kr. og reserver for 242,3 mio. kr., dvs. i alt 609,3 mio. kr. på inddrivelsen i 2017. SKAT har imidlertid kun afsat 367,8 mio. kr. til opgaven, heraf 221,9 mio. kr. fra det oprindelige budget og 145,9 mio. kr. fra reserven.

Rigsrevisionen finder det kritisabelt, at Skatteministeriet ved udmøntningen af reserven på tillægsbevillingen ikke har oplyst om budgetteringsfejlen. Rigsrevisionen finder det endvidere kritisabelt, at ministeriet ikke har anvendt reserverne i overensstemmelse med bevillingens forudsætninger.

SKAT har ikke sikret funktionsadskillelse for fakturagodkendelse

33. Vi har identificeret en systematisk fejl i det workflow, som skal sikre funktionsadskillelse i SAP Intern og understøtte forretningsgange for fakturagodkendelse på Skatteministeriets område. Fejlen muliggør, at medarbejdere uden de nødvendige rettigheder kan godkende fakturaer, uden at systemet automatisk forhindrer det. Der er således risiko for, at fakturaer fejlagtigt er blevet godkendt til betaling. SKAT har i samarbejde med driftslederendøren igangsat et projekt for at rette fejlen samt analysere omfanget og betydningen heraf. SKAT har oplyst, at fejlen er identificeret, og forventer at implementere funktionsadskillelse i workflowet i løbet af 3. kvartal 2018. Revisionen af SAP Intern er også beskrevet i pkt. 99-101.

Rigsrevisionen finder det utilfredsstillende, at SKAT ikke har sikret, at det kun er autoriserede medarbejdere, der har adgang til at godkende fakturaer. Rigsrevisionen vurderer, at kontrolsvigtet ikke har medført betydelige fejl i regnskabet.

WORKFLOW

Workflow er en funktion i SAP-applikationen, som en virksomhed kan anvende til at opbygge arbejdsprocesser og sikre, at de er systemunderstøttede.

Afsluttet sag fra tidligere beretninger***SKAT har forbedret regnskabsforvaltningen på § 9***

34. Vi har fulgt sagen om SKATs svage og mangelfulde regnskabsforvaltning siden 2014. Det fremgik af beretningen om revisionen af statsregnskabet for 2016, at regnskabsforvaltningen på § 9 var forbedret. Dog viste revisionen, at SKAT burde forbedre området for immaterielle anlægsaktiver. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 13.

Opfølgningen har vist, at SKAT har forbedret forretningsgangene og forvaltningen af anlægsaktiver for idriftsættelse af færdiggjorte anlæg og nedskrivningstests. Revisionen viste dog også, at SKAT fortsat mangler at afklare nedskrivningsbehovet for en række mindre anlæg, så værdiansættelsen bliver korrekt. Vi vil i den årlige revision have fokus på, om SKAT sikrer korrekt værdiansættelse.

Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.

3.7. § 10. ØKONOMI- OG INDENRIGSMINISTERIET

UDDRAG FRA ERKLÆRING OM § 10

Det er Rigsrevisionens vurdering:

- at statsregnskabet § 10. Økonomi- og Indenrigsministeriet i alle væsentlige henseender er rigtig, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statens regnskabsregler
- at Økonomi- og Indenrigsministeriet i alle væsentlige henseender overholder bevillingerne og disponeringsreglerne.

Overblik over Økonomi- og Indenrigsministeriet og den udførte revision

35. Økonomi- og Indenrigsministeriet består af 6 virksomheder, der indgår i statsregnskabet for 2017, jf. tabel 7.

TABEL 7

OVERBLIK OVER MINISTERIET OG VÆSENTLIGE BEMÆRKNINGER FRA REVISIONEN

(Mio. kr.)	Finansiell væsentlighed ¹⁾	Væsentlige bemærkninger
Virksomheder inden for statsregnskabet:		
Departementet ²⁾	208.240	
Danmarks Statistik	589	
Ankestyrelsen	520	
VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd ³⁾	391	VIVE har nedbragt saldoen for forfaldne debitorer, jf. pkt. 36.
CPR-administrationen	138	
De Økonomiske Råd	28	

¹⁾ Summen af løn, øvrige udgifter/omkostninger og indtægter.

²⁾ Departementet omfatter Benchmarkingenheden.

³⁾ VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd blev oprettet den 1. juli 2017 efter en fusion mellem SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd og Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning (KORA) og er en uafhængig statslig institution under Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af tal fra Statens Koncernsystem, årsrapporter fra virksomhederne og årsrevisionen.

Afsluttet sag fra tidligere beretninger***VIVE har nedbragt saldoen for forfaldne debitorer***

36. Vi har fulgt op på en sag fra 2015 om debitoradministrationen i SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. Sagen handlede om SFI's styring af debitoradministrationen. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 17. januar 2017 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2015, pkt. 38.

SFI er nu en del af VIVE. VIVE har nedbragt saldoen for forfaldne debitorer vedrørende det tidligere SFI.

Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.

3.8. § 11. JUSTITSMINISTERIET

UDDRAG FRA ERKLÆRING OM § 11

Det er Rigsrevisionens vurdering:

- at statsregnskabs § 11. Justitsministeriet i alle væsentlige henseender er rigtig, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statens regnskabsregler
- at Justitsministeriet i alle væsentlige henseender overholder bevillingerne og disponeringsreglerne.

Overblik over Justitsministeriet og den udførte revision

37. Justitsministeriet består af 8 virksomheder, der indgår i statsregnskabet for 2017. Ministeren er også overordnet ansvarlig for Det Kriminalpræventive Råd uden for statsregnskabet, jf. tabel 8.

TABEL 8

OVERBLIK OVER MINISTERIET OG VÆSENTLIGE BEMÆRKNINGER FRA REVISIONEN

(Mio. kr.)	Finansiel væsentlighed ¹⁾	Væsentlige bemærkninger
Virksomheder inden for statsregnskabet:		
Politiet og anklagemyndigheden	13.588	Politiet har ikke dokumenteret væsentlige tilgodehavender, jf. pkt. 38.
Kriminalforsorgen	3.523	Kriminalforsorgen har ikke indbetalt korrekt skat, jf. pkt. 39.
Domstolsstyrelsen	2.779	
Departementet	281	
Civilstyrelsen	216	
Datatilsynet	27	
Politiklagemyndigheden	24	
Tilsynet med Efterretningstjenesterne	7	
Virksomheder uden for statsregnskabet:		
Det Kriminalpræventive Råd	29	

¹⁾ Summen af løn, øvrige udgifter/omkostninger og indtægter.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af tal fra Statens Koncernsystem, årsrapporter fra virksomhederne og årsrevisionen.

Udvalgte revisionsresultater

Politiet har ikke dokumenteret væsentlige tilgodehavender

38. Politiet anvender et ældre it-system til opkrævning af bøder og sagsomkostninger – bøde- og sagsomkostningssystemet.

Politiet kan ikke specificere tilgodehavender på ca. 922 mio. kr., der fremgår af bøde- og sagsomkostningssystemet. Systemet indeholder således ikke nogen facilitet til at specificere det samlede tilgodehavende på enkeltposter på et givet tidspunkt, og systemet giver heller ikke mulighed for at opnå overblik over aldersfordelingen af tilgodehavender. Politiet har heller ikke på anden måde fremlagt dokumentation for størrelsen af tilgodehavender. Rigsrevisionen kan derfor ikke vurdere, om der er tilgodehavender af ældre dato, som burde være opkrævet eller afskrevet.

Vi har ved tidligere revisioner påtalt forholdet over for politiet. Ved revisionen for 2016 oplyste politiet, at de havde planer om at implementere et nyt system til håndtering af bøder, men at der var opstået en række andre presserende tiltag på it-området til understøttelse af ny lovgivning og udviklingen i det danske samfund, der havde højere prioritet.

De manglende afrapporteringsmuligheder i bøde- og sagsomkostningssystemet medfører en væsentlig risiko for, at posten "Tilgodehavender" kan være behæftet med fejl, og politiet mangler et grundlag for at godkende regnskabet for disse tilgodehavender.

Rigsrevisionen finder, at politiet snarest muligt bør etablere en afrapporteringsfacilitet med henblik på specifikation af saldoen og mulighed for løbende overvågning af tilgodehavender.

Kriminalforsorgen har ikke indbetalt korrekt skat

39. Kriminalforsorgen har i perioden januar-september 2017 udbetalt ca. 21,8 mio. kr. i B-indkomst til sundhedspersonale, personundersøgere, tilsynsførende og mentorer. SKAT vurderede dog allerede i 2016, at den praksis er forkert for størstedelen af gruppen, der reelt er lønmodtagere, med den konsekvens, at lønnen skal indberettes som A-indkomst. SKAT vejledte samme år Kriminalforsorgen i at vurdere, om B-indkomstmottagerne skal anses for lønmodtagere.

Kriminalforsorgen havde i april 2018 endnu ikke igangsat den individuelle vurdering og har således ikke indbetalt korrekt skat for en væsentlig del af de medarbejdere, der modtager B-indkomst. Kriminalforsorgen har i juni 2018 gennemgået sundhedspersonalet og vurderet, at 40 ud af 400 B-indkomstmottagere er lønmodtagere. Kriminalforsorgen har endnu ikke konverteret disse B-indkomstmottagere til lønmodtagere. Kriminalforsorgen forventer først at vurdere og konvertere aflønningen af 523 personundersøgere, tilsynsførende og mentorer i foråret 2019. Konsekvensen er, at gruppen af medarbejdere selv skal indbetale skat af deres indkomst indtil konverteringen med risiko for, at det ikke sker korrekt.

Rigsrevisionen finder det utilfredsstillende, at Kriminalforsorgen mindst 2 år efter anmodningen fra SKAT endnu ikke har vurderet, om alle B-indkomstmottagerne skal anses for at være lønmodtagere, og dermed har indbetalt korrekt skat for alle medarbejdere.

B-INDKOMST

Hvis en lønmodtager honoreres med B-indkomst, får lønmodtageren udbetalt hele bruttolønnen og skal selv betale skat af indkomsten. Hvis en lønmodtager aflønnes med A-indkomst, er det arbejdsgiverens ansvar at betale skat af medarbejderens løn, inden den udbetales. Ved B-indkomst overgår risikoen for, at der indbetales forkert skat, dermed fra virksomheden til B-indkomstmottageren.

3.9. § 12. FORSVARSMINISTERIET

UDDRAG FRA ERKLÆRING OM § 12

Det er Rigsrevisionens vurdering:

- at statsregnskabet § 12. Forsvarsministeriet i alle væsentlige henseender er rigtig, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statens regnskabsregler
- at Forsvarsministeriet i alle væsentlige henseender overholder bevillingerne og disponeringsreglerne.

Overblik over Forsvarsministeriet og den udførte revision

40. Forsvarsministeriet består af 4 virksomheder, der indgår i statsregnskabet for 2017. Ministeren er også overordnet ansvarlig for Beredskabsforbundet uden for statsregnskabet, jf. tabel 9.

TABEL 9

OVERBLIK OVER MINISTERIET OG VÆSENTLIGE BEMÆRKNINGER FRA REVISIONEN

(Mio. kr.)	Finansiell væsentlighed ¹⁾	Væsentlige bemærkninger
Virksomheder inden for statsregnskabet:		
Forsvaret ²⁾	21.955	Usikkerhed om Forsvarets eventualforpligtelse til at betale erstatninger for skader, jf. pkt. 41. Utilfredsstillende styring af byggeprojekter i Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, jf. pkt. 42. Forsvaret er udfordret af mangel på personale til de nye skibsbaserede helikoptere, jf. pkt. 43. Mangler i Forsvarsministeriets it-sikkerhed, jf. pkt. 44. Forbedret projektafslutning og afstemning af NATO-projekter i Forsvarsministeriet, jf. pkt. 45. Forbedret kvalitet i Forsvarets kontrol af regnskabsposten "Varebeholdninger", jf. pkt. 46.
Forsvarets Efterretningstjeneste	846	
Beredskabsstyrelsen	556	
Departementet	387	
Virksomheder uden for statsregnskabet:		
Beredskabsforbundet	26	

¹⁾ Summen af løn, øvrige udgifter/omkostninger og indtægter.

²⁾ Forsvaret omfatter Hjemmeværnet, Værnsfælles Forsvarskommando, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af tal fra Statens Koncernsystem, årsrapporter fra virksomhederne og årsrevisionen.

Udvalgte revisionsresultater***Usikkerhed om Forsvarets eventualforpligtelse til at betale erstatninger for skader***

41. Forsvaret har en eventualforpligtelse til fremtidige udgifter til erstatninger for skader, som udsendte medarbejdere har pådraget sig i forbindelse med internationale operationer, herunder særligt PTSD (posttraumatiske belastningsreaktioner). Eventualforpligtelsen omfatter 109 anmeldte, men ikke-afgjorte sager ved Arbejdsmarkedets Erhvervssikring. Sagernes udfald og eventuelle erstatningsbeløb er behæftet med betydelig usikkerhed. Forsvaret har oplyst forpligtelsen til mellem 0,2 mia. kr. og 0,3 mia. kr. Forpligtelsens størrelse afhænger af, hvor mange sager der anerkendes.

AKTSTYKKE 425

Aktstykke 425 giver personale, der ikke er omfattet af reglerne om tjenestemandspension, men som er kommet til skade under udsendelse og derfor er blevet afskediget, mulighed for at modtage en ydelse, der pensionsmæssigt ligestiller dem med tilsvarende tilskadekomne, der er omfattet af reglerne om tjenestemandspension.

AKTSTYKKE 426

Aktstykke 426 giver personale, der er kommet til skade under udsendelse, mulighed for at modtage en kulancemæssig godtgørelse for svie og smerte for sygedage, der skyldes den pådragne skade, selv om Forsvaret ikke er erstatningsansvarlig for skaden.

SEAHAWK-HELIKOPTER

På SEAHAWK-helikoptererne kræves flere typer af personale såsom pilot, taktisk operatør, sensoroperatør, tekniker og flymekaniker.

Forsvaret forventer yderligere forpligtelser vedrørende arbejdsskadeerstatninger for veteraner, der er kommet til skade før 14. august 1996, da det fremgår af forsvarsforliget 2018-2023, at veteranernes skader dækkes på de vilkår, der er beskrevet i aktstykke 425 og 426, jf. forsvarsforligsteksten af 28. januar 2018.

Rigsrevisionen ønsker at gøre opmærksom på, at der er usikkerhed om eventualforpligtelsens størrelse. Usikkerheden påvirker ikke vores samlede konklusion om Forsvarets regnskab, da Forsvaret har oplyst dækkende om usikkerheden.

Utilfredsstillende styring af byggeprojekter i Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse

42. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har ikke haft tilstrækkelig styring af 3 byggeprojekter på i alt 543 mio. kr. Projekterne Flådestation Frederikshavn, Grønne Etablisser ved Aalborg og Almegårds kaserner er således ikke håndteret i overensstemmelse med god offentlig økonomistyring og forvaltning. Styrelsen har heller ikke dokumenteret, at de har udvist sparsommelighed i forhold til tid, pris og kvalitet i de reviderede projekter.

På en række punkter har Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse ikke efterlevet statsbyggeloven, bygherrevejledningen og Finansministeriets budgetvejledning. Styrelsen har fx ikke udarbejdet totaløkonomiske beregninger i alle de påkrævede projektfaser. Styrelsen har heller ikke på anden vis dokumenteret tilstrækkelige overvejelser om, hvad det samlet ville koste enten at købe, leje eller selv bygge og efterfølgende benytte faciliteterne. Endvidere er styrelsens opfølgning på de 3 projekter uensartet, og styrelsen kan ikke dokumentere, at de efterlever kravet om at styre projekterne efter faseopdelte budgetter.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har efterfølgende i samarbejde med Forsvarsministeriets departement planlagt en række initiativer, der skal styrke styrelsens styring af byggeprojekter. Rigsrevisionen finder tiltagene nødvendige.

Forsvaret er udfordret af mangel på personale til de nye skibsbaserede helikoptere

43. Forsvarsministeriet er ved at udskifte sine skibsbaserede helikoptere fra aldrende LYNX-helikoptere til nye SEAHAWK-helikoptere. Forsvaret har udfordringer med at bemane både de nye og de gamle helikoptere. Derfor har Forsvaret ikke løst alle sine opgaver i Grønland i dele af 2016 og 2017. Forsvaret forventer først i 2020 at kunne løse alle helikopterens opgaver og opnå fuld udnyttelse af systemerne i de nye helikoptere.

Finansudvalget godkendte i 2012 Forsvarets køb af 9 nye skibsbaserede helikoptere, jf. aktstykke 102 af 6. december 2012. De samlede udgifter er ca. 4 mia. kr. Forsvaret modtog de første 3 helikoptere i maj 2016 og 4 helikoptere i 2017. Forsvaret forventer at få de sidste 2 helikoptere leveret i sommeren 2018.

De skibsbaserede helikoptere skal hjælpe Forsvarets skibe med at løse sine opgaver mere effektivt. Opgaverne består bl.a. af suverænitetshævdelse, eftersøgning og søredning samt indsættelse i internationale operationer.



Forsvaret forventer at få leveret de sidste af 9 nye SEAHAUK-helikoptere i sommeren 2018.

Foto: Forsvarsministeriet

Forsvaret har i 2016 og 2017 nedjusteret LYNX-helikopternes opgaver, fordi implementeringen af de nye SEAHAUK-helikoptere kræver et særligt fokus på uddannelse, rutineopbygning mv., og fordi helikopterpersonalet ikke har kunnet opretholde deres operative erfaringsniveau i form af flyvetimer med LYNX-helikopterne, der ofte har været til reparation. Efterslæbet vedrørende flyvetimer med LYNX-helikopterne har bidraget til, at Forsvaret ikke i fuldt omfang har uddannet personale til at bemane de nye SEAHAUK-helikoptere. Mangel på personale er dermed ført videre fra LYNX-helikopterne til SEAHAUK-helikopterne.

Nedjusteringen af opgaverne har bl.a. medført, at Forsvaret kun har én i stedet for 2 skibsbaserede helikoptere i Nordatlanten. Derudover har Forsvaret suspenderet 2-timers beredskabet i Karup. Forsvaret har oplyst, at 2-timers beredskabet i stedet varetages med andre flytyper og planlagte SEAHAUK-flyvninger.

På trods af det nedjusterede opgavekompleks har Forsvaret ikke fuldt ud løst opgaverne i 2016 og 2017. Forsvaret har oplyst, at de ikke har kunnet overholde det normale varsel for den skibsbaserede helikopter på én time i Grønland på grund af planlagt vedligeholdelse eller uforudsete nedbrud. Helikopterne var fraværende i 65 dage i 2016 og i 54 dage i 2017. Fraværet har øget Forsvarets reaktionstid ved eftersøgnings- og redningsaktioner til søs. Reaktionstiden er central, bl.a. på grund af Grønlands store havareal. Forsvaret har oplyst, at de har en aftale med Air Greenland A/S om helikopterberedskab til eftersøgnings- og redningsopgaver i Grønland. Opgaven varetages således ikke udelukkende med Forsvarets egne kapaciteter.

9 NYE HELIKOPTERE

De 9 SEAHAUK-helikoptere skal ifølge Forsvarets implementeringsplan fordeles således:

- 2 helikoptere skal være kontinuerligt udstationeret i Nordatlanten (på henholdsvis Færøerne og i Grønland).
- 1 helikopter skal kunne være udstationeret i internationale operationer.
- 1 helikopter skal stå standby i Karup på 2-timers beredskab.
- 2 helikoptere skal stå til rådighed for træning i Karup.

SEAHAUK-helikopterne skal regelmæssigt til eftersyn, og Forsvaret forventer kontinuerligt at have 3 helikoptere til større eftersyn og uforudsete reparationer mv.

REDNINGSBEREDSKAB I GRØNLAND

I Grønland har Forsvarsministeriet ansvaret for eftersøgning og redning til søs, mens Justitsministeriet har ansvaret for eftersøgning og redning til lands.

Det fremgår af Forsvarets interne tidsplan, at SEAHAWK-helikoptererne kun kan varetage det nedjusterede opgavekompleks i perioden frem til 2020. Først i 2020 forventer Forsvaret, at SEAHAWK-helikoptererne kan varetage opgavekomplekset fuldt ud med alt det nye udstyr. Det fulde udbytte af anskaffelsen af SEAHAWK-helikoptererne vil dermed først kunne opnås i 2020.

Rigsrevisionen vurderer samlet set, at Forsvaret ikke i fuldt omfang har formået at uddanne personale rettidigt til at bemane strukturen for SEAHAWK-helikoptererne. Dermed har Forsvaret ikke fuldt ud løst de oprindelige eller de nedjusterede opgaver. Derudover er der risiko for, at Forsvaret ikke rettidigt får det planlagte udbytte af SEAHAWK-helikoptererne.

Mangler i Forsvarsministeriets it-sikkerhed

44. Vi har fulgt op på en sag fra 2014 om manglende risiko- og beredskabsstyring af it-ansvaret i Kapacitetsansvarlig Koncern IT, der hører under Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 18.

Revisionen har vist, at Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse fortsat har mangler i it-sikkerheden. Styrelsen har ikke løbende ryddet op i brugerkonti, herunder konti med administratorrettigheder. Det gælder fx deaktiverede konti, der ikke har været anvendt i flere måneder. Endvidere har styrelsen ikke forhindret, at personer, fx konsulenter, kan koble eget udstyr på det sikrede netværk, når de har fysisk adgang til Forsvaret. Det forudsætter dog, at de har kendskab til brugerkonti og passwords. Styrelsen gennemgår heller ikke regelmæssigt loggen for at kontrollere, om fremmed udstyr er eller har været koblet på netværket. Manglerne medfører risiko for, at uvedkommende kan skaffe sig adgang til klassificerede oplysninger.

Revisionen har også vist, at Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse har risikovurderet it-driftscentret. Styrelsen har dog fortsat ikke risikovurderet et eksternt placeret serverrum og 2 it-faciliteter, der skal tage over i tilfælde af nedbrud i Forsvarets eneste it-driftscenter. Ifølge styrelsen er kapaciteten i disse it-faciliteter i øvrigt ikke tilstrækkelig til at understøtte fuld drift af de kritiske it-systemer. Det betyder, at Forsvarets operative muligheder kan blive alvorligt svækket ved et nedbrud i it-driftscentret. Forsvarsministeriet har oplyst, at Forsvarets øverste ledelse har behandlet og forholdt sig til de nævnte problemstillinger.

Rigsrevisionen finder det utilfredsstillende, at Forsvarsministeriet efter 4 år fortsat har mangler i it-sikkerheden.

Rigsrevisionen vil følge sagen.

Afsluttede sager fra tidligere beretninger***Forbedret projektafslutning og afstemning af NATO-projekter i Forsvarsministeriet***

45. Vi har fulgt op på en sag fra 2015 om NSIP-projekter i Forsvarsministeriet. Ministeriet manglede administrativt at afslutte ca. 50 NSIP-projekter – svarende til en samlet projektsum på ca. 210 mio. kr., som Danmark havde fået foreløbigt refunderet fra NATO. Revisionen viste desuden, at ministeriet i en årrække ikke systematisk havde afstemt Danmarks og NATO's opgørelser over mellemværenderne i NSIP-projekterne. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 17. januar 2017 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2015, pkt. 32.

Forsvarsministeriet har efterfølgende taget initiativ til at lukke afsluttede projekter og har siden 1. kvartal 2017 foretaget afstemning af Danmarks og NATO's opgørelser over mellemværenderne i NSIP-projekterne. Forsvarsministeriet afventer nu svar fra NATO.

Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.

Forbedret kvalitet i Forsvarets kontrol af regnskabsposten "Varebeholdninger"

46. Vi har fulgt op på en sag fra 2014, hvor Forsvaret ikke havde en tilstrækkelig risikovurderingsproces, der sikrede, at Forsvaret definerede og udførte kontroller, som understøtter et rigtigt regnskab i relation til Forsvarets varelagre. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 23. december 2015 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2014, pkt. 31.

Forsvaret har forbedret sin risikovurderingsproces og har efterfølgende defineret, hvilke kontroller der skal udføres for at understøtte et rigtigt regnskab i relation til Forsvarets varelagre. Revisionen har vist, at Forsvaret udfører disse kontroller.

Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.

NSIP-PROJEKTER

NATO Security Investment Programme (NSIP) er et program for forsvarsinvesteringer. Forsvarsministeriet udfører projekterne i Danmark efter aftale med og mod refusion fra NATO-landene.

3.10. § 14. UDLÆNDINGE- OG INTEGRATIONS-MINISTERIET

UDDRAG FRA ERKLÆRING OM § 14

Det er Rigsrevisionens vurdering:

- at statsregnskabet § 14. Udlændinge- og Integrationsministeriet i alle væsentlige henseender er rigtig, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statens regnskabsregler
- at Udlændinge- og Integrationsministeriet i alle væsentlige henseender overholder bevillingerne og disponeringsreglerne.

Overblik over Udlændinge- og Integrationsministeriet og den udførte revision

47. Udlændinge- og Integrationsministeriet består af 3 virksomheder, der indgår i statsregnskabet for 2017, jf. tabel 10.

TABEL 10

OVERBLIK OVER MINISTERIET OG VÆSENTLIGE BEMÆRKNINGER FRA REVISIONEN

(Mio. kr.)	Finansiel væsentlighed ¹⁾	Væsentlige bemærkninger
Virksomheder inden for statsregnskabet:		
Departementet	4.038	
Udlændingestyrelsen	2.171	
Styrelsen for International Rekruttering og Integration	461	
Virksomheder uden for statsregnskabet:		
Dansk Røde Kors' Asylafdeling ²⁾	881	

¹⁾ Summen af løn, øvrige udgifter/omkostninger og indtægter.

²⁾ Revisionen er gennemført i samarbejde med virksomhedens revisor.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af tal fra Statens Koncernsystem, årsrapporter fra virksomhederne og årsrevisionen.

Revisionen har ikke givet anledning til væsentlige bemærkninger.

3.11. § 15. BØRNE- OG SOCIALMINISTERIET

UDDRAG FRA ERKLÆRING OM § 15

Det er Rigsrevisionens vurdering:

- at statsregnskabet § 15. Børne- og Socialministeriet i alle væsentlige henseender er rigtig, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statens regnskabsregler
- at Børne- og Socialministeriet i alle væsentlige henseender overholder bevillingerne og disponeringsreglerne.

Overblik over Børne- og Socialministeriet og den udførte revision

48. Børne- og Socialministeriet består af 8 virksomheder, der indgår i statsregnskabet for 2017, jf. tabel 11.

TABEL 11

OVERBLIK OVER MINISTERIET OG VÆSENTLIGE BEMÆRKNINGER FRA REVISIONEN

(Mio. kr.)	Finansiel væsentlighed ¹⁾	Væsentlige bemærkninger
Virksomheder inden for statsregnskabet:		
Departementet	4.065	
Socialstyrelsen	1.631	
Statsforvaltningen	333	
Kofoeds Skole ²⁾	68	
Børnerådet	14	
Det Centrale Handicapråd	8	
Rådet for Socialt Udsatte	7	
Frivilligrådet	5	

¹⁾ Summen af løn, øvrige udgifter/omkostninger og indtægter.

²⁾ Revisionen er gennemført i samarbejde med virksomhedens revisor.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af tal fra Statens Koncernsystem, årsrapporter fra virksomhederne og årsrevisionen.

Revisionen har ikke givet anledning til væsentlige bemærkninger.

3.12. § 16. SUNDHEDS- OG ÆLDREMINISTERIET

UDDRAG FRA ERKLÆRING OM § 16

Det er Rigsrevisionens vurdering:

- at statsregnskabet § 16. Sundheds- og Ældreministeriet i alle væsentlige henseender er rigtig, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statens regnskabsregler
- at Sundheds- og Ældreministeriet i alle væsentlige henseender overholder bevillingerne og disponeringsreglerne.

Overblik over Sundheds- og Ældreministeriet og den udførte revision

49. Sundheds- og Ældreministeriet består af 7 virksomheder, der indgår i statsregnskabet for 2017. Ministeren er også overordnet ansvarlig for 3 virksomheder uden for statsregnskabet, jf. tabel 12.

TABEL 12

OVERBLIK OVER MINISTERIET OG VÆSENTLIGE BEMÆRKNINGER FRA REVISIONEN

(Mio. kr.)	Finansiell væsentlighed ¹⁾	Væsentlige bemærkninger
Virksomheder inden for statsregnskabet:		
Departementet	3.464	Rigshospitalet udbetaler merarbejdstimer til overlæger i strid med overenskomst, jf. pkt. 50. Departementet har rettet op på en periodiseringsfejl, jf. pkt. 51.
Statens Serum Institut	1.962	
Lægemiddelstyrelsen	1.285	
Styrelsen for Patientsikkerhed	1.047	
Sundhedsstyrelsen	728	
Sundhedsdatastyrelsen	468	Sundhedsdatastyrelsen har implementeret en ny gennemsigtig prisstruktur, jf. pkt. 52. Resultatløn i staten, jf. kapitel 4.
Fællessekretariat for Det Ethiske Råd og Den Nationale Videnskabsetiske Komité	12	
Virksomheder uden for statsregnskabet:		
Sundhed.dk ²⁾	135	
MedCom ²⁾	133	MedCom har forbedret it-sikkerheden i Sundhedsdata-nettet, jf. pkt. 53.
Institut for Kvalitet og Akkreditering i Sundhedsvæsenet ²⁾	69	

¹⁾ Summen af løn, øvrige udgifter/omkostninger og indtægter.

²⁾ Revisionen er gennemført i samarbejde med virksomhedens revisor.

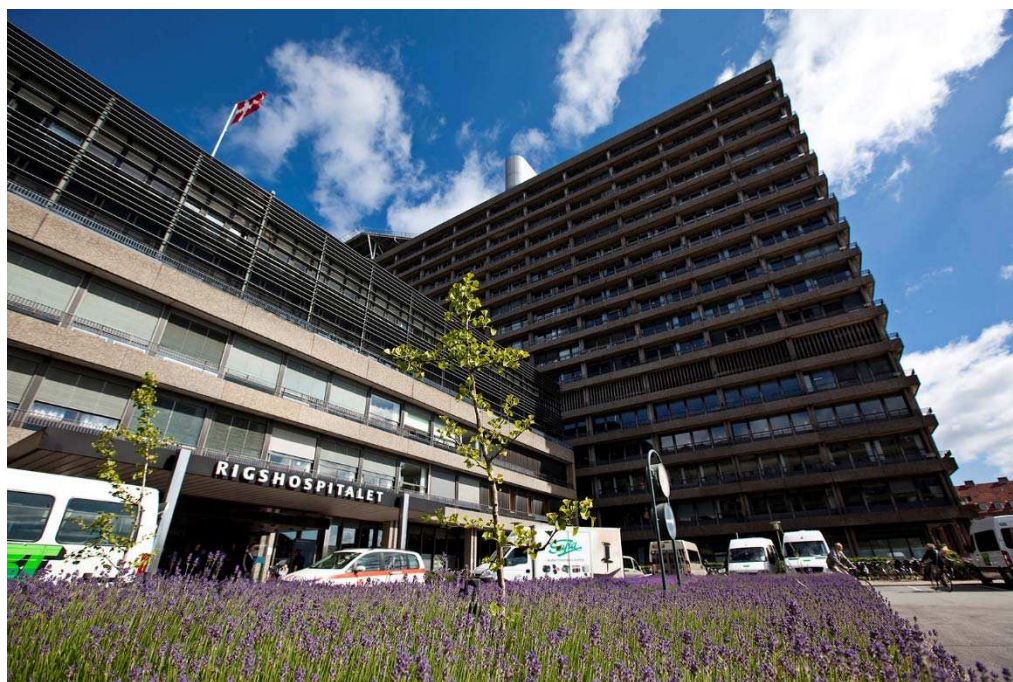
Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af tal fra Statens Koncernsystem, årsrapporter fra virksomhederne og årsrevisionen.

Udvalgte revisionsresultater***Rigshospitalet udbetaler merarbejdstimer til overlæger i strid med overenskomst***

50. Overlæger er ikke automatisk berettiget til honorering for merarbejde. Hvis merarbejde skal honoreres, skal der foreligge en vurdering heraf. Revisionen har vist, at merarbejde for overlæger på Rigshospitalet lægges sammen med timer, hvor lægerne arbejder på en rådighedsvagt, der udbetales automatisk, og dermed uden at der foreligger en vurdering. Sammenblandingen medfører, at overlæger modtager uberettiget betaling for merarbejde. Merarbejdet er blevet honoreret til en fast takst, der ikke gælder for merarbejde, og udbetales derfor i strid med overenskomsten.

Rigshospitalet har oplyst, at merarbejdet ikke har kunnet afspadsreses på grund af knappe speciallægeresurser. Alternativet ville have været aflysninger af operationer. Rigshospitalet har dog oplyst, at hospitalet er enig i Rigsrevisionens konklusioner og vil rette op på forholdene fremadrettet. Rigsrevisionen finder, at Rigshospitalet bør opgøre, hvor mange merarbejdstimer der bliver udbetalt automatisk. Rigsrevisionen finder, at udbetalingerne bør bringes i overensstemmelse med overenskomsten, så lønnen for overlægerne bliver korrekt.

Rigsrevisionen finder det utilfredsstillende, at Rigshospitalet ikke tidligere har sikret, at udbetalingerne til overlæger bliver korrekte.



Rigshospitalet hører under Region Hovedstaden og har ca. 1.300 sengepladser.

Foto: Rigshospitalet

Afsluttede sager fra tidligere beretninger

Departementet har rettet op på en periodiseringsfejl

51. Vi har fulgt op på en sag fra 2016, hvor vi bemærkede, at Sundheds- og Ældreministeriets departement ved en fejl havde bogført 374 mio. kr. i regnskabet for 2016, som vedrørte 1. kvartal 2017. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 21.

Departementet har i løbet af 2017 haft fokus på at undgå periodiseringsfejl via udgiftsopfølgningerne. I januar 2018 har departementet som led i færdiggørelsen af regnskabet for 2017 gennemført ekstra kontroller, hvor alle underkonti er blevet gennemgået. Der er således fulgt op på fejl og mangler som led i forberedelsen af bevillingsafregningen for 2017.

Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.

Sundhedsdatastyrelsen har implementeret en ny gennemsigtig prisstruktur

52. Vi har fulgt op på en sag fra 2016 om, at Sundhedsdatastyrelsen ikke kunne dokumentere, at styrelsens priser var korrekte. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 25.

Sundhedsdatastyrelsen har pr. 1. januar 2018 implementeret en ny prisstruktur for produkter, der udbydes under Forskerservice til brug for forskning og statistik. Styrelsen kan nu dokumentere grundlaget for prisfastsættelsen, og prisen for en ydelse dækker de medgåede omkostninger. Endvidere bidrager prisstrukturen til en større gennemsigthed og enkelhed over for brugerne.

Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.

MedCom har forbedret it-sikkerheden i Sundhedsdatanettet

53. Vi har fulgt op på en sag fra 2015 om utilstrækkelig styring af it-sikkerheden i Sundhedsdatanettet hos MedCom. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 17. januar 2017 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2015, pkt. 43.

MedCom har nu etableret kontroller, som kan medvirke til at sikre en effektiv styring af Sundhedsdatanettet. MedCom har bl.a. vurderet risici og sårbarheder og testet beredskabet. MedCom har også sikret, at kun autoriserede medarbejdere hos leverandørerne er tildelt administratorrettigheder til Sundhedsdatanettet, hvis de har et arbejdsbetinget behov.

Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.

MEDCOM

MedCom er en nonprofitorganisation, som blev etableret i 1994 og er offentligt finansieret af stat, regioner og kommuner.

MedCom faciliterer samarbejde mellem myndigheder, organisationer og private firmaer med tilknytning til den danske sundhedssektor.

3.13. § 17. BESKÆFTIGELSESMINISTERIET

UDDRAG FRA ERKLÆRING OM § 17

Det er Rigsrevisionens vurdering:

- at statsregnskabet § 17. Beskæftigelsesministeriet i alle væsentlige henseender er rigtig, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statens regnskabsregler
- at Beskæftigelsesministeriet i alle væsentlige henseender overholder bevillingerne og disponeringsreglerne.

Overblik over Beskæftigelsesministeriet og den udførte revision

54. Beskæftigelsesministeriet består af 5 virksomheder, der indgår i statsregnskabet for 2017. Ministeren er også overordnet ansvarlig for 6 virksomheder uden for statsregnskabet, jf. tabel 13.

TABEL 13

OVERBLIK OVER MINISTERIET OG VÆSENTLIGE BEMÆRKNINGER FRA REVISIONEN

(Mio. kr.)	Finansiel væsentlighed ¹⁾	Væsentlige bemærkninger
Virksomheder inden for statsregnskabet:		
Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering	272.089	Det er usikkert, om Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har indregnet udgifter korrekt i statsregnskabet, jf. pkt. 55. Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har ikke fulgt statens regnskabsregler på 2 indtægtsordninger, jf. pkt. 56.
Arbejdstilsynet	1.329	Arbejdstilsynet har udgiftsført tilsagn om tilskud uden hjemmel, jf. pkt. 57.
Departementet	257	
Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø	219	
Tværgående it-understøtning i beskæftigelsesindsatsen	166	
Virksomheder uden for statsregnskabet:		
6 branchefællesskaber for arbejdsmiljø, inkl. et fællessekretariat	87	

¹⁾ Summen af løn, øvrige udgifter/omkostninger og indtægter.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af tal fra Statens Koncernsystem, årsrapporter fra virksomhederne og årsrevisionen.

Udvalgte revisionsresultater***Det er usikkert, om Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har indregnet udgifter korrekt i statsregnskabet***

55. Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har indregnet sine udgifter til ordninger, der administreres af Udbetaling Danmark, efter et kasseprincip. Statsregnskabet indeholder således de beløb, styrelsen har betalt til Udbetaling Danmark. Styrelsen burde i stedet have indregnet de udgifter, Udbetaling Danmark har krav på at få dækket, jf. statens regnskabsregler. Styrelsen har ansvaret for at aflægge regnskab for 35 ordninger, der administreres af Udbetaling Danmark. Udgifterne til disse ordninger udgør tilsammen ca. 177 mia. kr., hvilket svarer til ca. 75 % af styrelsens udgifter. Der er væsentlige tilgodehavender og periodeafgrænsningsposter i Udbetaling Danmarks regnskab, som ikke er registreret i statsregnskabet.

REGNSKABSPRINCIP

Et regnskab kan udarbejdes efter forskellige principper, alt efter hvilken information regnskabet skal give.

Et regnskab efter *kasseprincipet* viser ind- og udbetalinger, men viser ikke, om betalingerne vedrører det aktuelle år. Derfor kan et kasseregnskab ikke give oplysninger om, hvad man har til gode, eller hvad man skylder andre. Staten anvender ikke kasseprincipet.

Et regnskab efter *udgiftsprincipet* viser, hvilke krav der er opstået i løbet af et år, dvs. hvad man selv har fået krav på fra andre, og hvad man har fået pligt til at betale til andre, uanset om beløbet er betalt eller ej.

Brugen af det forkerte regnskabsprincip gør, at vi ikke kan vurdere, om disse poster skulle have været med i statsregnskabet. Fejl i tilgodehavender og gældsposter påvirker også udgifterne i regnskabet, og det er derfor også usikkert, om styrelsens udgifter i statsregnskabet er korrekte. Det er Rigsrevisionens vurdering, at brugen af forkert regnskabsprincip har medført, at der mangler tilgodehavender i statsregnskabet for minimum 1,6 mia. kr.

Beskæftigelsesministeriet har efterfølgende oplyst, at ministeriet er enig i, at det vil resultere i et mere retvisende statsregnskab, hvis borgeres gæld (i form af fx tilbagebetalingspligtig folkepension) optages efter retserhvervelsesprincippet. Ministeriet vil sammen med Udbetaling Danmark og Moderniseringsstyrelsen afklare, hvilke typer af tilgodehavender og gæld i Udbetaling Danmarks regnskab der ifølge statens regnskabsregler skal indgå i statsregnskabet. Det finder Rigsrevisionen positivt.

Rigsrevisionen finder det utilfredsstillende, at Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering hidtil har anvendt et forkert regnskabsprincip, så vi ikke kan fastslå, om udgifterne i statsregnskabet er korrekte. Fejlen er dog ikke så væsentlig, at den giver anledning til et forbehold.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har ikke fulgt statens regnskabsregler på 2 indtægtsordninger

56. Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering er berettiget til at modtage indtægter fra arbejdsgiverne. Indtægterne skal anvendes til at finansiere ATP-bidrag til modtagere af arbejdsløshedsdagpenge. Styrelsen er endvidere berettiget til at modtage ikke-hævede feriepenge fra 149 feriefonde. Styrelsen har registreret indtægterne på baggrund af de indbetalinger, som styrelsen har modtaget fra arbejdsgiverne og feriefondene. Styrelsen anvender derved et kasseprincip, hvilket er i strid med statens regnskabsregler. Styrelsen burde i stedet have anvendt et udgiftsprincip og indregnet de beløb, som bidragsyderne har pligt til at betale. Dermed kunne indtægterne i regnskabet have været større, og regnskabet ville samtidig vise, om staten har udgifter til tab vedrørende eventuelle bidragsydere, der ikke betaler det, de har pligt til. Vi kan ikke fastslå indvirkningen på regnskabet, da styrelsen ikke kontrollerer, om bidragsyderne betaler det, de har pligt til.

Beskæftigelsesministeriet har efterfølgende oplyst, at Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering fremover vil anvende et korrekt regnskabsprincip. Styrelsen vil fremover kontrollere, om feriefondene har betalt det, de har pligt til, når de det efterfølgende år indsender regnskaber til styrelsen. Det finder Rigsrevisionen positivt. Rigsrevisionen finder det dog også nødvendigt, at styrelsen indhenter information fra feriefondene om, hvilke beløb de skal indbetale til staten, inden styrelsen aflægger regnskab.

Samlet finder Rigsrevisionen det utilfredsstillende, at Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering ikke kontrollerer, om staten modtager de penge, staten har krav på. Rigsrevisionen finder det endvidere utilfredsstillende, at styrelsen anvender et forkert regnskabsprincip, så vi ikke kan fastslå, om indtægterne i statsregnskabet er korrekte. Fejlen er dog ikke så væsentlig, at den giver anledning til et forbehold.

Arbejdstilsynet har udgiftsført tilsagn om tilskud uden hjemmel

57. Arbejdstilsynet har bogført udgifter til tilskud på 28,8 mio. kr. uden at have afgivet tilsagn, hvilket er i strid med statens bevillings- og regnskabsregler. Fejlen har medført, at udgifterne på § 17.21.08. Arbejds miljøforskningsfond er 28,8 mio. kr. for høje, og at den videreførte bevilling er 28,8 mio. kr. for lav. Dermed har Arbejdstilsynet givet sig selv mulighed for at afgive tilsagn for beløbet i 2018, uden at det påvirker årets udgifter. Hvis Arbejdstilsynet havde videreført bevillingen, havde det krævet godkendelse fra Finansministeriet at bruge af nettoopsparingen. Det følger af budgetloven.

Rigsrevisionen finder det kritisabelt, at Arbejdstilsynet har bogført udgifter i strid med statens bevillings- og regnskabsregler.

3.14. § 19. UDDANNELSES- OG FORSKNINGSMINISTERIET

UDDRAG FRA ERKLÆRING OM § 19

Det er Rigsrevisionens vurdering:

- at statsregnskabet § 19. Uddannelses- og Forskningsministeriet i alle væsentlige henseender er rigtig, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statens regnskabsregler
- at Uddannelses- og Forskningsministeriet i alle væsentlige henseender overholder bevillingerne og disponeringsreglerne.

Overblik over Uddannelses- og Forskningsministeriet og den udførte revision

58. Uddannelses- og Forskningsministeriet består af 9 virksomheder, der indgår i statsregnskabet for 2017. Ministeren er også overordnet ansvarlig for 37 virksomheder uden for statsregnskabet, jf. tabel 14.

TABEL 14

OVERBLIK OVER MINISTERIET OG VÆSENTLIGE BEMÆRKNINGER FRA REVISIONEN

(Mio. kr.)	Finansiell væsentlighed ¹⁾	Væsentlige bemærkninger
Virksomheder inden for statsregnskabet:		
Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte	63.661	Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte mangler fortsat revisionspåregnede refusionsopgørelser fra trafikselskaberne, jf. pkt. 59.
Styrelsen for Forskning og Innovation	2.229	
Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering	325	
Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøttes It	172	
Departementet	140	
Arkitektskolen Aarhus	132	
Dansk Dekommissionering	90	
Studenterrådgivningen	38	
Danmarks Akkrediteringsinstitution	38	
Virksomheder uden for statsregnskabet:		
8 universiteter ²⁾	57.152	
8 professionshøjskoler ²⁾	11.385	
9 erhvervsakademier ²⁾	4.191	
9 maritime uddannelsesinstitutioner ²⁾	900	
Danmarks Grundforskningsfond ²⁾	822	
Designskolen i Kolding	141	
Innovationsfonden	79	

¹⁾ Summen af løn, øvrige udgifter/omkostninger og indtægter.

²⁾ Revisionen er gennemført i samarbejde med virksomhedens revisor.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af tal fra Statens Koncernsystem, årsrapporter fra virksomhederne og årsrevisionen.

Udvalgte revisionsresultater

Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte mangler fortsat revisionspåtegnede refusionsopgørelser fra trafikelskaberne

59. Vi har fulgt op på en sag fra 2016, hvor vi bemærkede, at Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte ikke havde indhentet revisorpåtegnede refusionsopgørelser fra trafikelskaberne i perioden 2012-2016. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 28.

Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte har modtaget revisorpåtegnede refusionsopgørelser vedrørende 2015 og 2016 fra de mindre trafikelskaber, men har endnu ikke modtaget påtegningerne fra det største selskab. Styrelsen forventer at modtage påtegningerne for 2015 i nærmeste fremtid, men kan endnu ikke sige, hvornår Uddannelses- og Forskningsministeriet modtager påtegningerne for 2016.

Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte har desuden oplyst, at styrelsen på nuværende tidspunkt ikke finder det hensigtsmæssigt at indhente revisorpåtegnede refusionsopgørelser for perioden 2012-2014. Det skyldes, at styrelsen vurderer, at det ikke længere vil være muligt at kræve refusionsbeløb tilbagebetalt, idet styrelsens eventuelle krav vedrørende perioden vil være forældede, jf. den almindelige forældelsesfrist på 3 år i forældelsesloven.

Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte har endvidere oplyst, at styrelsen endnu ikke har taget stilling til, om de revisorpåtegnede refusionsopgørelser for 2016 giver anledning til opfølgning. Umiddelbart bekræfter påtegningerne kun, at trafikelskaberne har aflagt korrekt regnskab for refusionerne. Påtegningerne forholder sig dog ikke til, om trafikelskaberne har opgjort refusionen korrekt. Styrelsen vil derfor kontakte revisorerne for at afklare dette og vurdere, om der er behov for nye påtegninger for 2015 og 2016, eller om der kun er behov for at sikre, at påtegningerne for 2017 og frem bliver fyldestgørende.

Rigsrevisionen vurderer, at der kan være risiko for, at der er udbetalt refusion på et fejlbehæftet grundlag, og finder ikke, at der har været tilstrækkelig fremdrift i sagen.

Rigsrevisionen vil følge sagen.

3.15. § 20. UNDERVISNINGSMINISTERIET

UDDRAG FRA ERKLÆRING OM § 20

Det er Rigsrevisionens vurdering:

- at statsregnskabs § 20. Undervisningsministeriet i alle væsentlige henseende er rigtig, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslove og statens regnskabsregler
- at Undervisningsministeriet i alle væsentlige henseender overholder bevillingerne og disponeringsreglerne.

Overblik over Undervisningsministeriet og den udførte revision

60. Undervisningsministeriet består af 6 virksomheder, der indgår i statsregnskabet for 2017. Ministeren var også overordnet ansvarlig for 226 statsfinansierede selvejende uddannelsesinstitutioner og Astra (nationalt center for undervisning i natur, teknik og sundhed) uden for statsregnskabet, jf. tabel 15.

TABEL 15

OVERBLIK OVER MINISTERIET OG VÆSENTLIGE BEMÆRKNINGER FRA REVISIONEN

(Mio. kr.)	Finansiell væsentlighed ¹⁾	Væsentlige bemærkninger
Virksomheder inden for statsregnskabet:		
Departementet	41.139	Departementet har nedbragt opsparingen til deltagere i VEU, jf. pkt. 61.
Styrelsen for It og Læring	487	
Styrelsen for Undervisning og Kvalitet	316	
Danmarks Evalueringsinstitut	102	
Sorø Akademis Skole	69	
Danmarks Center for Undervisningsmiljø	14	
Virksomheder uden for statsregnskabet:		
226 statsfinansierede selvejende virksomheder, herunder gymnasier og erhvervsrettede uddannelser ²⁾	23.272	
Astra ²⁾	20	

¹⁾ Summen af løn, øvrige udgifter/omkostninger og indtægter.

²⁾ Revisionen er gennemført i samarbejde med virksomhedens revisor.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af tal fra Statens Koncernsystem, årsrapporter fra virksomhederne, Undervisningsministeriet og årsrevisionen.

Afsluttet sag fra tidligere beretninger***Departementet har nedbragt opsparingen til deltagere i VEU***

61. Vi har fulgt op på en sag fra 2013 om opsparing på departementets konto for støtte til deltagere i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse (VEU). Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 17. januar 2017 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2015, pkt. 46.

Departementet har ved trepartsforhandlingerne i oktober 2017 nedskrevet indtægtsbevillingen med 680 mio. kr. Pengene er tilbagebetalt til arbejdsgiverne, der i en årrække har indbetalt mere i VEU-bidrag, end der er udbetalt i VEU-godtgørelse til deltagere i AMU-kurser. Ved udgangen af 2017 var opsparingen desuden nedbragt til 1.034 mio. kr. mod 3.074,4 mio. kr. i 2016. Den resterende opsparing på 1.034 mio. kr. besluttet udmøntet, når regeringen og arbejdsmarkedets parter mødes i 2021.

Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.

3.16. § 21. KULTURMINISTERIET

UDDRAG FRA ERKLÆRING OM § 21

Det er Rigsrevisionens vurdering:

- at statsregnskabet § 21. Kulturministeriet i alle væsentlige henseender er rigtig, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statens regnskabsregler
- at Kulturministeriet i alle væsentlige henseender overholder bevillingerne og disponeringsreglerne.

Overblik over Kulturministeriet og den udførte revision

62. Kulturministeriet består af 22 virksomheder, der indgår i statsregnskabet for 2017. Ministeren er også overordnet ansvarlig for 8 virksomheder og 2 nævn uden for statsregnskabet, jf. tabel 16.

TABEL 16

OVERBLIK OVER MINISTERIET OG VÆSENTLIGE BEMÆRKNINGER FRA REVISIONEN

(Mio. kr.)	Finansiel væsentlighed ¹⁾	Væsentlige bemærkninger
Virksomheder inden for statsregnskabet:		
Slots- og Kulturstyrelsen	5.579	
Det Kongelige Teater og Kapel	1.041	Det Kongelige Teater har ændret retningslinjer for opkrævning af gebyrer, jf. pkt. 64. Det Kongelige Teater har forbedret sin praksis for udlejning af lokaler, jf. pkt. 65.
Departementet	734	
Det Danske Filminstitut	683	
Det Kongelige Bibliotek, Danmarks Nationalbibliotek og Københavns Universitetsbibliotek	644	
Nationalmuseet	634	
Rigsarkivet	271	
Statens Museum for Kunst	200	
Det Kgl. Danske Musikkonservatorium	132	
Ordrupgaard	112	Departementet har påtegnet Ordrupgaards årsrapport uden forbehold, jf. pkt. 66.
Den Danske Scenekunstscole	97	
Det Jyske Musikkonservatorium	93	
Nota	87	
Kunstakademiets Billedkunstskoler	72	
Den Danske Filmskole	55	
Syddansk Musikkonservatorium	52	
Rytmask Musikkonservatorium	39	
Det Grønne Museum	36	
Den Hirschsprungske Samling	17	
Dansk Sprognævn	16	
Statens Værksteder for Kunst	9	
Det Kongelige Akademi for de Skønne Kunster	3	

(Mio. kr.)	Finansiell væsentlighed ¹⁾	Væsentlige bemærkninger
Virksomheder uden for statsregnskabet:		
DR ²⁾	8.620	Stor usikkerhed om DR's hensættelse til tab på licensdebitorer, jf. pkt. 63.
TV MIDTVEST	147	
TV2 ØSTJYLLAND	143	
TV2 Nord	144	
TV 2 Lorry	150	
TV ØST	138	
TV 2/Fyn	138	
TV 2/Bornholm	135	
Folkeuniversitetsnævnet	130	
Tipsungdomsnævnet	1	

¹⁾ Summen af løn, øvrige udgifter/omkostninger og indtægter.

²⁾ Revisionen er gennemført i samarbejde med virksomhedens revisor.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af tal fra Statens Koncernsystem, årsrapporter fra virksomhederne og årsrevisionen.

Udvalgte revisionsresultater

Stor usikkerhed om DR's hensættelse til tab på licensdebitorer

63. DR's samlede hensættelse til tab på licensdebitorer er ultimo 2017 på i alt 1.029,2 mio. kr. ud af et samlet licenstilgodehavende på 1.812,1 mio. kr. DR's samlede tilgodehavende vedrørende licensdebitorer er i 2017 steget med ca. 339 mio. kr. Stigningen skyldes primært SKATs manglende inddrivelse af tilgodehavender. Hensættelsen til tab er forbundet med væsentlige regnskabsmæssige skøn og stor usikkerhed. DR's ledelse omtaler i ledelsesberetningen, at størrelsen på hensættelsen til tab er behæftet med usikkerhed, da omfanget af fremtidige tab bl.a. afhænger af SKATs fremtidige inddrivelseseffektivitet.

Effekterne af SKATs udfordringer med at inddrive restancer har fortsat mærkbar indflydelse på DR's likviditet og driftsøkonomi. Det er fortsat uklart, hvornår SKATs inddrivelse af DR's restancer normaliseres.

Rigsrevisionen afgav revisionspåtegning på DR's årsrapport for 2017 uden modifikation, men med en fremhævelse af usikkerheden ved hensættelsen.

Afsluttede sager fra tidligere beretninger***Det Kongelige Teater har ændret retningslinjer for opkrævning af gebyrer***

64. Vi har fulgt op på en sag fra 2016, hvor Det Kongelige Teater opkrævede gebyrer uden hjemmel. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 31.

Det Kongelige Teater har drøftet brugen af ekspeditionsgebyr med Moderniseringsstyrelsen. Moderniseringsstyrelsen vurderer, at gebyret bør omdøbes til ekspeditionsomkostninger, da der reelt er tale om sådanne.

Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.

Det Kongelige Teater har forbedret sin praksis for udlejning af lokaler

65. Vi har fulgt op på en sag fra 2016, hvor Det Kongelige Teater udlejede lokaler, uden at der var dokumentation for de fastsatte priser, og der var ikke udarbejdet en resultatopgørelse for udlejning. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 32.

Det Kongelige Teater har i forbindelse med årsrapporten udarbejdet en resultatopgørelse for udlejning og dokumenteret de fastsatte priser, herunder udarbejdet beregninger, hvor bygningsomkostninger er indregnet.

Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.

Departementet har påtegnet Ordrupgaards årsrapport uden forbehold

66. Vi har fulgt op på en sag fra 2016, hvor departementet i forbindelse med påtegning af Ordrupgaards årsrapport havde taget forbehold for dels Ordrupgaards regnskabspraksis vedrørende de tilskudsfinansierede aktiviteter, dels etablering af forretningsgange, der sikrer korrekt registrering af den fondsfinansierede byggesag Himmelhaven. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 38.

Departementet har haft en ekstern konsulent til at analysere Ordrupgaards regnskabspraksis. Ordrupgaard har implementeret anbefalingerne fra konsulenten. Departementet har derfor påtegnet Ordrupgaards årsrapport for 2017 uden forbehold.

Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.

3.17. § 22. KIRKEMINISTERIET

UDDRAG FRA ERKLÆRING OM § 22

Det er Rigsrevisionens vurdering:

- at statsregnskabet § 22. Kirkeministeriet i alle væsentlige henseender er rigtig, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statens regnskabsregler
- at Kirkeministeriet i alle væsentlige henseender overholder bevillingerne og disponeringsreglerne.

Overblik over Kirkeministeriet og den udførte revision

67. Kirkeministeriet består af departementet, der indgår i statsregnskabet for 2017. Ministeren er også overordnet ansvarlig for folkekirkens fællesfond, 10 stiftsmiddelregnskaber og 10 regnskaber for bindende stiftsbidrag uden for statsregnskabet, jf. tabel 17.

TABEL 17

OVERBLIK OVER MINISTERIET OG VÆSENTLIGE BEMÆRKNINGER FRA REVISIONEN

(Mio. kr.)	Finansiell væsentlighed ¹⁾	Væsentlige bemærkninger
Virksomheder inden for statsregnskabet:		
Departementet	583	
Virksomheder uden for statsregnskabet:		
Folkekirkens fællesfond	2.237	
10 stiftsmiddelregnskaber	234	
10 regnskaber for bindende stiftsbidrag	60	

¹⁾ Summen af løn, øvrige udgifter/omkostninger og indtægter.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af tal fra Statens Koncernsystem, årsrapporter fra virksomhederne og årsrevisionen.

Revisionen har ikke givet anledning til væsentlige bemærkninger.

3.18. § 24. MILJØ- OG FØDEVAREMINISTERIET

UDDRAG FRA ERKLÆRING OM § 24

Det er Rigsrevisionens vurdering:

- at statsregnskabet § 24. Miljø- og Fødevareministeriet i alle væsentlige henseender er rigtig, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statens regnskabsregler
- at Miljø- og Fødevareministeriet i alle væsentlige henseender overholder bevillingerne og disponeringsreglerne.

Overblik over Miljø- og Fødevareministeriet og den udførte revision

68. Miljø- og Fødevareministeriet består af 8 virksomheder, der indgår i statsregnskabet for 2017. Ministeren er også overordnet ansvarlig for 3 virksomheder uden for statsregnskabet, jf. tabel 18.

En ny organisering af Miljø- og Fødevareministeriet er trådt i kraft den 1. februar 2017, hvilket betyder, at Miljøstyrelsen og Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning samt Kystdirektoratet og Naturstyrelsen er lagt sammen i 2 nye styrelser.

Derudover er ressortområdet for fiskeri blevet overdraget fra Miljø- og Fødevareministeriet til Udenrigsministeriet ved kongelig resolution af 7. august 2017. Statsregnskabet er opstillet på baggrund af årets bevillingslove. Landbrugsstyrelsen har derfor aflagt regnskab for den oprindelige Landbrugs- og Fiskeristyrelse i 2017.

TABEL 18

OVERBLIK OVER MINISTERIET OG VÆSENTLIGE BEMÆRKNINGER FRA REVISIONEN

(Mio. kr.)	Finansiell væsentlighed ¹⁾	Væsentlige bemærkninger
Virksomheder inden for statsregnskabet:		
NaturErhvervstyrelsen (nu Landbrugsstyrelsen)	17.698	Mangler i Landbrugsstyrelsens regnskabsforvaltning, jf. pkt. 69. Europa-Kommissionen har ikke godkendt Landdistriktsfondens regnskab på grund af fejl, jf. pkt. 113. Landbrugsstyrelsen har udbetalt EU-midler uden at foretage den krævede kontrol, jf. pkt. 114. Europa-Kommissionens besøg har resulteret i en række underkendelser, jf. pkt. 115. Landbrugsstyrelsen genoptager ikke kvalitetssikring for enkelte ordninger, jf. pkt. 117.
Miljøstyrelsen	2.893	
Naturstyrelsen	1.767	
Fødevarestyrelsen	1.744	
Departementet	358	
Kystdirektoratet	259	
Danmarks Miljøportal	76	
Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning	25	
Virksomheder uden for statsregnskabet:		
Dansk Producentansvarssystem ²⁾	506	
Madkulturen	53	
Dansk Hunderegister	13	

¹⁾ Summen af løn, øvrige udgifter/omkostninger og indtægter.²⁾ Revisionen er gennemført i samarbejde med virksomhedens revisor.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af tal fra Statens Koncernsystem, årsrapporter fra virksomhederne og årsrevisionen.

En række af revisionsresultaterne på Miljø- og Fødevareministeriets område er omtalt i kapitel 5 om revisionen af EU-midler.

Udvalgte revisionsresultater

Mangler i Landbrugsstyrelsens regnskabsforvaltning

69. Vi har konstateret flere fejl i Landbrugsstyrelsens regnskab for 2017. Styrelsen kunne have fundet og rettet fejlene, hvis de havde gennemført en række basale afstemninger, inden regnskabet blev lukket.

En afstemning mellem *regnskabs- og tilskudssystemet* kunne have afdækket følgende fejl:

- Der er hensat 12,1 mio. kr. for lidt til tilskud på delregnskabet "Miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger". Fejlen skyldes, at Landbrugsstyrelsen ikke har registreret alle tilsagn i regnskabet som følge af en systemfejl. Fejlen har betydning for balancen og resultatopgørelsen.
- Fejl på 2,5 mio. kr. vedrørende tilskud til udviklings- og forskningsaktiviteter inden for fødevaresektoren (GUDP). Landbrugsstyrelsen har ved en fejl udbetalt tilskuddet 2 gange til de samme tilskudsmodtagere. Styrelsen har i 2018 tilbagekaldt alle fejludbetalinger og har fået alle beløb igen. Fejlen har ikke betydning for resultatopgørelsen.
- Potentielle fejl i opgørelsen af tilgodehavender fra EU. Landbrugsstyrelsen har konstateret differencer på i alt 29,7 mio. kr. mellem tilskudssystemet og regnskabet. Styrelsen er ved at afklare årsagen og de regnskabsmæssige konsekvenser af differencerne.

En afstemning mellem *regnskabs- og sagsstyringssystemet Arasys* kunne have afdækket følgende differencer:

- En potentiel fejl på 1,5 mio. kr., der skyldes, at Landbrugsstyrelsen har registreret anlæg i regnskabet, som ikke kan genfindes i Arasys eller forklares.
- Der er differencer, der skyldes jordejendomme, som er registreret på de forkerte projekter i Arasys eller mangler at blive omposteret i regnskabet. Styrelsen er i gang med at udrede differencerne.

En afstemning af *mellemregningskonti* kunne have afdækket følgende fejl:

- Fejl på 25,3 mio. kr., der skyldes, at Landbrugsstyrelsen først i januar 2018 har indtægtsført beløbet, selv om det burde være sket i 2017. Fejlen skyldes manglende afstemning og udligning af mellemregningskonti. Styrelsen er derudover i gang med et udredningsarbejde, idet der er foretaget fejludligninger på mellemregningskonti. Rigsrevisionen vurderer, at der er risiko for, at fejlene kan påvirke styrelsens resultatopgørelse.

Rigsrevisionen finder det utilfredsstillende, at Landbrugsstyrelsen ikke har foretaget basale afstemninger ved årsafslutningen og dermed ikke har opdaget fejl og differencer tids nok til at rette dem i regnskabet. Rigsrevisionen vurderer på baggrund af de manglende afstemninger og de konstaterede og potentielle fejl, at styrelsen har mangler i sin regnskabsforvaltning på de pågældende områder.

3.19. § 28. TRANSPORT-, BYGNINGS- OG BOLIG-MINISTERIET

UDDRAG FRA ERKLÆRING OM § 28

Det er Rigsrevisionens vurdering:

- at statsregnskabet § 28. Transport-, Bygnings- og Boligministeriet i alle væsentlige henseender er rigtig, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statsregnskabsregler
- at Transport-, Bygnings- og Boligministeriet i alle væsentlige henseender overholder bevillingerne og disponeringsreglerne.

Overblik over Transport-, Bygnings- og Boligministeriet og den udførte revision

70. Transport-, Bygnings- og Boligministeriet består af 9 virksomheder, der indgår i statsregnskabet for 2017. Ministeren er også overordnet ansvarlig for 8 virksomheder uden for statsregnskabet, jf. tabel 19.

TABEL 19

OVERBLIK OVER MINISTERIET OG VÆSENTLIGE BEMÆRKNINGER FRA REVISIONEN

(Mio. kr.)	Finansiel væsentlighed ¹⁾	Væsentlige bemærkninger
Virksomheder inden for statsregnskabet:		
Banedanmark	10.823	Resultatløn i staten, jf. kapitel 4.
Departementet	6.984	
Bygningsstyrelsen	6.679	
		Kritik af Bygningsstyrelsens styring af byggeprojekter, jf. pkt. 71.
		Usikkerheder ved værdiansættelsen af Bygningsstyrelsens ejendomsportefølje, jf. pkt. 72.
		Resultatløn i staten, jf. kapitel 4.
Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen	5.431	
Vejdirektoratet	4.261	
Havarikommissionen for Civil Luftfart og Jernbane	14	
Kommissarius ved Statens Ekspropriationer på Øerne	10	
Kommissarius ved Statens Ekspropriationer i Jylland	4	
Havarikommissionen for Vejtrafikulykker	4	
Virksomheder uden for statsregnskabet:		
DSB ²⁾	24.033	
Metroselskabet I/S ²⁾	4.502	
Naviair ²⁾	2.458	
Udviklingsselskabet By & Havn I/S ²⁾	950	Fremhævelse af forhold i regnskabet om værdiansættelsen af Udviklingsselskabet By & Havn I/S' investeringsejendomme, jf. pkt. 73.
Hovedstadens Letbane I/S ²⁾	259	
Rådet for Sikker Trafik	132	
Din Offentlige Transport I/S	105	
Fjordforbindelsen Frederikssund ²⁾	16	

¹⁾ Summen af løn, øvrige udgifter/omkostninger og indtægter.²⁾ Revisionen er gennemført i samarbejde med virksomhedens revisor.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af tal fra Statens Koncernsystem, årsrapporter fra virksomhederne og årsrevisionen.

Udvalgte revisionsresultater

Kritik af Bygningsstyrelsens styring af byggeprojekter

71. Transport-, Bygnings- og Boligministeriet iværksatte i sommeren 2017 en ekstern undersøgelse af Bygningsstyrelsens håndtering af byggeriet af Niels Bohr-bygningen og en vurdering af styrelsens fremadrettede styring af byggeprojekter. De forventede udgifter til byggeriet var i oktober 2017 vokset med 1.296 mio. kr., svarende til 79 %.

Undersøgelsen peger på 8 indsatsområder. Bl.a. viser undersøgelsen, at der er en utilstrækkelig rapportering og styring af tid og økonomi, og at risikostyringsprocessen og beslutningsgrundlaget for bygherreorganisationen er utilstrækkelig.

Bygningsstyrelsen har på baggrund af kritikken udarbejdet en handlingsplan, som bl.a. omfatter en ny styringsmodel for projektgennemførelse, en ny bygherreorganisation og en optimeret risikostyring. Initiativerne i handlingsplanen skal ifølge tidsplanen være implementeret ved udgangen af 2018. Derudover har Transport-, Bygnings- og Boligministeriet besluttet, at de 4 største byggeprojekter, herunder Niels Bohr-bygningen, overflyttes til Vejdirektoratet, som skal gennemføre projekterne, mens den efterfølgende drift skal varetages af Bygningsstyrelsen.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at handlingsplanen omfatter de væsentligste kritikpunkter. Bygningsstyrelsen har oplyst, at styrelsen følger tidsplanen på alle punkter, men at det er for tidligt at vurdere, om alle handlingsplanens punkter vil være implementeret ved udgangen af 2018.

Rigsrevisionen finder Bygningsstyrelsens initiativer nødvendige.

Usikkerheder ved værdiansættelsen af Bygningsstyrelsens ejendomsportefølje

72. Bygningsstyrelsen har i sin årsrapport redegjort for de betydelige usikkerheder, der er knyttet til værdiansættelsen af styrelsens ejendomsportefølje.

Bygningsstyrelsen har igangsat et arbejde med at justere huslejeordningen, hvor både værdiansættelsesprincipper og vurderingsprocesser vil blive adresseret. Styrelsen forventer, at den nye huslejeordning er implementeret i 2020.

Usikkerheden påvirker ikke vores samlede konklusion om Transport-, Bygnings- og Boligministeriets regnskab.

Fremhævelse af forhold i regnskabet om værdiansættelsen af Udviklingsselskabet By & Havn I/S' investeringsejendomme

73. Udviklingsselskabet By & Havn I/S revideres af Rigsrevisionen i samarbejde med en revisor valgt af Københavns Kommune. Rigsrevisionen og medrevisor har afgivet revisionspåtegning på selskabets årsregnskab for 2017 uden forbehold, men med en fremhævelse af forhold i regnskabet, hvor revisorerne – ligesom ved påtegningerne i de foregående år – gør opmærksom på den betydelige usikkerhed, der er knyttet til værdiansættelsen af selskabets investeringsejendomme, og henleder opmærksomheden på regnskabets oplysninger herom.

Rigsrevisionen og medrevisor vurderer, at Udviklingsselskabet By & Havn I/S har redegjort dækkende for usikkerhederne i regnskabet.

NIELS BOHR-BYGNINGEN

Niels Bohr-bygningen er bestilt af Københavns Universitet, og byggeriet ledes af Bygningsstyrelsen. Byggeriet blev indledt i 2013. Den tiltrådte økonomiske ramme var 1.632 mio. kr. med forventet ibrugtagning i 2017. I oktober 2017 var de forventede udgifter opgjort til 2.928 mio. kr.

3.20. § 29. ENERGI-, FORSYNINGS- OG KLIMAMINISTERIET

UDDRAG FRA ERKLÆRING OM § 29

Det er Rigsrevisionens vurdering:

- at statsregnskabet § 29. Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet i alle væsentlige henseender er rigtig, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statens regnskabsregler
- at Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet i alle væsentlige henseender overholder bevillingerne og disponeringsreglerne.

Overblik over Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet og den udførte revision

74. Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet består af 8 virksomheder, der indgår i statsregnskabet for 2017. Ministeren er også overordnet ansvarlig for 2 virksomheder uden for statsregnskabet, jf. tabel 20.

TABEL 20

OVERBLIK OVER MINISTERIET OG VÆSENTLIGE BEMÆRKNINGER FRA REVISIONEN

(Mio. kr.)	Finansiell væsentlighed ¹⁾	Væsentlige bemærkninger
Virksomheder inden for statsregnskabet:		
Energistyrelsen	5.583	Energistyrelsen har ikke administreret tilskud til elintensive virksomheder i overensstemmelse med bevillingsreglerne, jf. pkt. 75.
Danmarks Meteorologiske Institut	511	
De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland	402	
Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering	379	
Geodatastyrelsen	235	
Sekretariatet for Energitilsynet	138	
Departementet	127	
Klimarådet	8	
Virksomheder uden for statsregnskabet:		
Energinet.dk ²⁾	10.190	
Vandsektorens Teknologiudviklingsfond ²⁾	0,5	

¹⁾ Summen af løn, øvrige udgifter/omkostninger og indtægter.

²⁾ Revisionen er gennemført i samarbejde med virksomhedens revisor.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af tal fra Statens Koncernsystem, årsrapporter fra virksomhederne og årsrevisionen.

Udvalgte revisionsresultater

Energistyrelsen har ikke administreret tilskud til elintensive virksomheder i overensstemmelse med bevillingsreglerne

75. Energistyrelsen administrerer en tilskudsordning, hvor formålet er at sikre, at elintensive og konkurrenceudsatte virksomheder ikke belastes af PSO-afgiften i et sådant omfang, at virksomhedernes konkurrenceevne svækkes mærkbart. Det samlede tilskud må maksimalt udgøre 85 % af den del af PSO-afgiften, der gives til at støtte elektricitet fra vedvarende energi (VE-andelen).

Tilskudsbeløbet på finansloven er forbundet med betydelig usikkerhed, idet tilskuddet bl.a. afhænger af markedsprisen på elektricitet. Tilskudsordningen er opført som en lovbunden bevilling på finansloven, hvilket ifølge budgetvejledningen medfører, at Energistyrelsen kan afholde merudgifter, hvis de samlede tilskud bliver større end skønnet ved budgetteringen. Styrelsen har imidlertid ikke administreret bevillingen som en lovbunden bevilling i 2016 og 2017, og det medfører bl.a., at styrelsen kun har udbetalt en del af de 85 % af VE-andelen. Der er derfor risiko for, at virksomhederne ikke har modtaget de tilskud, de er be-

PSO-AFGIFTEN

PSO-afgiften er en afgift, som forbrugeren betaler via sin el-regning. Afgiften er øremærket til tilskud til vedvarende energi o.l. og skal dække de omkostninger til offentlige serviceforpligtelser, som Energinet bl.a. har til vedvarende energi.

rettiget til. Styrelsen har anvendt udgiftsbevillingen på finansloven som maksimal udbetalingsramme og har dermed beregnet og udbetalt tilskud på i alt 421,5 mio. kr. inden for rammen på finansloven.

Energistyrelsen mener dog, at der er uoverensstemmelser i ordningens retsgrundlag, da der bl.a. er et misforhold mellem finansloven, lov om statstilskud til elintensive virksomheder og lovens forarbejder. Dette kan have betydning for eventuelle retskrav og dermed udbetaling af den manglende støtte. Styrelsen har oplyst, at en efterregulering af den manglende udbetaling vedrørende 2016 og 2017 udgør ca. 73 mio. kr. Styrelsen vil tage kontakt til Justitsministeriet for en juridisk vurdering af, hvordan ordningen skulle have været administreret i 2016 og 2017. Dette skal ske forud for en endelig beslutning om efterregulering af tilskuddet. Styrelsen vil endvidere ved en uformel kontakt til Europa-Kommissionen afdekke eventuelle budgetmæssige bindinger i statsstøttegodkendelsen for ordningen.

Rigsrevisionen finder det utilfredsstillende, at Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet ikke har styr på sin egen lovgivning og forholdet til bevillingsreglerne. Energistyrelsen skal snarest afklare administrationen af ordningen.

3.21. § 35. GENERELLE RESERVER, § 36. PENSIONS- VÆSENET OG § 37. RENTER

UDDRAG FRA ERKLÆRING OM §§ 35-37

Det er Rigsrevisionens vurdering:

- at statsregnskabets § 35. Generelle reserver, § 36. Pensionsvæsenet og § 37. Renter i alle væsentlige henseender er rigtige, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statens regnskabsregler
- at ministerierne i alle væsentlige henseender overholder bevillingerne og disponeringsreglerne.

Overblik over §§ 35-37 og den udførte revision

76. §§ 35-37 administreres af Finansministeriet, Erhvervsministeriet, Skatteministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet, Undervisningsministeriet, Kulturministeriet, Miljø- og Fødevareministeriet og Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

TABEL 21

OVERBLIK OVER §§ 35-37 OG VÆSENTLIGE BEMÆRKNINGER FRA REVISIONEN

(Mio. kr.)	Finansiel væsentlighed ¹⁾	Væsentlige bemærkninger
Statsregnskabets § 35:		
Generelle reserver	9.699	
Statsregnskabets § 36:		
Pensionsvæsenet	29.964	
Statsregnskabets § 37:		
Renter	56.193	

¹⁾ Summen af løn, øvrige udgifter/omkostninger og indtægter.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af tal fra Statens Koncernsystem, årsrapporter fra virksomhederne og årsrevisionen.

Revisionen har ikke givet anledning til væsentlige bemærkninger.

3.22. § 38. SKATTER OG AFGIFTER

UDDRAG FRA ERKLÆRING OM § 38

Det er Rigsrevisionens vurdering:

- at det – som følge af de forhold, der er beskrevet i grundlaget for konklusionen – er usikkert, om statsregnskabet § 38. Skatter og afgifter i alle væsentlige henseender er rigtig, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statens regnskabsregler
- at Skatteministeriet i alle væsentlige henseender har overholdt bevillingerne og disponeringsreglerne.

Grundlag for konklusion med forbehold

Det er Rigsrevisionens vurdering, at regnskabsaflæggelsen på § 38. Skatter og afgifter er præget af betydelig usikkerhed. Rigsrevisionen har derfor ikke kunnet skaffe det nødvendige revisionsbevis for, om regnskabet i alle væsentlige henseender er rigtigt, ligesom Rigsrevisionen ikke har kunnet opgøre det konkrete fejlniveau. Rigsrevisionen tager derfor forbehold for, om statsregnskabet § 38. Skatter og afgifter er rigtig.

SKAT har i årsregnskabet beskrevet en række af de usikkerheder, der er i regnskabet, og SKATs ledelse har taget forbehold for størrelsen af en række væsentlige balancekonti, herunder debitorer og mellemregninger.

Revisionen har bl.a. vist:

- Regnskabet indeholder en række betydelige fejl.
- Der er konstateret betydelige differencer, som SKAT ikke kan redegøre tilstrækkeligt for.
- Kvaliteten af SKATs regnskabsmæssige afstemninger er ikke tilfredsstillende. En række væsentlige balancekonti er ikke afstemt i løbet af året eller ved årsafslutningen, og der er et stort antal gamle poster, som SKAT ikke er i stand til at redegøre for, og som derfor er ved at blive undersøgt nærmere.
- SKAT har ikke foretaget tilfredsstillende systemmæssige afstemninger mellem regnskabssystemet og de underliggende it-systemer, som har væsentlig betydning for regnskabsaflæggelsen.

Fremhævelse af forhold i regnskabet

Uden at modificere konklusionen henleder vi opmærksomheden på værdiansættelsen af SKATs egne restancer i statsregnskabet, som reguleret for ikke-retskraftige fordringer er opgjort til 65,1 mia. kr. Det afspejler dog ikke den reelle værdi af SKATs egne restancer. Ifølge en model udarbejdet af Skatteministeriet er det kun 10,9 mia. kr. ud af de 65,1 mia. kr., der forventes inddrevet. Opgørelsen er behæftet med betydelig usikkerhed. Ministeriet forventer at indregne den reelle værdi af restancerne i statsregnskabet for 2018.

Udtalelse om forvaltningen

SKATs ledelse har i årsregnskabet for 2017 taget forbehold for, om SKAT overholder reglerne om rentetilskrivning på en række områder. Rigsrevisionen er enig i SKATs forbehold og beskrivelsen af forholdene i årsregnskabet.

Udtalelse om forvaltningen

Rigsrevisionen finder – ligesom de foregående år – at Skatteministeriet ikke har forvaltet inddrivelsen af de offentlige restancer på en økonomisk hensigtsmæssig måde. Rigsrevisionen kan konstatere, at situationen i inddrivelsen i 2017 har haft en undtagelsesmæssig karakter. Omfattende dataproblemer og manglende systemunderstøttelse har haft den konsekvens, at SKAT ikke har kunnet tilrettelægge en effektiv og sikker inddrivelsesindsats. De samlede offentlige restancer er steget fra ca. 98,1 mia. kr. ultimo 2016 til ca. 108,6 mia. kr. ultimo 2017. Den mangelfulde inddrivelse medfører efter Rigsrevisionens vurdering betydelige tab for det offentlige. Samtidig har SKATs udfordringer betydet, at skyldnere på mange områder ikke har oplevet nogen konsekvens af ikke at have betalt deres gæld.

Overblik over den udførte revision

77. Skatteministeriet er ansvarlig for statsregnskabets § 38. Skatter og afgifter, jf. tabel 22. Revisionen af § 9. Skatteministeriet er omtalt i afsnit 3.6.

TABEL 22

OVERBLIK OVER § 38 OG VÆSENTLIGE BEMÆRKNINGER FRA REVISIONEN

(Mio. kr.)	Finansiel væsentlighed ¹⁾	Væsentlige bemærkninger
Skatter og afgifter	729.531	Forbehold for regnskabets rigtighed på § 38, jf. pkt. 78-82. Udtalelse om manglende overholdelse af reglerne om rentetilskrivning, jf. pkt. 83. Fortsat problemer med SKATs forvaltning af ind-drivelsesopgaven, jf. pkt. 84-90. Væsentlige risici forbundet med det nye inddrivelses-system, jf. pkt. 91. Usikker forvaltning af SKATs egne tilgodehavender, jf. pkt. 92-93. Utilstrækkelig forvaltning af registreringsafgift på leasingområdet, jf. pkt. 94. SKATs forvaltning af A-skat og arbejdsmarkedsbidrag er mangelfuld, jf. pkt. 95. Usikker forvaltning af refusion af udbytteskat, jf. pkt. 96. Utilstrækkelig it-sikkerhed i SKAT, jf. pkt. 99-101. SKAT har forbedret kontrollen med godtgørelse af energiafgifter, jf. pkt. 102.

¹⁾ Summen udgøres af indtægter fra skatter og afgifter på 713.566 mio. kr. og udgifter på 15.965 mio. kr.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af tal fra Statens Koncernsystem, årsrapporter fra virksomhederne og årsrevisionen.

Udvalgte revisionsresultater***Forbehold for regnskabets rigtighed på § 38***

78. Rigsrevisionen tager forbehold for regnskabets rigtighed på § 38. Skatter og afgifter. Det er Rigsrevisionens vurdering, at SKATs regnskabsaflæggelse på § 38 er behæftet med betydelig usikkerhed. Grundlaget for forbeholdet er beskrevet i nedenstående 2 sager.

Utilstrækkelige regnskabsmæssige afstemninger og usikker regnskabsforvaltning

79. Vi har i en årrække vurderet, at der var betydelig usikkerhed i forhold til regnskabsaflæggelsen på § 38. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 44.

Statsrevisorerne bemærkede i beretningen om revisionen af statsregnskabet for 2016, at regnskabsaflæggelsen på § 38 var præget af så betydelig usikkerhed, at det kun via efterfølgende afstemninger lykkedes at undgå forbehold for regnskabets rigtighed. Statsrevisorerne konstaterede videre, at der fortsat var væsentlige svagheder i SKATs forretningsgange og interne kontroller på området. Statsrevisorerne fandt det afgørende, at kvaliteten af SKATs afstemninger blev hævet.

SKAT har i samarbejde med eksterne konsulenter udført et stort – men nødvendigt – balanceafstemningsprojekt for at afdække og løse en del af de regnskabsmæssige udfordringer. Projektet har givet et langt bedre overblik over udfordringerne og har vist, at usikkerhederne har været endnu større, end vi konstaterede ved regnskabsaflæggelsen for 2016. SKAT har i denne proces indgået i en konstruktiv dialog med Rigsrevisionen. SKAT har i 2017 haft fokus på at afdække og kortlægge udfordringerne og vil fremover have fokus på, hvordan de kan løses. Rigsrevisionen finder det positivt, at SKAT arbejder målrettet mod at få løst de regnskabsmæssige udfordringer og dermed få reduceret den regnskabsmæssige usikkerhed.

SKATs ledelse har i årsregnskabet af 13. marts 2018 taget forbehold for størrelsen af en række væsentlige konti under balancens aktiver og passiver. SKAT har oplyst, at usikkerheden knytter sig til saldi på i alt 152 mia. kr. SKAT har endvidere beskrevet en række af de usikkerheder og fejl, som regnskabet i øvrigt indeholder. Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at SKATs nuværende direktion har ledelsesmæssigt fokus på de regnskabsmæssige udfordringer og har prioriteret at styrke regnskabsforvaltningen, herunder oprydningen i gamle fejl og differencer.

SKAT har oplyst, at 27 % af balancekontiene ikke var afstemt pr. 31. december 2017, og at der er tale om væsentlige og komplekse konti, herunder debitorer og mellemregningskonti. Revisionen har vist, at en stor del af de afstemningsmæssige udfordringer relaterer sig til ældre poster. Udfordringerne er yderligere besværliggjort af, at grundlaget for posterne i mange tilfælde er mangelfuldt. Vi gør opmærksom på, at fejlrettelser og andre korrektioner kan påvirke resultatopgørelsen, selv om de afstemningsmæssige udfordringer primært vedrører balancen.

SKAT har fortsat ikke en fast praksis for periodisering omkring årsskiftet. Det fremgår af SKATs årsregnskab, at der på sammenlignelige indtægtstyper kan være forskel i periodiseringsprincip omkring årsskiftet, og at principper for periodisering vil blive afklaret i løbet af 2018. Dette vil ske i dialog med Rigsrevisionen og Moderniseringsstyrelsen. Herudover har revisionen vist, at der har været konkrete periodiseringsfejl i forhold til indregning af indtægter, jf. boks 1, s. 78.

SKAT har som tidligere nævnt opgjort, at der ved regnskabsaflæggelsen var usikkerhed om balancekonti i SKATs økonomisystem med saldi på i alt 152 mia. kr. SKAT har efter revisionens afslutning og i forbindelse med høringen af beretningen oplyst, at usikkerheden er reduceret til at vedrøre konti for i alt 65 mia. kr. pr. 11. juni 2018. Vi kan ikke opgøre eventuelle konkrete fejl på de omtalte balancekonti, da SKAT ikke har foretaget tilstrækkelige regnskabsmæssige afstemninger. Vi kan derfor ikke få det nødvendige revisionsbevis for, hvad posterne består af, og om posterne er indregnet korrekt. Revisionen har endvidere vist, at SKATs øvrige regnskabsmæssige kontroller har været utilstrækkelige, og at regnskabet indeholder en række betydelige fejl, jf. boks 1, s. 78.

Rigsrevisionen finder det kritisabelt, at SKAT ikke har foretaget de nødvendige regnskabsmæssige afstemninger og kontroller forud for regnskabsaflæggelsen, og at der er væsentlige balancekonti, som ikke har været afstemt i hele 2017. Revisionen har endvidere vist, at regnskabet indeholder en række betydelige fejl og væsentlige uafklarede differencer.

EKSTERNE IT-LEVERANDØRER

eIndkomst og NytTastSelv-Erhverv er 2 af de centrale it-systemer, der administreres af eksterne it-leverandører. I disse systemer sker den primære registrering af væsentlige skattearter.

EFI

EFI står for Ét Fælles Inddrivelsessystem. Den automatiske inddrivelse i EFI blev lukket ned kort tid efter, at den var påbegyndt i 2015.

DMI

SKATs inddrivelse af restancer behandles i inddrivelsessystemet DMI (Debitor Motor Inddrivelse), som er regnskabssystemet i EFI.

Mangelfulde afstemninger af data mellem SKATs it-systemer

80. SKATs it-systemportefølje består af ca. 200 forskellige it-systemer, der er indbyrdes afhængige. Systemerne administreres enten af SKAT selv eller af eksterne it-leverandører. De forskellige systemer anvendes bl.a. til at generere data til regnskabet. Der er ikke direkte integration mellem flere af systemerne, så data udveksles i stedet ved filoverførsler. Det er derfor helt essentielt for regnskabsaflæggelsen og for en korrekt opgørelse af SKATs indtægter, at data behandles korrekt i de enkelte systemer, og at overførsler af data mellem systemerne er fuldstændige og korrekte. SKAT skal derfor kontinuerligt afstemme systemerne, så SKAT rettidigt kan opdage og korrigere eventuelle fejl.

SKAT har i 2017 fortsat projektet med at gennemgå relevante systemoverførsler. Revisionen har vist, at SKAT har haft fokus på at sikre og dokumentere, at transaktioner mellem systemerne i SKAT er fuldstændige og nøjagtige. Projektet er omfattende og komplekst og er derfor tilrettelagt i bølger (faser), så de væsentligste og mest risikofyldte områder håndteres først med henblik på at reducere risikoen for fejl i regnskabet. Der foreligger nu systemmæssige afstemninger på enkeltposteringsniveau for ca. 95 % af indtægterne (i alt 945,3 mia. kr.). Der udestår systemafstemninger for en række væsentlige og risikofyldte systemer med indtægter på i alt ca. 47 mia. kr., herunder mellem EFI/DMI og fordringshaver-systemerne. SKAT har oplyst, at projektet fortsætter i henhold til planen i 2018, hvor der vil blive arbejdet videre med udvikling og etablering af de udestående systemmæssige afstemninger, ligesom de allerede etablerede systemafstemninger vil blive forankret i driften.

Rigsrevisionen konstaterer, at der stadig er uopløste differencer, og at der fortsat ikke foreligger tilstrækkelig dokumentation for data, som administreres i SKATs systemer. Der foreligger derudover ikke tilstrækkelig dokumentation for, at data, som administreres af eksterne it-leverandører, er fuldstændigt og korrekt registreret og overført til SKATs "egne" it-systemer, fx i form af specifikke tredjepartserklæringer om fuldstændighed og nøjagtighed.

De mangelfulde systemafstemninger medfører risiko for, at væsentlige fejl ikke bliver opdaget og rettet. Specielt er der risiko for, at SKAT ikke opdager, hvis en overførsel mangler. Der er dermed risiko for, at indtægterne ikke er fuldstændige og korrekt klassificeret i regnskabet.

SKAT har flere kompenserende kontroller, som er med til at nedbringe risikoen for væsentlige fejl, fx månedlige analytiske tests. Rigsrevisionen vurderer, at de analytiske tests er relevante – særligt på baggrund af udfordringerne med afstemningerne af SKATs mange it-systemer. Rigsrevisionen finder dog, at de analytiske tests bliver foretaget på et overordnet niveau og ikke kan træde i stedet for regnskabsmæssige afstemninger af SKATs systemer.

I forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2017 har SKAT konstateret flere systemrelaterede fejl eller differencer, som fremgår af boks 1, s. 78.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at SKAT ikke på tilfredsstillende vis kan dokumentere fuldstændigheden af de indtægter, der angives i systemer, som administreres af eksterne leverandører. Systemerne har registreret indtægter for mere end 700 mia. kr. i 2017. Usikkerheden fremgår af SKATs forbehold i årsregnskabet, hvilket Rigsrevisionen finder tilfredsstillende. Revisionen har endvidere vist, at regnskabet indeholder en række betydelige fejl og væsentlige uafklarede differencer. Det er desuden Rigsrevisionens vurdering, at SKAT i 2017 har forbedret kvaliteten af de it-systemmæssige afstemninger for systemer, som SKAT selv administrerer. Der udestår dog fortsat et stort arbejde med at få foretaget de resterende afstemninger for i alt ca. 47 mia. kr., som udgøres af en række væsentlige og risikofyldte systemer, der har betydning for regnskabsaflæggelsen, herunder mellem EFI/DMI og fordringshaversystemerne.

Oversigt over fejl og usikkerheder

81. Boks 1 viser de betydelige fejl og usikkerheder, vi har konstateret i regnskabet for 2017. Der er i mange af tilfældene tale om nettodifferencer, som kan dække over væsentlige, større fejl. Vi skelner i boksen mellem resultatopgørelsen og balancen. Flere af udfordringerne vedrører afstemninger af balancen, men vi gør opmærksom på, at korrektioner vedrørende balancekonti kan påvirke resultatopgørelsen. Det skyldes, at korrektioner af væsentlige fejl i tidligere aflagte regnskaber skal indregnes i resultatopgørelsen i det år, fejlen opdages.

FORSKELLEN PÅ FEJL OG USIKKERHED

Fejl, herunder såvel faktuelle, skønsmæssige og projicerede fejl, er udtryk for, at der er forskel mellem det beløb, der er bogført i regnskabet, og det beløb, der burde være bogført i henhold til gældende regnskabsregler.

Usikkerhed er derimod udtryk for manglende vished om størrelsen af en eventuel fejl.

SKATTEKONTOEN/DMO

SKATs opkrævning af virksomhedskrav behandles af opkrævningsystemet En Skattekonto – også benævnt Debitor Motor Opkrævning (DMO).

BOKS 1

BETYDELIGE FEJL OG USIKKERHEDER I REGNSKABET PÅ § 38 FOR 2017

Resultatopgørelsen

- SKAT har ikke på tilfredsstillende vis kunnet dokumentere fuldstændigheden af de indtægter, som angives i de eksterne systemer via tredjepartserklæringer. Systemerne har registreret indtægter for mere end 700 mia. kr. i 2017, jf. pkt. 80.
- Der mangler indregning af renteudgifter på i alt 67 mio. kr. vedrørende tilbageholdte anmodninger om udbytterefusion. Beløbet er ikke indregnet, da SKAT ikke fandt, at beløbet var opgjort pålideligt, forud for at regnskabet blev lukket.
- SKAT har konstateret en fejlbogføring på Skattekontoen, som har medført, at der mangler indtægter for 131 mio. kr. i statsregnskabet.
- Som følge af en fejl i opgørelsen af A-skat vedrørende forudbetalte lønninger er der foretaget periodisering af et for stort beløb mellem regnskabsårene 2017 og 2018. De registrerede indtægter er som følge af fejlen 254 mio. kr. for lave i 2017.
- En andel af de overskydende skatter, som er udbetalt i 2017, er ikke indregnet i årsregnskabet for 2017. Fejlen betyder, at indtægterne er 318 mio. kr. for høje i 2017.
- Systemafstemningen vedrørende A-skatter viste ultimo 2017 en difference på ca. 900 mio. kr. SKAT har oplyst, at differencen skyldes periodiseringsfejl og forskydning mellem, hvornår udtrækkene er trukket fra systemet.
- Der er rentefejl i SKATs systemer. Fejlene er skønsmæssigt opgjort til brutto 218 mio. kr. for fordringer på Skattekontoen og 150-165 mio. kr. for fordringer på motorområdet. Yderligere kan SKAT ikke opgøre de manglende renter vedrørende en fordringsmasse i SAP 38 opgjort til 2 mia. kr. Forholdet er omtalt i Rigsrevisionens udtalelse om manglende overholdelse af reglerne om rentetilskrivning, jf. pkt. 83.
- SKAT er i juni 2017 begyndt at foretage løbende rentetilskrivninger på nytilkomne henstandssager. SKAT er desuden i 2017 gået i gang med at tilskrive renter på henstandssager fra tidligere perioder. SKAT har i 2017 gennemgået henstandssager fra tidligere perioder for 2,9 mia. kr., hvor der er blevet tilskrevet renter for 1,4 mia. kr. SKAT manglede ved regnskabsårets afslutning at gennemgå henstandssager for 7,2 mia. kr. De pågældende sager burde have været gennemgået inden regnskabsafslutningen, og renteindtægterne burde have været indregnet i regnskabet for 2017.
- SKAT har oplyst, at momsindtægterne på i alt 1,1 mia. kr. fra One Stop Moms er behæftet med usikkerhed som følge af en række fejl i forbindelse med indberetning og afregning med de øvrige EU-lande. Det betyder ifølge SKAT, at der er usikkerhed om hele indtægten, idet det ikke er muligt at gennemføre relevante regnskabsmæssige afstemninger.

Balancen

- Afstemningen mellem KOBRA og DMI viser en nettodifference på 36,7 mio. kr. på grund af en fejlopsætning i DMI. Fejlen relaterer sig til fordringer for 36,8 mia. kr., som er sendt til inddrivelse siden ibrugtagningen af DMI i 2013. Differencen kan ikke opgøres brutto og kan have resultatpåvirkning.
- Der er bogført tilgodehavender på i alt 111,8 mia. kr. SKAT har reguleret tilgodehavenderne for ikke-retskraftige fordringer med 7,5 mia. kr. ultimo 2017. Reguleringen er behæftet med væsentlig usikkerhed, da SKAT ikke kan opgøre mængden af ikke-retskraftige fordringer ud fra data i EFI/DMI. Reguleringen baserer sig primært på en stikprøvevis gennemgang fra 2015 og har resultatpåvirkning.
- Der er herudover usikkerhed om retskraften af indtægtsførte fordringer for ca. 900 mio. kr., som er sendt til inddrivelse. Usikkerheden skyldes, at SKAT endnu ikke har vurderet retskraften. Beholdningen opbevares i SAP 38, da overførslen til EFI/DMI ikke er systemunderstøttet. Usikkerheden kan have resultatpåvirkning.
- Afstemningen mellem Skattekontoen og DMI viser en bruttodifference på mindst 179,8 mio. kr. Differencen vedrører fordringer for 27,8 mia. kr., som er sendt til inddrivelse fra Skattekontoen. 111 mio. kr. af differencen skyldes manglende afskrivninger og har driftspåvirkning. Den resterende del af differencen kan også have driftspåvirkning.
- På en konto er der registreret 8,8 mia. kr. i tilgodehavender, mens et udtræk på debitor-niveau i det underliggende system SAP LetLøn viser, at saldoen her er 53,2 mio. kr. lavere. SKAT har ikke kunnet forklare differencen, som kan have resultatpåvirkning.
- På en konto, hvor der er registreret tilgodehavender for i alt 10 mia. kr., var der ved regnskabsafslæggelsen en uafklaret difference på 357 mio. kr. i forhold til EFI/DMI. SKAT har efter revisionens afslutning oplyst, at differencen er opløst, og at 334 mio. kr. heraf er fejl vedrørende renteindtægter og afskrivninger, som vil have resultatpåvirkning.
- En gældskonto indeholder 50 poster til en samlet værdi af 733 mio. kr. (brutto) fra perioden 2011-2013 med beskrivelsen "Poster vedr. systemtekniske fejl i LetLøn". SKAT har oplyst, at posterne skal håndteres, men at dette endnu ikke er sket.
- SKAT har ved en fejl bogført 5,6 mia. kr. som tilgodehavender på regnskabskonto 97.30. Modsat har SKAT bogført 5,6 mia. kr. for meget som gæld på regnskabskonto 97.50. Da begge konti hører under anden kortfristet gæld, har fejlen ikke betydning for det samlede regnskab. Fejlen er beskrevet i SKATs årsregnskab. Der er tale om en klassifikationsfejl i balancen, dvs. uden resultatpåvirkning.
- SKAT har i 2017 indregnet indtægter for 1,8 mia. kr. vedrørende frivillige indbetalinger uden at have tilstrækkelig ekstern dokumentation for hele beløbet. Tilgodehavendet er indregnet under "Penge undervejs". SKAT indregnede tilsvarende indtægter for 1,6 mia. kr. i 2016.

KOBRA

KOBRA er et system til kontering og opkrævning af personlige skatter og arbejdsmarkedsbidrag (B-skat, restskat, særlig indkomstskat, tillægs-skat, arbejdsmarkedsbidrag og restarbejdsmarkedsbidrag samt ejendomsværdiskat og restejendomsværdiskat).

Udtalelse om manglende overholdelse af reglerne om rentetilskrivning

83. Vi har fulgt op på en sag om kritisabel forvaltning af SKATs egne tilgodehavender, herunder problemer med rentetilskrivning. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 51(a).

SKAT har i årsregnskabet for 2017 selv taget forbehold for overholdelse af reglerne om rentetilskrivning på en række områder. Det fremgår bl.a. af årsregnskabet:

- Der er konstateret fejl i en andel af beregningerne af renter på SKATs tilgodehavender hos virksomheder, der er registreret i systemet Skattekontoen. Fejlen er skønsmæssigt opgjort til 218 mio. kr. brutto, hvilket dækker over, at der er tilskrevet 122 mio. kr. for meget i rente på nogle fordringer og 96 mio. kr. for lidt på andre.
- Der er på motorområdet, som administreres i opkrævningssystemet SAP DMR, ikke foretaget rentetilskrivning siden 2012. Fejlen er foreløbig anslået til at udgøre 75-90 mio. kr. for fordringer, hvor der fortsat kan tilskrives renter.
- Der er på tilgodehavender, som administreres i SAP 38, ikke foretaget rentetilskrivning siden 2013. Den berørte fordringsmasse er opgjort til ca. 2 mia. kr. og er behæftet med usikkerhed. Der er ikke på nuværende tidspunkt foretaget en opgørelse af værdien af de manglende renter.

SKAT estimerer, at ca. 320.000 virksomheder er berørt af rentefejlen på Skattekontoen. SKAT har foreløbig valgt kun at korrigere fejlen i renteberegningen for de virksomheder, der har henvendt sig til SKAT. SKAT forventer at igangsætte genberegning af de fejlagtigt beregnede renter medio 2018, hvorefter der vil ske tilbagebetaling med rentegodtgørelse til de virksomheder, som har betalt for meget i rente. Derimod vil der ikke ske opkrævning hos de virksomheder, som har betalt for lidt i rente, da opkrævningerne ikke vil kunne beregnes korrekt. SKAT har videre oplyst, at der er foretaget en ændring i Skattekontoen, så fejl ikke vil ske fremadrettet.

DMR

DMR står for Digitalt Motorregister. Systemet håndterer oplysninger om motorkøretøjer.

For motorfordringerne har renteproblematikken været kendt siden ibrugtagningen af DMR i 2012. SKAT har først i april 2018 via en lovændring fået mulighed for at afstå fra at beregne og opkræve renter på DMR-fordringer indtil idriftsættelse af et nyt renteberegningsmodul. Det nye renteberegningsmodul forventes idriftsat i september 2018. Ud over den manglende rentetilskrivning på fordringer, hvor der fortsat kan tilskrives renter, skønner SKAT, at manglende renteopkrævninger i perioden juni 2012 - september 2015 beløber sig til yderligere ca. 75 mio. kr., som dermed er tabt for staten. Beløbet er opgjort med væsentlig usikkerhed.

De tilgodehavender, som administreres i SAP 38, er underlagt forskellige renteregler. SKAT har siden 2013 forsøgt at finde en model for, hvordan de forskellige regler kan håndteres. Afklaringen har ifølge SKAT vist sig at være mere omfattende end forventet og har medført, at der ikke er blevet beregnet og opkrævet renter af debitorer i SAP 38 i perioden 2013-2017. SKAT vil fra april til ultimo august 2018 beregne renter ved hjælp af en manuel Excel-model, hvor renten for hver enkelt fordring løbende vil blive beregnet. SKAT forventer at påbegynde en maskinel renteberegning og -tilskrivning i SAP 38 fra september 2018 via en midlertidig it-løsning. Den midlertidige it-løsning vil blive benyttet, indtil et debitormodul og en ny rente-/rykkerfunktionalitet er implementeret. Skatteministeriet har oplyst, at implementeringsdatoen ikke er fastlagt.

Rigsrevisionen er enig i SKATs beskrivelse af forholdene vedrørende manglende overholdelse af reglerne om rentetilskrivning og finder det tilfredsstillende, at SKAT selv har beskrevet og taget forbehold for den manglende regeloverholdelse i årsregnskabet for 2017. Rigsrevisionen finder det dog samtidig kritisabelt, at udfordringerne med den manglende rentetilskrivning ikke er blevet løst tidligere, da problemerne har været kendt i mange år. Rigsrevisionen konstaterer, at den manglende rentetilskrivning har medført tab for staten, og at mange borgere og virksomheder over en længere periode er blevet stillet enten bedre eller dårligere på grund af SKATs manglende overholdelse af reglerne om rentetilskrivning.

Rigsrevisionen vil følge sagen.

Fortsat problemer med SKATs forvaltning af inddrivelsesopgaven

Fortsat stigning i tilgodehavender og restancer

84. Vi har siden 2008 fulgt Skatteministeriets udfordringer på inddrivelsesområdet (restancer) og siden 2010 fulgt SKATs værdiansættelse af tilgodehavender på § 38. Sagerne er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 45.

Forholdet mellem SKATs egne tilgodehavender og de samlede offentlige restancer er forklaret i boks 2.

BOKS 2

FORHOLDET MELLEM SKATS EGNE TILGODEHAVENDER OG DE SAMLEDE OFFENTLIGE RESTANCER

SKATs *egne tilgodehavender* er det, som borgere og virksomheder skylder SKAT. Det kan fx være restskat eller et momskrav vedrørende en bestemt periode.

En *restance* er et tilgodehavende, som ikke er betalt efter sædvanlig rykkerprocedure og derefter er sendt til inddrivelse i SKAT. SKAT inddriver restancer for alle offentlige myndigheder, så de samlede offentlige restancer på 108,6 mia. kr. består af både skatte- og afgiftsrestancer og alle øvrige restancer til det offentlige.

Forholdet mellem SKATs tilgodehavender og de offentlige restancer for 2017 er vist i figuren nedenfor.



Note: Tilgodehavender og restancer er opgjort ekskl. udenlandske fordringer på ca. 0,5 mia. kr. Tallene i figuren er udtryk for beholdningen af tilgodehavender og restancer i SKATs systemer. Tallene er således vist uden den regnskabsmæssige regulering, som SKAT har foretaget af værdien af restancer i 2017 for manglende retskraft.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra statsregnskabet for 2017 og SKATs redegørelser til Skatteudvalget.

Det fremgår af boks 2, at SKAT har opgjort sine tilgodehavender til 119,3 mia. kr. ultimo 2017. Samtidig har SKAT som inddrivelsesmyndighed ansvaret for at inddrive restancer for alle andre offentlige myndigheder. SKAT har opgjort de samlede offentlige restancer til 108,6 mia. kr. Af de 108,6 mia. kr. udgør skatte- og afgiftsrestancer 72,2 mia. kr. – altså restancer, der samtidig er en del af SKATs tilgodehavender, mens det resterende beløb på 36,3 mia. kr. udgøres af øvrige restancer til det offentlige.

SKAT har både ultimo 2016 og ultimo 2017 reguleret værdien af både SKATs tilgodehavender og restancerne til det offentlige for at afspejle manglende retskraft. Der er tale om en regnskabsmæssig regulering baseret på et skøn, og fordringerne indgår således fortsat i SKATs systemer. Reguleringen er behæftet med væsentlig usikkerhed. SKATs andel af de offentlige restancer var ultimo 2017 således 72,2 mia. kr., som i regnskabet er reguleret til 65,1 mia. kr. Tabel 23 viser betydningen af SKATs regulering i 2016 og 2017.

TABEL 23

REGNSKABSMÆSSIG REGULERING AF VÆRDIEN AF TILGODEHAVENDER OG RESTANCER

(Mia. kr.)	SKATs tilgodehavender		SKATs egne restancer		Samlede offentlige restancer	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Fordringer i SKATs systemer (før regulering)	109,3	119,3	65,9	72,2	98,1	108,6
Regulering for ikke-retskraftige fordringer	9,0	7,5	7,5	7,1	7,5	7,1
Værdi efter regnskabsmæssig regulering	100,3	111,8	58,4	65,1	90,6	101,5

SKAT har oplyst, at situationen i inddrivelsen i 2017 har haft en undtagelsesmæssig karakter. Det dækker bl.a. over, at SKAT har opdaget nye og omfattende problemer med de fordringer, der er sendt til inddrivelse. Det betyder, at SKAT ikke har kunnet inddrive på en stor del af fordringerne i 2017. Derudover er SKATs systemunderstøttelse mangelfuld, og mange inddrivelsesværktøjer er derfor ikke i brug.

Figur 1 viser den kvartalsvise udvikling i de samlede offentlige restancer siden ultimo 2014. Restancerne er steget kraftigt siden efteråret 2015, hvor den automatiske inddrivelse af gæld via EFI blev suspenderet. Udviklingen er fortsat i 2017. Restancerne er således steget fra 98,1 mia. kr. ultimo 2016 til 108,6 mia. kr. ultimo 2017.

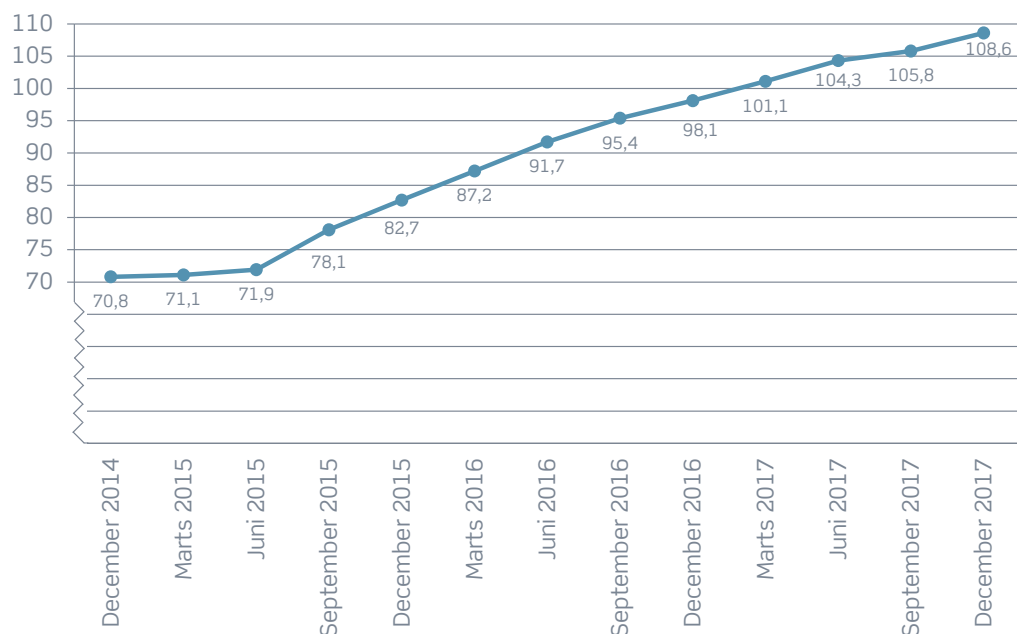
FORDRING

En fordring er et krav, som en person, et selskab eller en offentlig myndighed (fordringshaver) har mod en anden part (debitor).

FIGUR 1

DEN KVARTALSVISE UDVIKLING I RESTANCER I PERODEN 2014-2017

(Mia kr.)



Note: Tilgodehavender og restancer er opgjort ekskl. udenlandske fordringer.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af SKATs redegørelser til Skatteudvalget.

SKAT har modtaget restancebetalinger på 7,2 mia. kr. i 2017, hvilket er en stigning i forhold til 2016, hvor provenuet var på 6,3 mia. kr. Provenuet stammer hovedsageligt fra modregning i overskydende skat, skyldneres frivillige indbetalinger og en særlig indsats over for kapitalsekskaber. Tabel 24 viser udviklingen i årets restancer.

TABEL 24

UDVIKLINGEN I RESTANCER I 2017

(Mia. kr.)

Restancer primo 2017	98,1
Modtagne betalinger	÷7,2
Tilgang af nye restancer	17,9
Renter af restancer	4,2
Afskrivninger	÷4,4
Restancer ultimo 2017	108,6

Note: Tilgodehavender og restancer er opgjort ekskl. udenlandske fordringer.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af SKATs dataudtræk.

Det fremgår af tabel 24, at tilgangen af nye restancer på 17,9 mia. kr. er væsentlig større end restancebetalingerne, og at SKAT dermed heller ikke i 2017 har vendt situationen i inddrivelsen. De mange år med udfordringer i inddrivelsen betyder, at tilskrivningen af renter bidrager til væksten i restancemassen. De gunstige økonomiske konjunkturer trækker dog i den modsatte retning, da borgere og virksomheder i en periode med højkonjunktur vil have bedre mulighed for at afdrage på deres gæld. De lave renter gør det samtidig attraktivt at afvikle gæld i inddrivelsen, hvor renterne er høje.

Rigsrevisionen ser med stor alvor på det forhold, at de offentlige restancer over en årrække er vokset støt. Det er Rigsrevisionens vurdering, at de stigende restancer og den mangelfulde inddrivelse har medført og vil medføre betydelige tab for det offentlige.

Skatteministeriet har tilkendegivet, at ministeriet ikke er enig i Rigsrevisionens vurdering, og at *"der ikke er en målbar sammenhæng mellem på den ene side tabte restancer og på den anden side restancebeholdningens størrelse eller inddrivelsesaktiviteternes omfang. Derimod afhænger udviklingen i restancebeholdningen i høj grad af konjunkturelle og strukturelle forhold, fx gældsposternes størrelse, sammensætning og fordeling på skyldnernes betalingsevne, der over tid kan skifte både i op- og nedadgående retning"*.

Skatteministeriet har endvidere oplyst: *"Samlet vurderes det, at den midlertidigt nedsatte inddrivelse – navnlig i forhold til persongæld – ikke indebærer et endeligt tab, hvorfor der for en overvejende del af restancerne alene vil være tale om en periodeforskydning af inddrivelsesprovenuet"*.

Rigsrevisionens vurdering ligger imidlertid på linje med Skatteministeriets egen vurdering i en række andre sammenhænge.

Det fremgår således af skatteministerens brev til Finansudvalget af 25. april 2016 i forbindelse med anmodning om bevilling til at udvikle det nye inddrivelsessystem: *"Ikke desto mindre skal gælden til det offentlige inddrives effektivt og korrekt, så vi undgår, at staten lider et betragteligt økonomisk tab, og skyldnere oplever, at det ikke har konsekvenser at have gæld til det offentlige"*. Endvidere fremgår det af SKATs regnskabsgodkendelser fra 2017 og 2018: *"Restancerne stiger, og dermed er der forhøjet risiko for væsentlige tab for staten"*.

Endelig følger det af Skatteministeriets værdiansættelsesmodel for restancer, at SKAT forbinder en udskydelse af inddrivelse med risiko for yderligere tab. Modellen er således baseret på en diskonteringsrente på 4,5 % for netop at afspejle den risiko, der er for, at skyldnere over tid mister deres betalingsevne. Modellen tager desuden højde for, at inddrivelse kun kan ske under hensyn til skyldneres rådighedsbeløb og forsørgelsesforpligtelse. Det betyder, at når skyldnere opbygger en voksende gæld, vil det være mindre sandsynligt, at gælden bliver inddrevet. Det følger endvidere af modellen, at gæld til borgere, der har nået pensionsalderen, ikke tilskrives værdi.

Det er fortsat Rigsrevisionens vurdering, at der er en sammenhæng mellem på den ene side SKATs inddrivelsesaktivitet og restancebeholdningens størrelse og på den anden side tabene for det offentlige. Både borgere og virksomheder kan over tid opbygge så stor en gæld, at gælden bliver vanskelig at inddrive, og de kan miste deres betalingsevne, fx hvis de gode konjunkturer ophører. De mange år med udfordringer i inddrivelsen betyder endvidere, at borgere og virksomheder, der undlader at betale deres gæld til det offentlige, på mange områder ikke har oplevet nogen konsekvens og i en række tilfælde stilles bedre end dem, der betaler rettidigt.

Omfattende og nye dataproblemer betyder, at en stor del af restancemassen er låst for inddrivelse

85. Vi har undersøgt udviklingen i den restancemasse, som SKAT kan inddrive på. Ved udgangen af 2017 manglede SKAT at retskraftvurdere 22,5 mio. fordringer til en værdi af 55,1 mia. kr. Det er en stigning siden udgangen af 2016, hvor SKAT manglede at retskraftvurdere 12,6 mio. fordringer til en værdi af 40 mia. kr. Dette skyldes bl.a., at SKAT i 2016 og 2017 har igangsat undersøgelser, der har vist yderligere problemer med fordringshaveradfærd og datakvalitet.

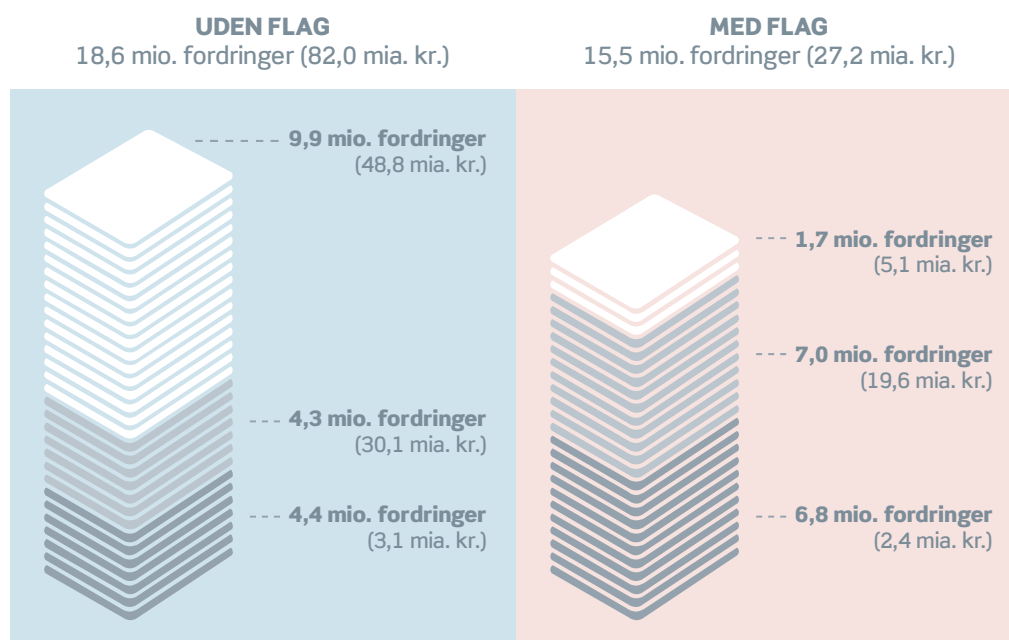
SKAT havde i perioden efter nedlukningen af den automatiske inddrivelse i EFI fokus på at undersøge kvaliteten af de fordringer, der var modtaget før efteråret 2015. Antagelsen var, at fordringer, der blev sendt til inddrivelse senere end 2015, ikke ville have de samme problemer. Det har vist sig at være forkert. I marts 2017 forelå resultatet af en omfattende undersøgelse af fordringshaveradfærd, der havde til formål at forberede det nye inddrivelsessystem. Undersøgelsen viste, at mange fordringshavere – bl.a. SKAT selv – stadig sender fordringer til inddrivelse, der ikke lever op til en række basale krav, som skal sikre en korrekt og lovlig inddrivelse. SKAT har oplyst, at det spillede en væsentlig rolle i nedlukningen af EFI, at fordringshaverne tidligere sendte mange fordringer til inddrivelse, der ikke levede op til datakravene.

Figur 2 viser status ved udgangen af 2017, hvor 15,5 mio. fordringer til en værdi af 27,1 mia. kr. var flagmarkerede for dataproblemer. Flagmarkeringen omfatter både fordringer, der er retskraftige, og fordringer, hvor der er tvivl om retskraften på grund af forældelse. Kun 9,9 mio. fordringer, svarende til 48,8 mia. kr., har hverken flagmarkering eller problemer med forældelsesdatoen. Det svarer til, at det kun er muligt at inddrive gælden for 30 % af fordringerne – eller 45 % af restancemassens værdi – da de resterende 70 % af fordringerne er ramt af problemer og derfor umiddelbart ikke er tilgængelige for inddrivelse.

PROBLEMER MED FORDRINGSHAVERADFÆRD

Problemerne med data gælder for både KOBRA og Skattekontoen. Fx sendes renter til inddrivelse uden at være koblet til de fordringer, renterne er beregnet af. Derudover gælder det for enkelte fordringstyper på Skattekontoen, at renter er indeholdt i hovedfordringer, hvilket betyder, at det er vanskeligt at sikre, at SKAT i inddrivelsen ikke uhjemlet tilskrives renter af opkrævningsrenter.

FIGUR 2

DATAPROBLEMER I INDDRIVELSEN

Note: De "hvide" er fordringer, der enten maskinelt ved hjælp af SKATs udsøgningsprogram eller manuelt er vurderet til at være retskraftige i forhold til forældelsesdatoen. De kan dog være ramt af andre dataproblemer. De "grå" er fordringer med tvivl om retskraften som følge af usikkerhed om forældelsesdatoen. De "mørkegrå" er fordringer, der er modtaget før den 19. november 2015 og forventes at være omfattet af den ekstraordinære afskrivning. De "mørkegrå" fordringer er ikke omfattet af loven om udskydelse af forældelsesfrist (L 18), jf. boks 4, s. 90. Restancerne er opgjort inkl. udenlandske fordringer, hvilket forklarer differencen til de 108,6 mia. kr., som fremgår af figur 1 og tabel 24.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af SKATs dataudtræk.

Der er usikkerhed om værdien af de ikke-retskraftige inddrivelsesfordringer, da SKAT endnu ikke systematisk har påbegyndt oprydningen og ikke har opdaterede og pålidelige data vedrørende forældelse i EFI/DMI. SKAT har pr. 31. december 2017 foretaget en regulering for ikke-retskraftige fordringer på 7,1 mia. kr. baseret på en stikprøvevis gennemgang af fordringsmassen, som Kammeradvokaten foretog i 2015.

Ud over de fordringer, der er vist i figur 2, er der i SAP 38 en beholdning af manuelle inddrivelsesfordringer, som ifølge regnskabsgodkendelsen for december 2017 udgør ca. 1,5 mia. kr. Den samlede beholdning er vokset med ca. 300 mio. i 2017. Dertil kommer en lille beholdning af bosager. Fordringerne er inddrivelsesmarkeret i SAP 38, men kan ikke overflyttes til DMI på grund af dataproblemer.

Rigsrevisionen konstaterer, at der i 2017 er afdækket nye og væsentlige problemer i de data, fordringshaverne sender til SKAT om de fordringer, der skal inddrives. Rigsrevisionen konstaterer endvidere, at over halvdelen af restancemassen på 108,6 mia. kr. ikke umiddelbart er tilgængelig for inddrivelse på grund af enten dataproblemer eller tvivl om retskraft. Der er tale om problemer, som burde have været løst inden idriftsættelsen af EFI i 2013. Rigsrevisionen finder det positivt, at SKAT i 2016 og 2017 har igangsat et væsentligt arbejde for at sikre en lovlig inddrivelse.

Manglende systemunderstøttelse begrænser SKATs muligheder for at inddrive

86. SKATs muligheder for at inddrive gæld har været begrænset af en mangelfuld systemunderstøttelse siden suspenderingen af den automatiske inddrivelse i EFI. Flere af de inddrivelsesværktøjer, som SKAT ville have til rådighed i en normal driftssituation, har ikke været tilgængelige. Det gælder lønindeholdelse, tvungne betalingsordninger og systemunderstøttelse af fogedforretninger. Lønindeholdelse har frem til nedlukningen af EFI historisk set været det mest effektive inddrivelsesværktøj. SKAT har i begrænset omfang udført manuelle fogedforretninger i 2017.

I 2017 har SKAT primært nedbragt restancerne ved hjælp af modregning i overskydende skat, frivillige indbetalinger fra borgere og virksomheder og en særlig indsats over for væsentlige og risikofyldte kapitalselskaber. Denne indsats er beskrevet i boks 3. Modregning har bidraget med 3,9 mia. kr., frivillige indbetalinger med 1,4 mia. kr. og SKATs særlige indsats over for kapitalselskaber med 1,9 mia. kr.

BOKS 3

FRIVILLIGE INDBETALINGER OG DEN SÆRLIGE INDSATS OVER FOR KAPITALSELSKABER

Når en borger kontakter SKAT for at betale af på sin gæld, har SKAT siden sommeren 2017 haft mulighed for at oprette en ratevis betaling (muligheden har eksisteret i et pilotprojekt i 2016). Ordningen er frivillig, kan kun ske efter anmodning fra skyldneren, og SKAT sender ikke rykbreve ud. Disse begrænsninger er taget for at undgå, at SKAT i perioden med paralleldrift med inddrivelse i 2 systemer ikke pålægger en skyldner at afdrage mere, end SKAT efter lovgivningen kan gøre.

SKAT har i 2017 aktivt inddrevet restancer hos en særlig gruppe af kapitalselskaber, der er udsøgt efter størrelsen på deres restancer. SKAT har efter en manuel gennemgang af de udvalgte selskaber vurderet, om de er insolvente og kan begæres konkurs. Hvis det ikke er tilfældet, er SKAT gået videre med henblik på eventuelt at foretage udlæg i selskabernes værdier. Denne indsats har i 2017 genereret 1,9 mia. kr. i provenu.

Modregning og frivillig indbetaling kan kun ske på fordringer, der har retskraft og er uden flagmarkering. SKAT har i 2017 manuelt vurderet retskraften for fordringer, der er modregnet i overskydende skat eller dækket ved frivillige indbetalinger.

Rigsrevisionen finder det positivt, at SKAT i 2017 har skabt et større provenu fra modregning i overskydende skat og håndtering af frivillige indbetalinger end tidligere år efter nedlukningen af EFI. Mange af de inddrivelsesværktøjer, der ville være tilgængelige i en normal driftssituation, er dog fortsat ikke tilgængelige. Inddrivelsen er samtidig begrænset af både problemer med datakvalitet og en mangelfuld systemunderstøttelse, hvilket betyder, at situationen i inddrivelsen har haft en undtagelsesmæssig karakter.

Den systematiske oprydning efter EFI er ikke påbegyndt

87. Genopretningen af inddrivelsen forudsætter en systematisk oprydning i restancemassen. Vi har under revisionen undersøgt, hvor langt SKAT er kommet med at rydde op i de fordringer, hvor der er tvivl om forældelse, og hvor SKATs formodning er, at der er sket ulovlig inddrivelse.

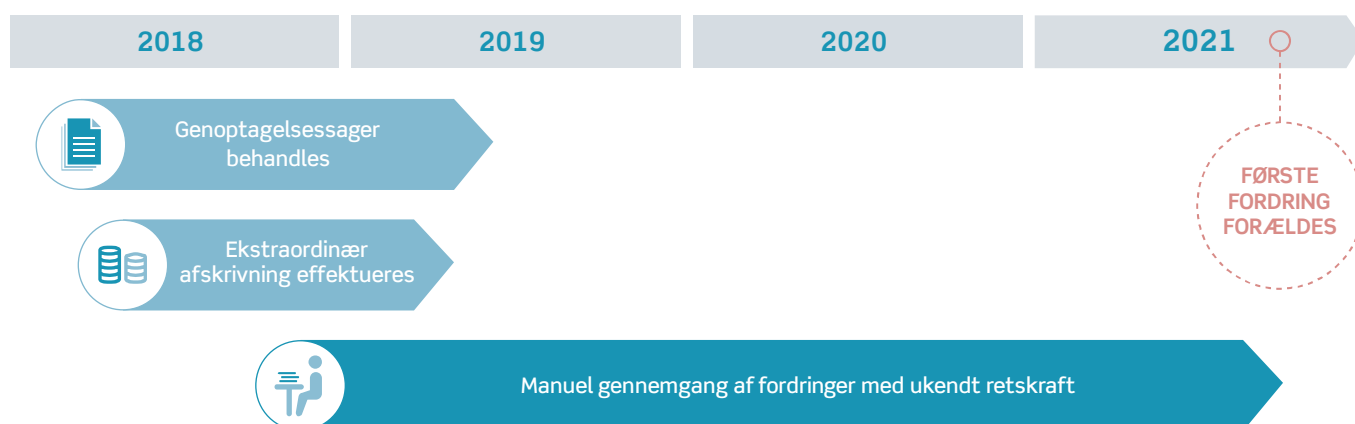
SKAT identificerede i forbindelse med nedlukningen af den automatiske inddrivelse i EFI i 2015 en række gældsposter, hvor der formodes at være sket ulovlig inddrivelse. Der er tale om op til 575.000 sager, som SKAT har pligt til at genoptage af egen drift. SKAT forventede på baggrund af en række lovgivningstiltag at kunne reducere omfanget af genoptagelsessager til ca. 42.000 og at kunne afslutte opgaven med at håndtere sagerne og gennemføre afskrivninger i 2018.

Folketinget vedtog i april 2018 et lovforslag (L 258), der giver SKAT hjemmel til en ekstraordinær afskrivning. SKAT forventer på den baggrund at afskrive 11,5 mio. fordringer til en værdi af 5,8 mia. kr. SKAT har i 2017 arbejdet med at forbedre den ekstraordinære afskrivning og genoptagelsen af sager, hvor der kan være sket ulovlig inddrivelse.

SKAT har desuden arbejdet på maskinelt at udsøge retskraftige fordringer i den "grå" fordringsmasse, jf. figur 2, hvor der er tvivl om forældelsesdatoen. Når dette arbejde er afsluttet, forventer SKAT, at ca. 2 mio. fordringer skal gennemgås manuelt. I 2017 er vurderingen af retskraften i den "grå" fordringsmasse sket, i det omfang SKAT har modtaget overskydende skat til modregning og frivillige indbetalinger. SKAT forventer, at opgaven med at rydde op i denne fordringsmasse skal udføres i perioden 2018-2021, hvis processen ikke forsinkes yderligere. Derudover gælder det, at SKAT skal undersøge de flagmarkerede fordringer. Det vil i første omgang ske ved yderligere analyse af de enkelte fordringshaveres praksis. Det er usikkert, om alle fordringer kan valideres automatisk, eller om en rest skal gennemgås manuelt. Figur 3 viser SKATs plan for oprydningen i restancemassen.

FIGUR 3

OPRYDNINGEN EFTER EFI



Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra SKAT.

Folketinget vedtog i 2015 lov om udskydelse af forældelse (L 18), som betyder, at fordringer, som var sendt til inddrivelse, og som endnu ikke var forældede, fik udskudt forældelsesfristen til 2021 på grund af problemerne med EFI. Konsekvenserne af L 18 for udskydelse af forældelse er beskrevet i boks 4.

BOKS 4

UDSKYDELSE AF FORÆLDELSE I L 18

SKATs problemer med inddrivelsen og nedlukningen af den automatiske inddrivelse i EFI førte i september 2015 til en ændring af lov om inddrivelse af gæld til det offentlige, der trådte i kraft den 19. november 2015. Lovændringen betød, at forældelsesfristen blev nulstillet og yderligere suspenderet i 3 år for alle retskraftige fordringer, der var sendt til inddrivelse senest ved lovens ikrafttræden. Det betyder, at SKAT senest i 2021 skal tage forældelsesafbrydende skridt over for den restancemasse, som Folketinget udskød forældelsen på ved lovændringen i 2015.

Rigsrevisionen noterer, at SKATs arbejde med at rydde op efter gamle problemer fra EFI i 2017 har afventet ny lovgivning. Rigsrevisionen konstaterer, at SKAT forventer, at en større mængde fordringer vil skulle vurderes manuelt frem til 2021. Rigsrevisionen finder det væsentligt, at SKAT prioriterer arbejdet med at rydde op i sager, hvor antagelsen er, at der er sket ulovlig inddrivelse, og at SKAT ikke udskyder opgaven yderligere, da der er tale om sager, hvor der uretmæssigt kan være sket rettighedstab for borgere.

Styringsmæssige udfordringer

88. Det følger af forarbejderne til inddrivelsesloven, at SKAT skal inddrive ved anvendelse af alle lovlige inddrivelsesmidler og i videst muligt omfang, og at SKATs ledelse skal have fokus på at sikre, at de mest effektive midler konsekvent anvendes. SKAT vurderer, at den nuværende situation i inddrivelsen har en sådan undtagelsesmæssig karakter, at SKAT har en vis grad af frihed til at nedprioritere områder i en periode, selv om det indebærer, at SKAT ikke på alle områder har en effektiv inddrivelse. SKATs vurdering er baseret på et notat fra Kammeradvokaten af 17. august 2017.

SKAT har i 2017 prioriteret at løse nye opgaver, der er karakteriseret ved, at det kan føre til rettighedstab for borgerne, hvis ikke opgaven udføres. SKAT har også prioriteret at håndtere opgaver, der kan medføre tab af inddrivelsesmuligheder, hvis de ikke løses, herunder modregning i overskydende skat og frivillige indbetalinger.

SKAT har derudover allokeret resurser til inddrivelsen med henblik på at sikre, at SKAT kan håndtere den løbende tilgang af opgaver. SKATs nuværende koncept giver imidlertid ikke ledelsen i SKAT et overblik over resultaterne af inddrivelsesindsatsen på forskellige områder. Det betyder bl.a., at SKATs ledelse ikke kan følge udviklingen i restancer på områder, der kan støde retsfølelsen, ligesom ledelsen ikke kan følge op på effekten af SKATs indsats på forskellige områder.

SKAT er ved at fastlægge en handleplan for et bedre ledelsesoverblik og opfølgning på resultaterne af indsatsen samt forsøgsvis etablering af effektmål.

Rigsrevisionen finder det positivt, at SKAT prioriterer at løse opgaver, der så vidt muligt sikrer, at borgere ikke lider rettighedstab, og at inddrivelsesmuligheder ikke går tabt. Samtidig finder Rigsrevisionen, at SKAT – i takt med at situationen i inddrivelsen normaliseres – bør følge udviklingen i resultaterne af inddrivelsesindsatsen nærmere samt etablere og følge op på effektmål for inddrivelsen i overensstemmelse med intentionerne bag inddrivelsesloven.

Udviklingen i restancer på udvalgte områder

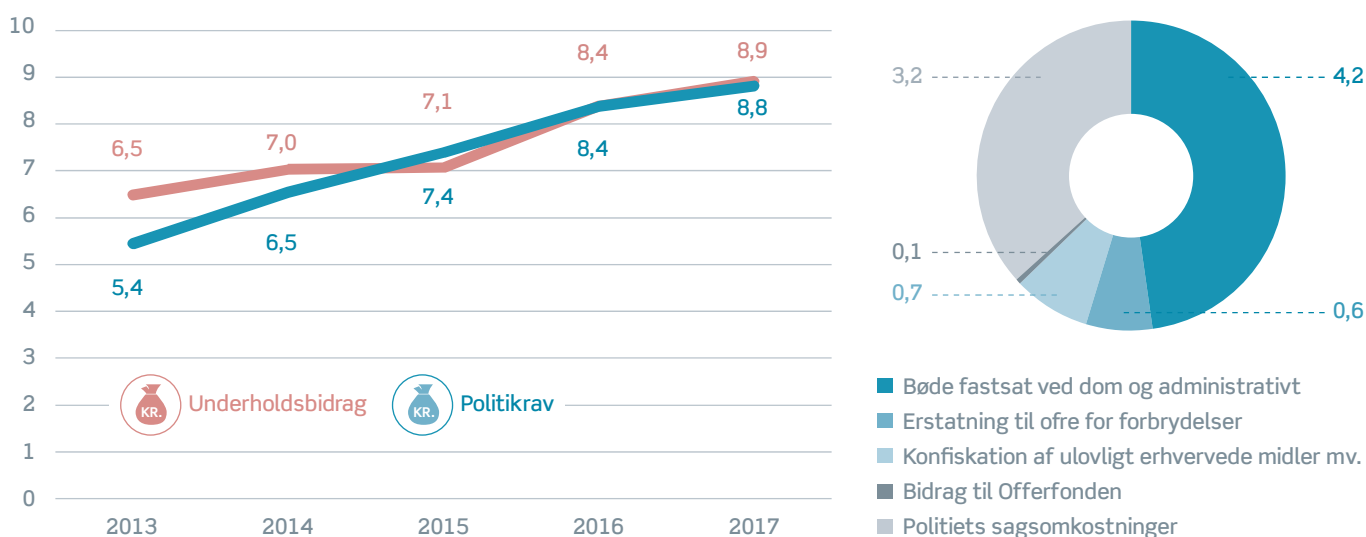
89. Vi har gennemgået udviklingen i restancer på områder, hvor vi vurderer, at Folketinget og offentligheden kan have en særlig interesse. Det følger af inddrivelsesloven, at bøder skal dækkes før andre restancer, og herefter dækkes underholdsbidrag, hvor private krav dækkes før offentlige krav.

Figur 4 viser udviklingen i restancer vedrørende politikrav og underholdsbidrag.

FIGUR 4

UDVIKLINGEN I RESTANCER VEDRØRENDE POLITIKRAV OG UNDERHOLDSBIDRAG

(Mia. kr.)



Note: Tallene er opgjort ekskl. renter.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af dataudtræk fra SKAT.

Det fremgår af figur 4, at politikrav udgjorde ca. 8,8 mia. kr. ultimo 2017. Politikrav er steget med 442 mio. kr. fra 2016 til 2017. Krav fra politiet dækker over bøder fastsat både ved dom og administrativt, sagsomkostninger og erstatning til ofre for forbrydelser samt konfiskation af ulovligt erhvervede midler mv.

SKAT har ikke nogen særlig indsats over for politikrav. Kravene har også været ramt af udfordringerne vedrørende datakvalitet og tvivl om retskraft, hvilket har begrænset SKATs mulighed for at inddrive. I løbet af 2016 var alle krav af typen politibøder ramt af dataproblemer eller tvivl om retskraft. Ved udgangen af 2017 gjaldt dette for 30 % af kravene. SKAT har siden 2015 i samarbejde med Kammeradvokaten identificeret retskraftige fordringer, der kan overgå til aktiv inddrivelse. Arbejdet var endnu ikke afsluttet ultimo 2017.

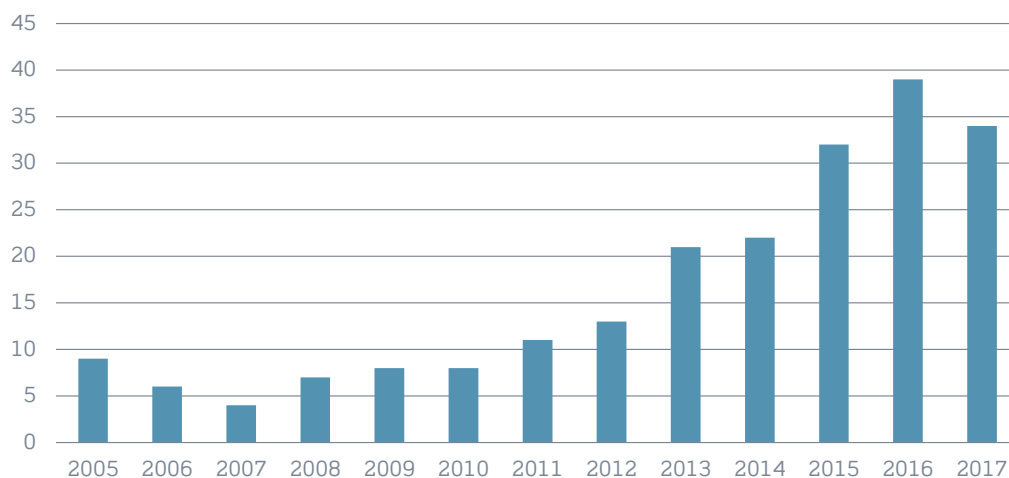
Det fremgår endvidere af figur 4, at restancer vedrørende underholdsbidrag udgjorde ca. 8,9 mia. kr. ultimo 2017. Restancerne er steget med 527 mio. kr. fra 2016 til 2017. Det offentlige betaler et grundbeløb i forskud, hvis en forælder ikke betaler underholdsbidrag. SKAT skal efterfølgende inddrive beløbet. Det offentlige betaler derimod ikke forskud, hvis en borger ikke betaler forhøjet børnebidrag og ægtefællebidrag, som er afhængigt af indkomst og betegnes privatretlige krav. SKAT inddriver de privatretlige krav på vegne af borgerne. På det privatretlige område har udfordringerne i inddrivelsen således direkte økonomiske konsekvenser for de berørte borgere, idet de er udtryk for, at fraskilte med eller uden børn i flere år ikke har fået de underholdsbidrag, de har krav på. SKAT påbegyndte i oktober 2016 en særlig indsats over for privatretlige krav. Indsatsen har bl.a. bestået af vurdering af retskraft, afsendelse af rykkere, telefoninkasso, etablering af frivillige aftaler og eventuel tilsigelse og udlæg. Primo 2017 var der 4.476 sager, og ultimo 2017 var der 2.849 sager. Der har været en tilgang i året på 689 sager, hvilket betyder, at SKAT i alt har behandlet 2.316 sager i 2017. Ultimo 2017 repræsenterer de privatretlige krav 212 mio. kr. ud af de samlede krav vedrørende underholdsbidrag på ca. 8,9 mia. kr.

Figur 5 viser en opgørelse over alderen på de privatretlige krav ved udgangen af 2017, dvs. hvilket år den ubetalte gæld er opstået.

FIGUR 5

PRIVATRETTLIGE KRAV FORDELT PÅ ALDER

(Mio. kr.)



Note: Tallene er opgjort ekskl. renter.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af dataudtræk fra SKAT.

Figur 5 viser, at en stor del af de privatretlige krav er flere år gamle, og at en del af gælden stammer helt tilbage fra 2005. Ca. 70 % af de privatretlige krav var ultimo 2017 ramt af udfordringer med datakvalitet. Derudover gælder det, at SKAT ikke kunne sende krav til inddrivelse, hvis den bidragspligtige bor i udlandet. Det skyldes, at SKAT ikke har kunnet sikre, at alle inddrivelsesmuligheder i Danmark var udtømt inden oversendelse til inddrivelse hos andre landes skattemyndigheder.

Rigsrevisionen bemærker, at bøder, erstatningskrav, sagsomkostninger og private underholdsbidrag ikke er omfattet af den ekstraordinære afskrivning, som er omtalt i pkt. 87.

Rigsrevisionen finder det positivt, at SKAT i slutningen af 2016 og i 2017 har haft en målrettet indsats over for de privatretlige krav. Samtidig er det særligt problematisk, at der på dette område er restancer, som er ramt af udfordringer med datakvalitet, og som SKAT af andre grunde ikke kan inddrive aktivt på, fordi udfordringerne i inddrivelsen har konsekvenser for de berørte borgere. Rigsrevisionen finder, at SKAT bør prioritere indsatsen på områder, der har en særlig offentlig interesse, så skyldnere på disse områder oplever en konsekvens af at have gæld til det offentlige. Dette gælder bl.a. for politikrav og forskudsviset betalte underholdsbidrag.

Værdiansættelsen af restancerne er behæftet med betydelig usikkerhed

90. Rigsrevisionen har siden 2010 henstillet til, at Skatteministeriet og Finansministeriet revurderede værdien af SKATs restancer, så den reelle værdi bliver afspejlet i statsregnskabet. Skatteministeriet har i 2017 arbejdet videre med værdiansættelsesmodellen, og Rigsrevisionen har givet input til nogle af de principielle valg, der ligger bag modellen. Disse valg er hentet fra den finansielle sektor og er tilpasset SKATs særlige rolle som offentlig inddrivelsesmyndighed. De principielle valg har betydning for værdiansættelsen. Fx er modellen baseret på en inddrivelsesperiode på 20 år, et princip om, at pensionsalderen bliver justeret årligt i overensstemmelse med den gældende pensionsalder, en konstant betalingsevne (dvs. ingen inflation) og en diskonteringsrente på 4,5 %.

I januar 2017 var det Skatteministeriets vurdering, at restancemassen på 98,3 mia. kr. havde en kursværdi på 19,9 %. Det er ultimo 2017 ministeriets vurdering, at kursværdien er 22,7 %. De 2 tal er ikke direkte sammenlignelige, fordi SKAT i løbet af 2017 har tilpasset modellen, så fx pensionsalderen ikke længere er fastsat til 65 år, men følger udviklingen i pensionsalderen, og diskonteringsrenten og inddrivelsesperioden begge er ændret.

Tabel 25 viser SKATs og andre fordringshaveres andel af restancerne og SKATs vurdering af, hvor meget SKAT forventer, der kan inddrives på de forskellige områder.

TABEL 25

RESTANCERNES VÆRDI OPgjORT FOR DE FORSKELLIGE FORDRINGS- HAVERE

(Mia. kr.)	Nominel værdi i 2017	Kursværdi
SKAT	72,2	12,8
Udbetaling Danmark	11,9	4,3
Rigspolitiet	9,2	1,5
Statens Administration	6,3	2,4
Kommuner	4,2	1,6
DR	1,7	1,3
DSB S-Tog A/S	0,3	0,2
Metro Service A/S	0,1	0,1
Andre	2,7	0,7
I alt	108,6	24,7

Note: Værdien er opgjort inkl. renter.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af SKATs udtræk.

Ifølge modellen har de samlede restancer på 108,6 mia. kr. en reel værdi af 24,7 mia. kr. Samfundet kan således kun forvente, at ca. 22,7 % af danskernes gæld til det offentlige vil blive betalt.

Det gælder for en række af de antagelser, modellen bygger på, at de ikke vil være opfyldt, før inddrivelsen er normaliseret. Således er modellen baseret på en situation, hvor SKAT kan lønindeholde. Samtidig har SKAT ikke pålidelige data fra modregning, hvorfor provenu fra modregning ikke indgår i modellen, og SKAT mangler historiske data fra en repræsentativ periode til at teste modellens antagelser. Endelig frasorterer modellen ikke de fordringer, der ikke er retskraftige, og tager ikke højde for den særlige situation med parallel-drift fra perioden 2018-2021, hvor ikke alle fordringer er underlagt aktiv inddrivelse.

Kursværdien af de offentlige restancer er i statsregnskabet for 2017 optaget som en note. Både den nominelle værdi og opgørelsen af den reelle værdi af restancerne fremgår således af statsregnskabet.

Finansministeriet har i marts 2018 ændret reglerne, så fordringer, der er sendt til inddrivelse, skal afskrives eller nedskrives, forudsat at fordringerne fortsat indgår i fordringshavernes regnskab. Fordringer, der er sendt til inddrivelse, skal nedskrives på baggrund af, hvor sandsynligt det er, at fordringerne kan opkræves. SKAT skal vurdere sandsynligheden for opkrævning minimum én gang om året.

Rigsrevisionen finder det positivt, at SKAT har udarbejdet en model til værdiansættelse af restancerne, og at Finansministeriet har ændret de gældende regler, så det fra 2018 er et krav, at restancernes reelle værdi bliver opgjort korrekt i fordringshavernes regnskaber. Rigsrevisionen finder det væsentligt, at både den nominelle værdi og opgørelsen af den reelle værdi af restancerne i fremtiden fremgår af statsregnskabet. Rigsrevisionen vurderer samtidig, at værdiansættelsen for 2017 er behæftet med betydelig usikkerhed på grund af situationen i inddrivelsen. I takt med at inddrivelsen normaliseres, er det forventningen, at modellens præcision forbedres.

Rigsrevisionen vil følge sagen om Skatteministeriets udfordringer på inddrivelsesområdet.

Væsentlige risici forbundet med det nye inddrivelsessystem

91. Skatteministeriet har siden nedlukningen af den automatiske inddrivelse i EFI arbejdet på at udvikle et nyt inddrivelsessystem – PSRM. Dette arbejde er blevet varetaget af ICI. ICI har arbejdet ud fra en målsætning om, at alle fordringshavere skulle tilsluttes det nye inddrivelsessystem inden udgangen af 2018.

I foråret 2017 ændrede ICI målsætningen, så alle fordringshavere skal være tilsluttet i 1. halvår 2019, så alle nye fordringer fra dette tidspunkt overføres til PSRM. På grund af de store dataproblemer med de eksisterende fordringer besluttede Skatteministeriet, at det kun er konverteringsparate fordringer, der skal overføres, dvs. fordringer uden problemer med datakvalitet eller tvivl om retskraft. Beslutningen indebærer, at de gamle systemer og det nye system frem til 2021 skal køre parallelt og skal håndtere fordringer, som kan vedrøre de samme personer. Paralleldriften begrænser den inddrivelsesindsats, SKAT kan foretage på de restancer, der ikke konverteres. Fx vil det ikke være muligt at have tvungne betalingsaftaler og lønindeholdelse i 2 systemer, fordi der er lovgivningsmæssige begrænsninger på, hvor meget en skyldner i alt kan blive pålagt at afdrage. Jo længere tid der går, før SKAT aktivt kan inddrive på hele restancemassen, jo større vil risikoen være for tab for det offentlige. Derudover gælder det, at restancer vil begynde at forælde efter 2021, medmindre SKAT afbryder forældelsen. De erfaringer, SKAT har gjort sig i 2017, har medført ændringer i tidsplanen for overførsel af fordringer i PSRM.

ICI har i løbet af 2017 og 1. halvår 2018 gennem et pilotprojekt overført en del af DR's fordringer på 3 mio. kr. til PSRM. Pilotprojektet har vist, at det nye system foreløbig ikke lever op til en række krav, der kan stilles til en betryggende debitor- og regnskabsforvaltning. Det gælder bl.a. krav om et fuldstændigt kontrol- og transaktionsspor og en afstemt aldersfordelt debitorliste.

Rigsrevisionen kan konstatere, at det er uklart, hvem der fremadrettet har ansvaret for at foretage de regnskabsmæssige afstemninger mellem PSRM og fordringshavernes systemer og forklare eventuelle differencer.

PSRM

PSRM står for Public Sector Revenue Management og er det nye it-system, som SKAT er i gang med at udvikle til afløsning af EFI. Projektet har en økonomi på 1,1 mia. kr., og styringen varetages af Implementeringscenter for Inddrivelse (ICI) i Skatteministeriets departement.

Rigsrevisionen kan endvidere konstatere, at ICI har fravalgt et standard finansmodul i PSRM. Fravalget indebærer, at der ikke vil være standardunderstøttelse af finansfunktionalitet, sikkerhedsstyring og bankmodul til bankafstemninger, men i stedet en egenudvikling af en række funktionaliteter og rapporter. Det var en forudsætning for projektet, at Moderniseringsstyrelsen, SKAT regnskab og Skatteministeriets Koncernrevision var enige i beslutningen. Der foreligger ikke dokumentation for, om de 3 parter var enige i fravalget af et standard finansmodul. Det er Rigsrevisionens vurdering, at der er risici forbundet med de mange manuelle tilpasninger i rapporteringsløsningen, bl.a. fordi SKAT historisk set har haft store udfordringer med manuelle tilpasninger.

SKAT har som fordringshaver stillet krav om, at der er et fuldstændigt kontrol- og transaktionsspor i PSRM, før SKAT vil tilslutte sine fordringssystemer KOBRA, SAP 38 og Skattekontoen.

Fordringer fra DR til en værdi af 3 mio. kr. er overført til PSRM ultimo 2017. Fra 1. oktober 2018 vil SKAT efter den foreløbige plan påbegynde overførsel af fordringer fra KOBRA og Skattekontoen. SKAT vil først i 1. kvartal 2020 påbegynde tilslutning af SAP 38. SKATs 3 fordringshavere (KOBRA, Skattekontoen og SAP 38) har fordringer på i alt 72,2 mia. kr.

De foreløbige mangler og risici ved PSRM er beskrevet i boks 5.

BOKS 5

FORELØBIGE MANGLER OG RISICI VED PSRM

Fuldstændigt kontrol- og transaktionsspor

ICI har ved udviklingen af PSRM ikke kunnet dokumentere et fuldstændigt kontrol- og transaktionsspor, da genberegnete renter opgøres i sumtal og ikke på enkelttransaktionsniveau. Et fuldstændigt kontrol- og transaktionsspor er et krav ifølge regnskabsbekendtgørelsen og skal sikre, at det bl.a. er muligt at trække relevante specifikationer på enkelttransaktionsniveau, når det er relevant.

Afstemt aldersfordelt debitorliste

ICI har fra pilotprojektet med en del af DR's fordringer på ca. 3 mio. kr. ultimo 2017 ikke kunnet fremvise en afstemt aldersfordelt debitorliste i PSRM. En aldersfordelt debitorliste er et velegnet værktøj til at skabe overblik over udviklingen i debitormassen, prioritere indsatsen og diagnosticere eventuelle fejl og mangler. ICI har efter revisionens afslutning fremsendt en afstemt aldersfordelt debitorliste pr. 6. juni 2018. Da PSRM – ligesom andre systemer i Skatteministeriet, fx EFI/DMI – er oprettet som et flowsystem, er det ikke muligt at foretage afstemninger tilbage i tid, fx ultimo 2017, hvilket Rigsrevisionen finder risikofyldt i forhold til at kunne aflægge et rigtigt årsregnskab.

Fravalg af standard finansmodul i PSRM

ICI har fravalgt et standard finansmodul i PSRM og vil i stedet selv udvikle en rapporteringsløsning med de risici, som det indebærer.

Da der er tale om et projekt, hvor kompleksiteten og værdien af den fordringsmasse, der skal håndteres i det nye system, vokser over tid, er tidsplanen hen imod projektets afslutning stram. I november 2021 begynder de fordringer, der var retskraftige, da lov om udskydelse af forældelse (L 18) blev vedtaget, at forælde.

Rigsrevisionen konstaterer, at der er væsentlige risici for forsinkelser og for yderligere provenutab, inden inddrivelsen kan forventes at være normaliseret. Det er Rigsrevisionens vurdering, at inddrivelsen først kan betragtes som normaliseret, når alle fordringer er overført, og paralleldriften er ophørt. Rigsrevisionen bemærker i den forbindelse, at der er et stort antal fordringer, hvor der er tvivl om datakvalitet eller retskraft, og som derfor ikke kan overføres til PSRM.

Rigsrevisionen betragter med bekymring de foreløbige udfordringer, Skatteministeriet har med at sikre en betryggende debitor- og regnskabsforvaltning i PSRM, herunder at skabe en klar ansvarsfordeling for de regnskabsmæssige afstemninger. Rigsrevisionen finder det problematisk, at Skatteministeriet fravalgte et standard finansmodul i PSRM. Rigsrevisionen kan i den forbindelse konstatere, at de mange manuelle tilpasninger i PSRM er risikofyldte, og at ministeriet har store udfordringer med manuelle løsninger i de nuværende systemer.

Usikker forvaltning af SKATs egne tilgodehavender

Manglende funktioner i debitorforvaltningen

92. SKAT har i løbet af 2017 manglet overblik over udviklingen i debitormassen for egne tilgodehavender, som i årsregnskabet er opgjort til 39,5 mia. kr. SKAT har således ikke systematisk dannet rapporter og fulgt udviklingen i aldersfordelingen af debitorerne. En løbende opfølgning på udviklingen i debitorer gør det muligt at diagnosticere eventuelle fejl og mangler og prioritere indsatsen. Dette gælder for fordringer i alle SKATs opkrævnings-systemer.

SKAT har i forbindelse med årsafslutningen udarbejdet en aldersfordelt liste for alle fordringer i SAP 38. For debitorer på Skattekontoen har SKAT først efter regnskabsårets afslutning udarbejdet aldersfordelte debitorlister. SKAT har oplyst, at de fremover løbende vil udarbejde opgørelser og følge udviklingen i debitorer på Skattekontoen.

Det har ikke været muligt at trække en opgørelse over aldersfordelingen af debitorer i KOBRA. SKAT har ikke planlagt systemmæssige tilretninger, da det er uklart, om KOBRA fremadrettet skal anvendes som opkrævningssystem.

Revisionen har desuden vist, at SKAT i SAP 38 mangler en funktion til håndtering af modregning. Det betyder, at overskydende skat ikke kan anvendes til at dække krav i SAP 38 eller krav på Skattekontoen. SKAT udbetaler dermed beløb, som kunne have været brugt til at dække gæld til det offentlige.

Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at SKAT fremover i sin debitorforvaltning løbende vil følge udviklingen i debitormassen på Skattekontoen og i SAP 38. Rigsrevisionen finder, at SKAT bør implementere en funktion, der muliggør modregning i SAP 38.

Kritisabel forvaltning af SKATs tilgodehavender på motorområdet

93. SKAT har ikke beregnet og opkrævet renter på motorområdet i perioden 2012-2017 med den konsekvens, at der for motorfordringer ikke automatisk er udsendt rykkere og sendt fordringer til inddrivelse siden 2012.

SKAT har i 5 år været afhængig af en manuel sagsbehandling, som har været resursekrævende. På motorområdet har det betydet, at mange fordringer er forældet, og at politiet ikke har kunnet håndhæve den gældende lovgivning. SKAT har på motorområdet tilrettelagt sin indsats, så SKAT først udsøger og gennemgår fordringer vedrørende vægtafgift og grøn ejeravgift 2½ år efter sidste rettidige betalingsdato. Hvis en skyldner ikke betaler rettidigt, skal politiet inddrage bilens nummerplade (jf. brændstofforbrugsafgiftslovens § 11 og vægtafgiftslovens § 12). Som konsekvens af SKATs udfordringer, herunder usikkerheden om fordringernes retskraft, er politiet stoppet med at inddrage nummerplader.

SKAT manglede i 2017 en juridisk afklaring af, hvordan fordringer med 2 hæfter (fx leasingbiler) skulle håndteres. For leasingbiler gælder det, at det altid er leasingtager, der er registreret som hæfter på fordringen. Leasingfirmaet er registreret som medhæfter. Det har hidtil været SKATs juridiske vurdering, at fordringer med medhæfter ikke kunne sendes til inddrivelse, medmindre leasingfirmaet først var rykket. Da SKAT i praksis ikke rykkede fx leasingfirmaer inden for den gældende forældelsesfrist, forældede denne type af debitorer systematisk. SKAT har i april 2018 fået en juridisk afklaring, som betyder, at forældelse af krav mod den ene hæfter ikke hindrer, at kravet kan opkræves hos den anden. SKAT mangler dog at implementere denne afklaring. Ligeledes mangler SKAT at afklare, om fordringer med medhæfter kan sendes til inddrivelse, før medhæfter er blevet rykket.

SKAT mangler desuden en funktion i SAP 38, der kan give besked, når en debitor afgår ved døden. SKAT mangler også en juridisk afklaring af, hvordan de skal håndtere ændringer i motorfordringer efter dødsdatoen. Uklarhederne på området betyder, at SKAT medio 2017 havde mere end 150.000 åbne poster, manglede at udbetale 24,8 mio. kr. vedrørende personer og havde 31,8 mio. kr. til gode.

Rigsrevisionen finder det kritisabelt, at SKATs mangelfulde forvaltning på området i en årrække har forhindret politiet i at håndhæve lovgivningen på motorområdet. Den lange periode uden inddrivelse medfører også risiko for, at der i befolkningen opstår en erkendelse af, at manglende betaling af gæld vedrørende bl.a. registreringsafgift ikke har nogen konsekvenser. Det er Rigsrevisionens vurdering, at de manglende funktionaliteter i SAP 38 har medført – og med stor risiko vil medføre yderligere – forældelse og tab. Rigsrevisionen finder det kritisabelt, at der er gået flere år, hvor manglende afklaringer og systemudvikling har forhindret en pålidelig og effektiv forvaltning af området.

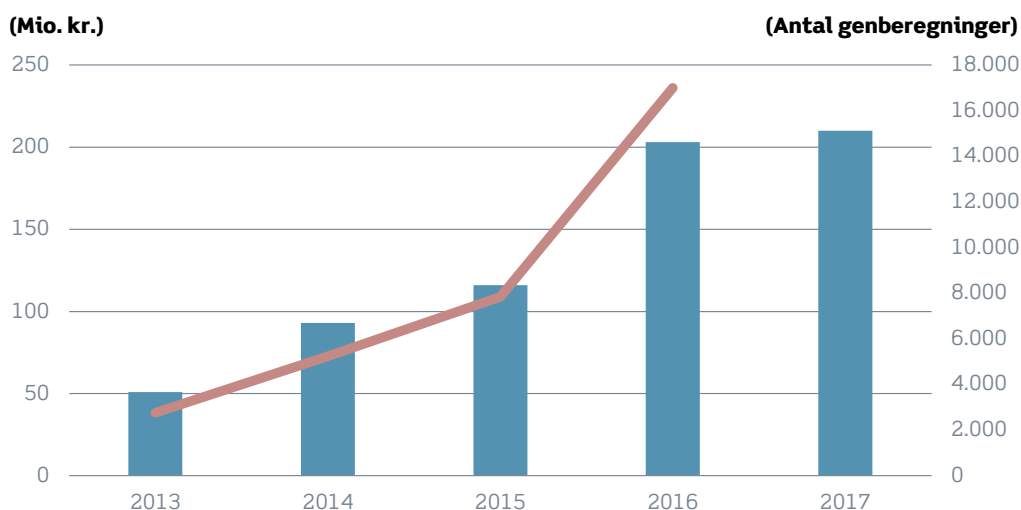
Utilstrækkelig forvaltning af registreringsafgift på leasingområdet

94. Vi har undersøgt, om SKAT har en sikker og effektiv forvaltning af registreringsafgift på leasingområdet. Området er risikofyldt, fordi leasingselskaber ved leasingperiodens ophør kan vælge at foretage en værditabsberegning. Hvis beregningen viser, at værditabet er lavere, end SKAT forudsatte, da bilerne blev indkøbt, kan selskaberne få refunderet allerede betalt registreringsafgift.

Figur 6 viser de beløb, SKAT har betalt tilbage i registreringsafgift til leasingselskaberne efter genberegning af leasingbilens værdi. Beløbet er firedoblet i perioden 2013-2017 fra 51 mio. kr. til 203 mio. kr.

FIGUR 6

REFUSION AF REGISTRERINGSAFGIFT EFTER GENBEREGNING AF LEASINGBILERS VÆRDI I PERIODEN 2013-2017



Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af dataudtræk fra SKAT.

Den markante stigning i refusionen af registreringsafgifter efter genberegning indikerer, at omfanget af "bilvask" er steget. I bilbranchen betegnes det som "bilvask", når leasingselskaber og forhandlere udnytter mulighederne for at genberegne registreringsafgift til at minimere deres betaling af registreringsafgift både i leasingperioden og efterfølgende, hvor den genberegnete værdi anvendes til at fastsætte bilens registreringsafgift. Der findes forskellige metoder. Én metode er, at leasingselskabet og forhandleren aftaler, at leasingselskabet køber bilen til en kunstigt lav pris og sælger bilen tilbage til forhandleren efter leasingperiodens ophør. En anden metode er, at en væsentlig del af betalingen for bilen i stedet sker gennem overbetaling af forskellige gebyrer eller ekstraudstyr. I begge tilfælde deler parterne gevinsten ved den lave afgift. Ved "bilvask" leases de nye biler ofte ud i en meget kort periode.

SKAT har på trods af den markante udvikling ikke systematisk fulgt udviklingen på området. SKAT har i perioden frem til 2017 således ikke udført nogen kontrol af leasingselskabernes værditabsberegning.

BEREGNING AF REGISTRERINGSAFGIFTER PÅ LEASINGBILER

Ved leasingperiodens begyndelse fastsættes og opkræves afgiften i forhold til leasingperiodens længde. SKAT forudsætter, at en bil taber 6 % af sin værdi de første 3 måneder, 9 % de efterfølgende 9 måneder og 0,5 % pr. måned de efterfølgende måneder. Hvis det efter leasingperiodens ophør vurderes, at værditabet er lavere end forudsat, da bilerne blev indkøbt, kan leasingselskaberne anmode om refusion for allerede betalt registreringsafgift.

Tabel 26 viser antallet af SKATs kontroller af leasingselskabers værditabsberegninger og de regulerede beløb i perioden 2013-2017.

TABEL 26

KONTROL AF LEASINGSELSKABERS VÆRDITABSBEREGNING I PERIODEN 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017 ¹⁾
Antal kontrollerede værditabsberegninger	0	0	0	0	520
Reguleret beløb (mio. kr.)	0	0	0	0	2,03

¹⁾ De 520 gennemførte kontroller i 2017 vedrører 2. halvår 2016.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af SKATs tal inkl. tilbagebetalinger.

SKAT har i 2017 igangsat et projekt, der omfatter de 4 største leasingselskabers værditabsberegninger. SKATs kontroller viser fejl i ca. 18 % af værditabsberegningerne, og derudover er der indikationer på uregelmæssigheder eller svig. Fx har SKAT fundet eksempler på handel mellem interesseforbundne parter, og hos 3 af de 4 selskaber har gennemgangen vist, at der er betaling af leveret ekstraudstyr eller forskellige typer af gebyrer, som ikke er medregnet i beregningsgrundlaget. Det er ulovligt for interesseforbundne selskaber at handle til priser, der ikke er på markedsmæssige vilkår.

BINDENDE SVAR

Borgere og virksomheder, der ønsker at kende de skattemæssige konsekvenser af en handling, kan søge om et bindende svar fra SKAT. Svaret giver dem dokumentation for, hvordan handlingen påvirker deres skat, moms eller afgifter.

Vi har fundet en række yderligere eksempler på uregelmæssigheder og muligt svig med leasingbiler. Der er fx i flere tilfælde indikationer på handel mellem interesseforbundne parter med fuld refusion af registreringsafgift til følge. I perioden 2012-2016 blev der registreret 7.199 leasingaftaler, der løb 1 måned eller mindre. I samme periode er der foretaget værditabsberegninger på 4.976 leasingkontrakter af under 1 måneds varighed, hvoraf ét af leasingselskaberne står for 4.765 af leasingkontrakterne. Det pågældende leasingselskab har i juli 2010 modtaget et bindende svar fra SKAT, hvoraf det fremgår, at leasingkontrakter af 1 måneds varighed er lovligt, dog under forudsætning af at der er en reel leasingtager. SKAT har ikke kontrolleret, om leasingselskabet lever op til forudsætningen.

De korte leasingperioder, udviklingen i antallet af leasingkontrakter og handlen mellem interesseforbundne parter er indikationer på, at virksomhederne anvender leasing til "bilvask".

Folketinget vedtog den 9. november 2017 en lovændring (L 4) for at dæmme op for nogle af de beskrevne risici. En konsekvens af L 4 er, at der skal ske genberegning af leasingbilers værdi, når ejerskabet ved salg overgår til en tredjepart eller senest, når der er gået 4 måneder fra første registrering. Det betyder, at registreringsafgiften fastsættes ud fra markedsprisen for en brugt bil og ikke ud fra markedsprisen for en ny bil. Da biler typisk har det største værditab i starten, er der risiko for, at staten lider et relativt stort provenutab. Der er samtidig risiko for yderligere provenutab, hvis bilen som ny købes under markedsværdien for en brugt bil, da registreringsafgiften for de første 4 måneder fastsættes ud fra indkøbsprisen. Det betyder dog, at "bilvask" bliver mindre lukrativt end hidtil, fordi registreringsafgiften fastsættes på baggrund af markedsprisen for en 4 måneder gammel bil – og ikke den endnu lavere kunstige indkøbspris som tidligere.

Leasingselskaberne har fortsat mulighed for at lease biler ud i op til 4 måneder og anmode om refusion for betalt registreringsafgift. For at undgå at betale afgift på baggrund af markedsprisen skal selskabet dog efter de nuværende regler eksportere bilen og vil i så fald kunne undgå at betale registreringsafgift.

Rigsrevisionen vurderer, at SKATs kontrol af leasingområdet i perioden 2013-2016 har været utilstrækkelig. Rigsrevisionen finder det kritisabelt, at SKAT på et område, hvor der har været indikationer på uregelmæssigheder, ikke har haft en mere systematisk overvågning og kontrol. Dette skal ses i lyset af den kraftige stigning i antallet af leasingbiler og refusion af registreringsafgift. Rigsrevisionen finder det positivt, at SKAT i 2017 har arbejdet på at systematisere kontrollen, og at kontrollen med bl.a. leasingselskabers værditabsberegning er blevet styrket.

Rigsrevisionen vurderer endvidere, at der på trods af stramninger i lovgivningen stadig er risiko for uregelmæssigheder og svig på området, og at et skærpet tilsyn derfor fortsat er nødvendigt.

SKATs forvaltning af A-skat og arbejdsmarkedsbidrag er mangelfuld

95. Virksomheder skal hver måned angive og betale A-skat og arbejdsmarkedsbidrag for deres ansatte. SKAT opkrævede 475,2 mia. kr. i A-skat og arbejdsmarkedsbidrag i 2017. Opkrævningsloven giver SKAT en række sanktionsmuligheder, hvis virksomhederne ikke gør det.

Hvis en virksomhed ikke angiver skat til tiden, kan SKAT give virksomheden påbud om at efterleve reglerne og pålægge virksomheden at betale dagbøder, indtil påbuddet efterleves. SKAT kan også lave en foreløbig fastsættelse af A-skatten og arbejdsmarkedsbidraget. Efter 4 foreløbige fastsættelser kan SKAT vælge at tvangsafmelde virksomhedens registrering. Hvis en virksomhed ikke betaler sin A-skat eller sit arbejdsmarkedsbidrag, har SKAT mulighed for at stille krav om sikkerhedsstillelse.

SKAT har kun i meget begrænset omfang anvendt disse sanktionsmuligheder. SKAT har ikke givet påbud om at efterleve reglerne. Derudover har SKAT ikke systematisk udsøgt virksomheder, hvor det kunne være relevant at foretage tvangsafmelding. SKAT kan dog foretage tvangsafmelding, hvis SKAT i sine øvrige virksomhedskontroller bliver opmærksom på, at en virksomhed har fået 4 foreløbige fastsættelser. SKAT har i perioden januar-oktober 2017 i 31 tilfælde tvangsafmeldt virksomheder for A-skat og arbejdsmarkedsbidrag. Endelig har SKAT kun i begrænset omfang stillet krav om sikkerhedsstillelse.

FORELØBIG FASTSÆTTELSE AF A-SKAT

Når virksomheder ikke angiver fx A-skat, kan SKAT beregne et foreløbigt beløb. Den foreløbige fastsættelse erstattes af det faktiske beløb, hvis virksomheden på et tidspunkt indberetter.

eINDKOMST

eIndkomst er et system, hvor arbejdsgivere, pensionsinstitutter mv. angiver oplysninger til brug for skatteberegning og årsopgørelse for lønmodtagere.

A-skat og arbejdsmarkedsbidrag sker i systemet eIndkomst. Indberetningsmulighederne i eIndkomst er uhensigtsmæssige, da svagheder i systemet betyder, at der i visse tilfælde kan ske uberettigede udbetalinger, godskrivninger eller opkrævninger. SKAT er ikke bekendt med sådanne tilfælde, og SKAT har ikke et overblik over, om der er sket uberettigede rettelse i eIndkomst. Fx vil der kunne ske uberettiget godskrivning, hvis en virksomhed efterangiver nul kroner til et tidligere krav, som ikke er betalt. SKAT har oplyst, at de fra oktober 2017 forsøgsvis har implementeret en validering i eIndkomst for indberetning af angivelser, der er ældre end 3 år, og at en samlet løsning prioriteres højt. Derudover har SKAT taget initiativ til at ændre forretningsgangene, så utilsigtede udbetalinger mv. forhindres.

Rigsrevisionen finder det kritisabelt, at SKAT ikke har et overblik over, om der er sket uberettigede udbetalinger mv. Rigsrevisionen finder, at SKATs forvaltning af A-skat og arbejdsmarkedsbidrag er utilstrækkelig, da SKAT kun i begrænset omfang har anvendt de sanktionsmuligheder, der er til rådighed.

Usikker forvaltning af refusion af udbytteskat

96. Vi har fulgt op på en sag fra 2016 om SKATs forvaltning af refusion af udbytteskat. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 47.

Risiko for fejl i refusion af udbytteskat modregnet i selskabsskat

97. I forbindelse med årsafslutningen for 2016 igangsatte SKAT en analyse, som viste, at der i 2015 og 2016 var differencer på 585 mio. kr. i for meget modregnet udbytteskat og 307 mio. kr. i for lidt modregnet udbytteskat i forhold til det, som udbyttegivende virksomheder havde indberettet.

Differencerne udligner ikke hinanden, da de vedrører forskellige virksomheder. SKAT har efterfølgende undersøgt hovedparten af differencerne fra indkomstårene 2014-2016. Undersøgelsen har givet anledning til reguleringer hos virksomhederne for ca. 423 mio. kr., jf. tabel 27.

TABEL 27

REGULERING AF MODREGNET UDBYTTESKAT I PERIODEN 2014-2016

(Kr.)	2014	2015	2016	I alt
Forhøjelser	102.230.156	107.556.500	132.099.587	341.886.243
Nedsættelser	24.602.960	9.068.246	47.528.928	81.200.134
Reguleringer i alt	126.833.116	116.624.746	179.628.515	423.086.377

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra SKAT.

SKAT er ved at undersøge muligheden for at overføre indberetningerne fra de udbyttegivende virksomheder til de udbyttmodtagende virksomheders selvangivelsessystem. Dette forventes at minimere problemet med differencer væsentligt.

Rigsrevisionen vurderer, at denne del af sagen kan afsluttes.

UDBYTTESKAT MODREGNET I SELSKABSSKAT

Når et dansk selskab, der ejer aktier i et andet dansk selskab, modtager udbytte, indeholder det udloddende selskab fuld udbytteskat. Afhængigt af ejerandel mv. kan det modtagende selskab få refunderet den indeholdte udbytteskat helt eller delvist ved modregning i sin egen selskabsskat. Den refunderede udbytteskat bliver udbetalt, hvis den overstiger virksomhedens selskabsskat i det pågældende indkomstår.

Fortsat lang sagsbehandlingstid af refusion af udbytteskat

98. SKAT har ultimo 2017 hensat 2,6 mia. kr. til refusion af udbytteskat, hvilket er 400 mio. kr. mere end i 2016. Beløbet vedrører sager, hvor borgere og virksomheder har anmodet om refusion for perioden 2014-2017. Revisionen har vist, at 1 mia. kr. af den samlede hensættelse vedrører ca. 20.000 sager til en samlet værdi af 600 mio. kr. fra 2015 og tidligere samt 10.000 sager fra 2016 til en samlet værdi af 400 mio. kr. SKAT har herudover tilbageholdt refusionsanmodninger for 2,5 mia. kr., som forventes afvist efter endt sagsbehandling. Den lange sagsbehandlingstid betyder, at borgere og virksomheder ikke har fået refunderet den udbytteskat, som de har krav på.

Den lange sagsbehandlingstid har endvidere medført en forventet renteudgift på 119 mio. kr. for den danske stat, hvoraf 67 mio. kr. endnu ikke er indregnet i regnskabet. Hertil kommer, at SKAT allerede har udbetalt 76 mio. kr. i renter vedrørende udbytterefusion, dvs. renteudgifter for i alt 195 mio. kr.

Rigsrevisionen finder det utilfredsstillende, at Skatteministeriet ikke har behandlet og udbetalt refusioner i et større omfang, end det er sket, siden den omfattende svindel blev opdaget i 2015. Rigsrevisionen finder det samtidig problematisk, at den danske stat forventeligt skal betale 195 mio. kr. i renteudgifter på grund af den lange sagsbehandlingstid. Rigsrevisionen finder videre, at SKAT bør fastholde fokus på kvaliteten af kontrollerne, men at SKAT samtidig bør prioritere en hurtigere sagsbehandling.

Rigsrevisionen vil følge denne del af sagen.

Utilstrækkelig it-sikkerhed i SKAT

99. SKAT benytter ca. 200 forskellige komplekse og forretningskritiske it-systemer, som behandler fortrolige oplysninger om borgere og virksomheder. SKAT har outsourcet it-driften af de fleste systemer til forskellige leverandører. I 2017 har vi bl.a. revideret 4 af SKATs SAP-systemer. Revisionerne har omfattet SAP 38, SAP PS, SAP DMO og SAP Intern. SKAT anvender bl.a. systemerne til at understøtte, at SKAT kan registrere punktafgifter, selskabsskatter og tilgodehavender samt aflægge internt regnskab på § 9 og opgøre statens indtægter på § 38.

SKAT styrer ikke brugerrettigheder i SAP tilstrækkeligt

100. SKAT har ikke tilstrækkeligt styr på brugernes adgange og rettigheder i de reviderede SAP-systemer, da SKAT ofte tildeler brugerne for brede rettigheder. Det gælder særligt til driftsleverandørernes brugere, som fx har haft rettigheder til at slå logning fra og til og efterfølgende slette eksisterende logfiler. Det medfører risiko for, at brugerne kan slette egne spor.

Et stort antal af driftsleverandørernes brugere har desuden haft rettigheder til at udføre alt i SAP DMO, og brugerne har dermed været i stand til at omgå al funktionsadskillelse, som skal sikre, at samme person ikke kan oprette og godkende fakturaer. Vi har dog ikke fundet eksempler på, at brugere har omgået funktionsadskillelsen. SKAT har oplyst, at der efter transitionen til en anden driftsleverandør ikke længere tildeles for brede rettigheder i SAP DMO.

Brugernes rettigheder i SKATs brugerrettighedssystem stemmer ikke overens med deres rettigheder i de enkelte SAP-systemer. Denne type fejl er opstået, fordi SKAT tildeler rettigheder manuelt, og fordi der ikke er automatisk integration mellem SAP og brugerrettighedssystemet. Det medfører risiko for, at brugerne kan have rettigheder i SAP, der ikke fremgår af de lister fra brugerrettighedssystemet, som de pågældende chefer skal godkende halvårligt.

Rigsrevisionen finder det utilfredsstillende, at SKAT ikke styrer brugernes adgange og rettigheder til de reviderede SAP-systemer tilstrækkeligt, da det bl.a. medfører risiko for uautoriseret adgang samt manglende sporbarhed og funktionsadskillelse.

SKATs procedurer i og omkring SAP-systemerne følger ikke god praksis

ACTIVE DIRECTORY

Active Directory er et bruger-administrationssystem, hvori institutionen styrer og kontrollerer adgang og rettigheder til it-systemer og data.

101. SKATs krav til password i de reviderede SAP-systemer følger ikke god praksis, da SKAT ikke kræver regelmæssige skift af password. SKATs egne brugerrettigheder i SAP-systemerne bliver dog synkroniseret med brugeradministrationssystemet Active Directory, hvor der er krav om skift af password hver 90. dage. Men synkroniseringen omfatter ikke eksterne brugere, fx driftsleverandørernes brugere, der typisk har udvidede rettigheder. Det betyder, at eksterne brugere i SAP aldrig automatisk bliver tvunget til at skifte password. Det udgør en risiko, da svage passwords lettere kan udnyttes i forbindelse med hackerangreb. SKAT vil implementere et systemmæssigt skift af password for eksterne brugere i september 2018.

Revisionen har også vist, at SKATs procedure for at håndtere nødbrugere i SAP-systemerne er usikker, da passwords til nødbrugere ikke er begrænset til få brugere. Passwords bliver sendt i klar tekst, dvs. ukrypteret, til en servicepostkasse, hvor flere medarbejdere uden for SKATs eget SAP-team har adgang. Ligeledes vil en hacker også kunne opsnappe passwordet og dermed logge på som nødbrunder med privilegerede rettigheder.

Rigsrevisionen finder det utilfredsstillende, at SKATs procedurer for passwords i og omkring de reviderede SAP-systemer ikke følger god praksis, da det bl.a. medfører risiko for, at interne brugere eller hackere kan udnytte svagheder.

Afsluttet sag fra tidligere beretninger

SKAT har forbedret kontrollen med godtgørelse af energiafgifter

102. Vi har fulgt op på en sag fra 2016 om SKATs kontrol med godtgørelse af energiafgifter. Det fremgik, at SKAT godtgjorde størstedelen af energiafgifterne uden nogen form for visitering eller kontrol, at SKAT ikke administrerede udvælgelsen af virksomheder til kontrol tilfredsstillende, og at SKAT ikke i alle tilfælde rettidigt fik stoppet negative momsangivelser med angivne energiafgifter, der var udvalgt til kontrol. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 49.

SKAT sikrer nu, at alle anmodninger om godtgørelse af energiafgifter indgår i udvælgelsen af virksomheder til kontrol. SKAT har udarbejdet nye udsøgningsværktøjer og en risikoscoringsmodel, der understøtter, at udvælgelsen af virksomheder til kontrol nu sker på baggrund af risiko og væsentlighed. SKAT har med de nye tiltag nu værktøjer til at sikre, at alle negative momsangivelser med energiafgifter, der er udvalgt til kontrol, rettidigt bliver stoppet.

Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.

3.23. § 40. GENUDLÅN MV., § 41. BEHOLDNINGSBEVÆGELSER MV. OG § 42. AFDRAG PÅ STATSGÆLDEN (NETTO)

UDDRAG FRA ERKLÆRING OM §§ 40-42

Det er Rigsrevisionens vurdering:

- at statsregnskabet § 40. Genudlån mv., § 41. Beholdningsbevægelser mv. og § 42. Afdrag på statsgælden (netto) i alle væsentlige henseender er rigtige, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statens regnskabsregler
- at ministerierne i alle væsentlige henseender overholder bevillingerne og disponeringsreglerne.

Overblik over §§ 40-42 og den udførte revision

103. §§ 40-42 administreres af Finansministeriet, Erhvervsministeriet samt Miljø- og Fødevareministeriet.

TABEL 28

OVERBLIK OVER §§ 40-42 OG VÆSENTLIGE BEMÆRKNINGER FRA REVISIONEN

(Mio. kr.)	Finansiel væsentlighed ¹⁾	Væsentlige bemærkninger
Statsregnskabet § 40:		
Genudlån mv.	59.681	
Statsregnskabet § 41:		
Beholdningsbevægelser mv.	23.967	
Statsregnskabet § 42:		
Afdrag på statsgælden (netto)	484.749	

¹⁾ Summen af løn, øvrige udgifter/omkostninger og indtægter.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af tal fra Statens Koncernsystem, årsrapporter fra virksomhederne og årsrevisionen.

Revisionen har ikke givet anledning til væsentlige bemærkninger.

4. Tværgående emne

4.1. RESULTATLØN I STATEN

RESULTATLØN

Definitionen af resultatløn er angivet i Finansministeriets Personaleadministrative Vejledning, kapitel 11.3.2.5.

104. Vi har undersøgt statens udbetaling af resultatløn til chefer. Formålet med undersøgelsen har været at vurdere omfanget af resultatløn og engangsvederlag i staten, om virksomhederne anvender resultatløn som styringsværktøj, og om virksomhederne har udbetalt resultatløn tilfredsstillende. Vi har således ikke fokus på virksomhedernes regnskabsaflæggelse.

Staten kan udbetale resultatløn som supplement til den faste løn, når en chef opfylder betingelserne i en resultatlønskontrakt. Staten kan også udbetale engangsvederlag som supplement til chefernes faste løn. Engangsvederlag er belønning for en særlig indsats eller belønning for merarbejde og kan udbetales på baggrund af en vurdering af chefens indsats i det forløbne år.

KONKLUSION

Staten udbetalte resultatløn til chefer for 69,4 mio. kr. i 2016 og for 72,7 mio. kr. i 2017, svarende til en stigning på 5 %. For engangsvederlag udgjorde beløbet 87,2 mio. kr. i 2016 og 97,7 mio. kr. i 2017, svarende til en stigning på 12 %. Statens udbetaling af engangsvederlag og resultatløn til chefer er samlet steget 9 %. Staten udbetaler i højere grad engangsvederlag frem for resultatløn, selv om resultatløn er blevet mere udbredt i staten i 2017. Engangsvederlag udbetales på baggrund af en vurdering af chefens indsats i det forløbne år, mens resultatløn udbetales, når betingelserne i en resultatlønskontrakt er opfyldt. Undersøgelsen fokuserer på resultatløn til chefer, der er ét blandt flere værktøjer, som virksomhederne kan anvende til at understøtte løsningen af virksomhedernes opgaver. Det er Rigsrevisionens vurdering, at resultatløn kan understøtte mål- og resultatstyring i virksomheden og derved sætte fokus på mål og effekt.

Virksomhederne i undersøgelsen er Digitaliseringsstyrelsen, SKAT, Sundhedsdatastyrelsen, Banedanmark og Bygningsstyrelsen.

Rigsrevisionen har undersøgt resultatløn i 5 virksomheder. Rigsrevisionen finder det utilfredsstillende, at de undersøgte virksomheder ikke anvender resultatløn som styringsværktøj, dvs. til at styre chefernes opgavevaretagelse med henblik på at opnå konkrete mål. Undersøgelsen viser bl.a., at kun 8 ud af 44 resultatlønskontrakter er indgået forud for kontraktperioden. Hele 18 af de 44 kontrakter er først indgået i april eller senere i det år, de er gældende. Én kontrakt er indgået så sent som i november. Dermed har kontrakterne ikke understøttet styringen hen imod kendte og fastsatte mål. Hertil kommer, at målene ikke altid er specifikke, og at kontrakterne ikke altid indeholder en grænse for, hvad der maksimalt kan udbetales i resultatløn.

Rigsrevisionen finder det endvidere utilfredsstillende, at ikke alle udbetalinger er baseret på en opgørelse af målopfyldelsen i resultatlønskontrakterne, og at virksomhederne kun ved 15 ud af 52 udbetalinger begrundes en skønsmæssig forhøjelse af resultatlønnen skriftligt og dækkende. Desuden kan Rigsrevisionen konstatere, at de undersøgte virksomheder trods manglende målopfyldelse alligevel foretager en skønsmæssig forhøjelse af resultatlønnen og betaler engangsvederlag eller faste tillæg, der i enkelte tilfælde begrundes med netop de mål, som ikke er opfyldt.

Rigsrevisionen vurderer, at de 5 undersøgte virksomheder ikke anvender resultatløn som styringsværktøj, og at de ikke udbetaler resultatløn tilfredsstillende. Rigsrevisionen konstaterede flere af de samme udfordringer i relation til resultatløn i beretningen om revisionen af statsregnskabet for 2008. Finansministeriet er i gang med at undersøge anvendelsen af resultatløn og gennemgå retningslinjerne på området. Rigsrevisionen anbefaler, at Finansministeriet nøje følger området og overvejer behovet for i højere grad at understøtte virksomhedernes anvendelse af resultatløn.

Indledning

105. Undersøgelsen omfatter resultatløn til chefer i staten. Resultatløn udbetales som et supplement til chefernes faste løn.

Afgrænsning og metode

106. Undersøgelsen er baseret på oplysninger fra 18 ministerområder om udbetalinger af resultatløn til chefer i 2016 og 2017 samt data fra Moderniseringsstyrelsen vedrørende udbetalinger af resultatløn og engangsvederlag til chefer i samme periode¹⁾. Undersøgelsen er endvidere baseret på resultatlønskontrakter og udbetalinger af resultatløn på 50.000 kr. eller derover til alle chefer tilknyttet større projekter i perioden 2012-2017 i 5 virksomheder: Digitaliseringsstyrelsen, SKAT, Sundhedsdatastyrelsen, Banedanmark og Bygningsstyrelsen.

Undersøgelsen er afgrænset til chefer, der er defineret som ansatte i lønramme 37 og derover. Vi anvender Finansministeriets definition af resultatløn i Personaleadministrativ Vejledning (PAV), kapitel 11.3.2.5: *"Resultatløn ydes på baggrund af en række på forhånd definerede kvantitative og/eller kvalitative resultatmål og udløses, når betingelserne i resultatlønsaftalen er opfyldt"*. Undersøgelsens kriterier er fastlagt med udgangspunkt i denne definition. Vi anvender dog begrebet resultatlønskontrakt i stedet for resultatlønsaftale.

Vi har udvalgt de 5 virksomheder i undersøgelsen ud fra vores kendskab til ministerområderne og projekter, der ikke er forløbet som planlagt. Tabel 29 viser de virksomheder og projekter, der indgår i undersøgelsen, herunder antallet af resultatlønskontrakter, udbetalingen af resultatløn og den undersøgte periode. Banedanmark har oplyst, at de ikke betragter deres praksis og brug af performanceløn som udtryk for brug af resultatløn. Det er Rigsrevisionens vurdering, at Banedanmarks brug af performanceløn er at sidestille med resultatløn, da udbetalingerne af performanceløn er baseret på opgørelsen af på forhånd fastsatte mål.

¹⁾ Forsvarsministeriet og de selvejende institutioner, der ikke anvender Statens Lønssystem til deres udbetalinger, indgår ikke i undersøgelsen.

TABEL 29

VIRKSOMHEDER OG PROJEKTER I UNDERSØGELSEN

Ministerium	Virksomhed	Projekt	Antal resultatlønskontrakter	Antal udbetalinger af resultatløn	Den undersøgte periode
Finansministeriet	Digitaliseringsstyrelsen	Grunddata-programmet	15	12	1. januar 2012 - 31. august 2017
Skatteministeriet	SKAT	SKATs digitale ind-drivelsessystem (EFI)	5	19	1. januar 2012 - 31. december 2015
Sundheds- og Ældreministeriet	Sundhedsdatastyrelsen	Fælles Medicinkort ¹⁾	7	5	1. januar 2012 - 31. august 2017
Transport-, Bygnings- og Boligministeriet	Banedanmark	Signalprogrammet	7	10	1. januar 2012 - 31. august 2017
Transport-, Bygnings- og Boligministeriet	Bygningsstyrelsen	Niels Bohr-bygningen	10	11	1. januar 2013 - 31. august 2017
I alt			44	57	

¹⁾ Fælles Medicinkort var organisatorisk forankret i Statens Serum Institut før etableringen af Sundhedsdatastyrelsen den 1. november 2015.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af materiale fra virksomhederne.

Det fremgår af tabel 29, at undersøgelsen omfatter forskellige perioder. Det skyldes, at perioden er baseret på de konkrete projekter, der indgår i undersøgelsen. Nogle af resultatlønskontrakterne omfatter flere chefer og dermed flere udbetalinger af resultatløn. I SKAT omfattede en resultatlønskontrakt i 2012 fx helt op til 13 chefer.

Vi undersøgte ligeledes resultatløn i staten i beretningen om revisionen af statsregnskabet for 2008, hvor formålet var at afdække, hvordan de statslige virksomheder udformede og opgjorde resultatløn og sikrede, at resultatløn understøttede virksomhedernes formål og strategier. I relevante tilfælde sammenligner vi med resultatet af denne undersøgelse.

Resultatløn og engangsvederlag

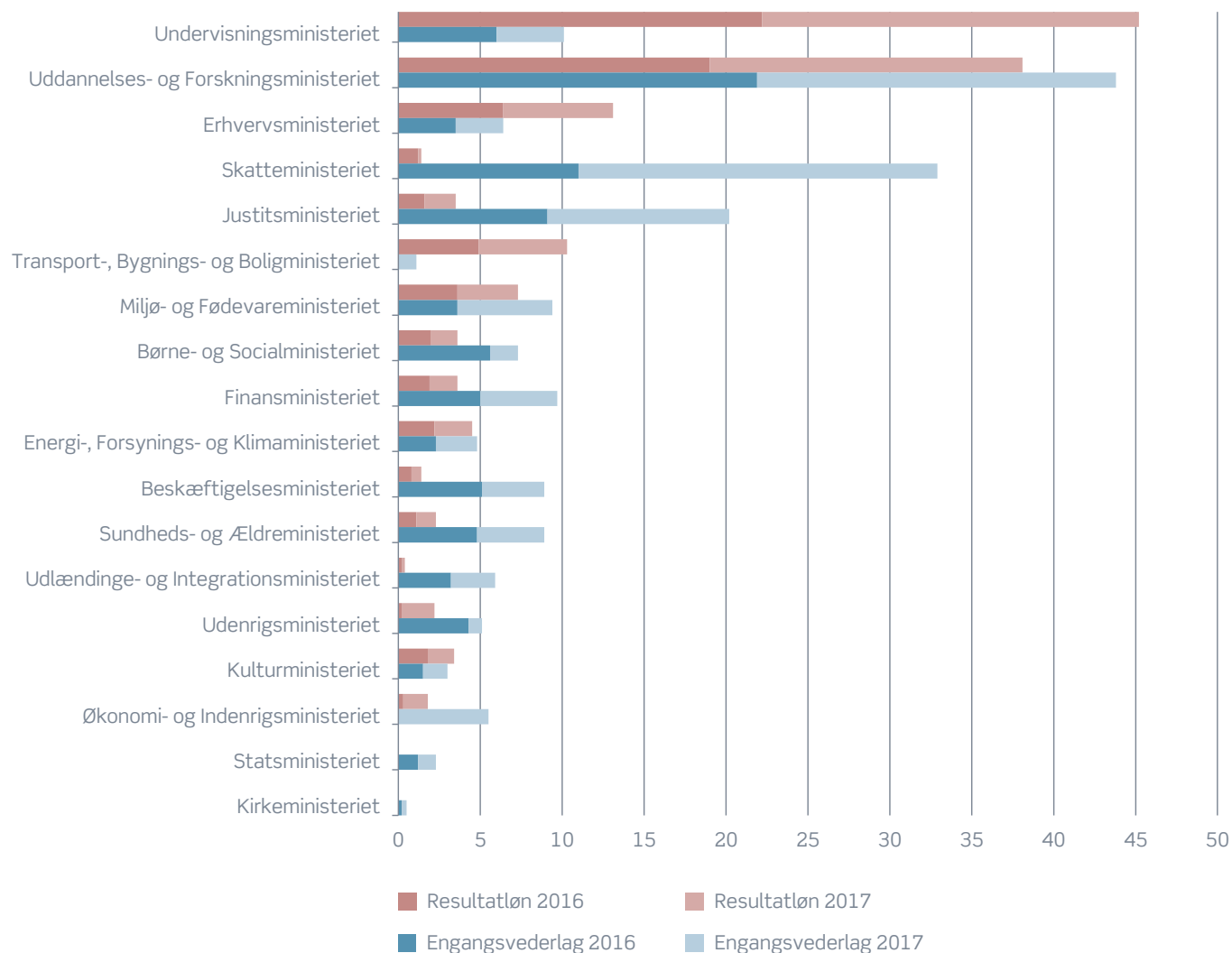
107. Udbetalinger af resultatløn til chefer i staten i 2016 udgjorde i alt 69,4 mio. kr., mens udbetalingerne i 2017 var på 72,7 mio. kr., svarende til en stigning på 5 %. I samme år udgjorde engangsudbetalinger henholdsvis 87,2 mio. kr. og 97,7 mio. kr., svarende til en stigning på 12 %. Samlet er udbetalingen af resultatløn og engangsvederlag steget med 9 %. Resultatløn udgjorde i henholdsvis 2016 og 2017 44 % og 43 % af de samlede udbetalinger af resultatløn og engangsvederlag til chefer i staten. Der er således sket et mindre fald i udbetalingen af resultatløn, som ydes på baggrund af en række på forhånd fastsatte mål i forhold til udbetaling af engangsvederlag, som ydes på baggrund af en subjektiv vurdering af chefens indsats i det forløbne år.

Figur 7 viser ministeriernes udbetalinger af henholdsvis resultatløn og engangsvederlag i 2016 og 2017.

FIGUR 7

MINISTERIERNES UDBETALINGER AF RESULTATLØN OG ENGANGSVEDERLAG I 2016 OG 2017

(Mio. kr.)



Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra ministerierne og data fra Moderniseringsstyrelsen.

Det fremgår af figur 7, at der er stor forskel på, hvordan de enkelte ministerier anvender resultatløn og engangsvederlag til deres chefer. Transport-, Bygnings- og Boligministeriet anvender næsten udelukkende resultatløn, mens Skatteministeriet næsten helt er gået bort fra resultatløn til fordel for engangsvederlag. Resultatløn er ét blandt flere værktøjer, som virksomhederne kan anvende til at understøtte løsningen af virksomhedernes opgaver. Det er Rigsrevisionens vurdering, at resultatløn kan understøtte mål- og resultatstyringen i virksomheden og derved sætte fokus på mål og effekt.

Resultatløn som styringsværktøj

108. Vi har gennemgået 44 resultatlønskontrakter i de 5 udvalgte virksomheder for perioden 2012-2017 for at vurdere, om resultatløn anvendes som styringsværktøj, dvs. til at styre chefernes opgavevaretagelse med henblik på at opnå konkrete mål. Tabel 30 viser de opstillede revisionskriterier og opfyldelsen heraf.

TABEL 30

REVISIONSKRITERIER OG OPFYLDELSEN HERAF - RESULTATLØN SOM STYRINGSVÆRKTØJ

Revisionskriterier	Hvad viste revisionen?	Rigsrevisionens vurdering
 Er der specifikke mål?	37 ud af 44 resultatlønskontrakter indeholder specifikke mål.	Rigsrevisionen finder, at resultatlønskontrakter bør indeholde specifikke mål for chefernes indsats, som præstationer kan vurderes op imod. Det bør være muligt at konstatere, om et mål er opfyldt eller ikke er opfyldt.
 Er der mulighed for en skønsmæssig vurdering?	35 ud af 44 resultatlønskontrakter indeholder mulighed for en skønsmæssig vurdering.	Rigsrevisionen finder, at der i resultatlønskontrakterne bør indgå en mulighed for en skønsmæssig vurdering, så der kan tages højde for væsentlige ændringer.
 Er der angivet en beløbsgrænse ved fuld målopfyldelse?	134 ud af 44 resultatlønskontrakter er der angivet en beløbsgrænse ved fuld målopfyldelse.	Rigsrevisionen finder, at beløbsgrænsen for resultatlønnen ved fuld målopfyldelse tydeligt bør dokumenteres i resultatlønskontrakterne for at sikre gennemsigtighed i grundlaget for udbetalingerne.
 Er kontrakterne indgået forud for kontraktperioden?	18 ud af 44 resultatlønskontrakter er det dokumenteret, at kontrakterne er indgået forud for kontraktperioden.	Rigsrevisionen finder, at resultatlønskontrakter ud fra et styringsmæssigt perspektiv bør indgås forud for kontraktperioden for at sikre, at der er mulighed for at arbejde hen imod de fastsatte mål fra årets start, da resultatløn ydes på baggrund af en række på forhånd definerede resultatmål.

SPECIFIKKE MÅL

Ved specifikke mål forstås mål, der er præcist afgrænset. Det kan både være kvantitative mål og mål af mere kvalitativ karakter.

Det fremgår af tabel 30, at ikke alle resultatlønskontrakter indeholder specifikke mål. Samtidig indeholder ikke alle resultatlønskontrakter mulighed for en skønsmæssig vurdering og en beløbsgrænse ved fuld målopfyldelse. Kun 8 ud af 44 resultatlønskontrakter er indgået forud for kontraktperioden. Rigsrevisionen er opmærksom på, at der kan være saglige grunde til, at indgåelse forsinkes. Det er dog kun 3 af de 44 resultatlønskontrakter, der er indgået i januar-marts, mens hele 18 af de 44 resultatlønskontrakter først er indgået i april eller senere i det år, som resultatlønskontrakten er gældende for. Én kontrakt er indgået så sent som i november. Hertil kommer, at 15 af de 44 resultatlønskontrakter var udaterede. Kontrakterne er alle gældende fra januar i det år, de er indgået. Vi konstaterede den samme type fejl i beretningen om revisionen af statsregnskabet for 2008, hvor kun 4 ud af 42 resultatlønskontrakter var indgået forud for kontraktperioden. Rigsrevisionen kan således konstatere, at der fortsat er udfordringer i forhold til at indgå kontrakterne forud for kontraktperioden.

Undersøgelsen viser, at 2 virksomheder ikke havde dokumentation for i alt 3 resultatlønskontrakter. Eksemplerne er gengivet i boks 6.

BOKS 6

EKSEMPLER PÅ MANGLENDE DOKUMENTATION I BYGNINGSSTYRELSEN OG I SUNDHEDSDATASTYRELSEN

Bygningsstyrelsen har indgået en resultatlønskontrakt, der efterfølgende er bortkommet. Styrelsen har udbetalt resultatløn på ca. 75.000 kr. trods den manglende resultatlønskontrakt.

Sundhedsdatastyrelsen har ligeledes indgået en resultatlønskontrakt, der er bortkommet. Styrelsen har endvidere ved en fejl ikke indgået en resultatlønskontrakt. Det fremgår af dokumentationen: "Jeg har i dag haft møde med xx, hvorunder vi berørte XX's resultatlønskontrakt for xx. Vi må konstatere, at vi ikke har fået udarbejdet en resultatlønskontrakt for xx i xx". Styrelsen udbetalte i begge tilfælde henholdsvis 70.000 kr. og 60.000 kr. for honorering af årets indsats.

Rigsrevisionen finder, at udbetalinger af resultatløn altid skal ske med udgangspunkt i en dokumenteret resultatlønskontrakt.

Udbetaling af resultatløn for opnåede mål

109. Vi har gennemgået 57 udbetalinger af resultatløn i de 5 udvalgte virksomheder for perioden 2012-2017 for at vurdere, om virksomhederne har udbetalt resultatløn tilfredsstillende, dvs. har udbetalt resultatløn for opnåede mål. Virksomhederne har udbetalt 4,8 mio. kr. i resultatløn til chefer tilknyttet de 5 udvalgte projekter, hvilket svarer til en gennemsnitlig udbetaling på ca. 84.000 kr. Udbetalingerne varierer fra 50.000 kr. til 140.000 kr. Tabel 31 viser de opstillede revisionskriterier og opfyldelsen heraf.

TABEL 31

REVISIONSKRITERIER OG OPFYLDELSEN HERAF - UDBETALING AF RESULTATLØN FOR OPNÅEDE MÅL

Revisionskriterier	Hvad viste revisionen?	Rigsrevisionens vurdering
 Er udbetalingen baseret på en opgørelse af mål-opfyldelsen i resultatlønskontrakten?	I 42 ud af 57 tilfælde baserer udbetalingerne sig på en opgørelse af mål-opfyldelsen i resultatlønskontrakterne.	Rigsrevisionen finder, at resultatlønskontrakter bør opgøres ved at udregne mål-opfyldelsen af de specifikke mål fastsat forud for kontraktperioden, så udbetalingen af resultatløn afspejler de faktiske resultater i løbet af kontraktperioden.
 Er den skøns-mæssige vurdering begrundet skriftligt og dækkende?	I 15 ud af 52 udbetalinger har virksomhederne begrundet den skøns-mæssige vurdering skriftligt og dækkende.	Rigsrevisionen finder, at der ved en skøns-mæssig vurdering af resultatlønnen bør foreligge en skriftlig og dækkende begrundelse herfor, så kriterierne for den udbetalte resultatløn er gennemskuelige.

SKØNSMÆSSIGE VURDERINGER

De skønsmæssige vurderinger i denne undersøgelse omhandler både de udbetalinger af resultatløn, hvor det fremgår, at der er foretaget en skønsmæssig vurdering, og de udbetalinger, hvor det ikke fremgår.

Det fremgår af tabel 31, at 42 ud af 57 udbetalinger er baseret på en opgørelse af målopfyldelsen. Virksomhederne har foretaget skønsmæssige vurderinger i 52 ud af 57 udbetalinger. De skønsmæssige vurderinger er dog kun begrundet skriftligt og dækkende i 15 ud af de 52 udbetalinger. Vi konstaterede den samme type fejl i beretningen om revisionen af statsregnskabet for 2008, hvor kun 10 ud af 26 resultatlønskontrakter var begrundet skriftligt. Rigsrevisionen kan således konstatere, at der fortsat er udfordringer i forhold til at begrunde den skønsmæssige vurdering skriftligt og dækkende.

Revisionen i SKAT viste, at 17 ud af 19 udbetalinger af resultatløn er forhøjet ved en skønsmæssig vurdering. Forhøjelsen af resultatlønnen i SKAT ligger på ca. 20.000-95.000 kr., hvilket i gennemsnit er en forhøjelse på ca. 45.000 kr. Den skønsmæssige vurdering er kun i 4 af de 17 udbetalinger begrundet skriftligt og dækkende. SKAT har oplyst, at de tager kritikken til efterretning, og at de har ændret deres koncept. Et eksempel på en skønsmæssig vurdering fremgår af boks 7.

BOKS 7**EKSEMPEL PÅ SKØNSMÆSSIG VURDERING I FORBINDELSE MED UDBETALING AF RESULTATLØN I SKAT**

SKAT har begrundet den skønsmæssige vurdering i 13 udbetalinger af resultatløn, men begrundelserne er meget overordnede. Alle begrundelserne lød: *"På baggrund af din selvevaluering for xx og min vurdering af din indsats i løbet af året har jeg besluttet at tildele dig en subjektiv resultatløn på xx kr., hvormed din samlede resultatløn bliver på xx kr."* De udbetalte beløb var på mellem 55.000 kr. og 130.000 kr.

I SKATs vejledninger om resultatløn og honorering af særlig indsats var det endvidere fastsat, at den objektive del i forbindelse med resultatopgørelse og beregning af resultatløn udgjorde 25 %, og at den skønsmæssige del udgjorde 75 %. Fx fik 3 chefer hver udbetalt 130.000 kr. i resultatløn, hvoraf den objektivt beregnede resultatløn kun udgjorde 35.406 kr. Det er Rigsrevisionens vurdering, at når kun 25 % af honoreringen bliver ydet på baggrund af på forhånd definerede resultatmål, bliver resultatløn ikke anvendt som et styringsværktøj, jf. definitionen af resultatløn i PAV.

110. Undersøgelsen viser endvidere, at der i flere tilfælde er udbetalt penge til chefer på trods af manglende målopfyldelse vedrørende de projekter, de var tilknyttet. Boks 8 indeholder eksempler herpå.

BOKS 8

EKSEMPLER PÅ UDBETALINGER TRODS MANGLENDE MÅLOPFYLDELSE

I *Digitaliseringsstyrelsen* overskrider en chef det maksimale resultatlønsbeløb med 25.000 kr. og får udbetalt 125.000 kr., på trods af at chefen ikke opfylder alle fastsatte mål. Endelig får en chef fast tillæg i 3 år ud over sin resultatløn på trods af manglende målopfyldeelse – i ét af årene havde chefen kun fuldt ud opfyldt 2 ud af 7 mål i resultatlønskontrakten.

I *SKAT* opfyldte en chef ikke målet vedrørende effektiviseringer i sin resultatlønskontrakt, men fik udbetalt 100.000 kr. i resultatløn. Begrundelsen for resultatlønnen var bl.a. et godt resultat vedrørende effektiviseringsprocessen. Desuden fik 10 chefer, som var tilknyttet EFI-projektet, udbetalt engangsvederlag på mellem 50.000 kr. og 100.000 kr., selv om mål vedrørende EFI i resultatlønskontrakten mellem SKAT og departementet slet ikke var opfyldt.

I *Sundhedsdatastyrelsen* opfylder en chef ikke alle mål, der relaterer sig til Fælles Medicinkort, men styrelsen anvender samtidig bl.a. Fælles Medicinkort som begrundelse for skønsmæssigt at forhøje chefens resultatløn til det maksimale resultatlønsbeløb på 60.000 kr.

I *Banedanmark* blev det maksimale resultatlønsbeløb på 100.000 kr. udbetalt til en chef, selv om mål i resultatlønskontrakten vedrørende Signalprogrammet ikke var opfyldt. I den kvartalsvise opgørelse af resultatlønskontrakten beskrives status for Signalprogrammet som en "træg proces" og en "udfordring". Endvidere fremgår det af begrundelsen, at der ikke findes en resultatlønskontrakt, hvorfor udbetalingen kun er baseret på en skønsmæssig vurdering.

I *Bygningsstyrelsen* løftes alle chefernes målopfyldeelse i ét år fra 84 % til 92 % og i året efter fra 63 % til 90 % på baggrund af direktionens skønsmæssige vurdering, hvilket dette år er begrundet med "enhedernes generelle indsats, tilgængelige ressourcer og øvrige resultater".

Rigsrevisionen er opmærksom på, at skønsmæssig forhøjelse og udbetaling af engangsvederlag og faste tillæg kan skyldes andre forhold end dem, der er inkluderet i en resultatlønskontrakt. Rigsrevisionen kan imidlertid konstatere, at virksomhederne trods manglende målopfyldeelse vedrørende de projekter, cheferne var tilknyttet, alligevel enten foretager en skønsmæssig forhøjelse af resultatlønnen eller betaler engangsvederlag eller faste tillæg, der i enkelte tilfælde begrundes med netop de mål, som ikke er opfyldt, og i andre tilfælde er det ikke tydeliggjort i begrundelserne, om der belønnes for andre forhold end de ikke-opfyldte mål.

Finansministeriet har i 2014 udarbejdet vejledningen *Strategisk styring med resultater i fokus*, der præsenterer en model for styring i staten, som benævnes mål- og resultatplaner. Modellen for mål- og resultatplaner er ifølge ministeriet tænkt som inspiration for virksomhederne. Ministeriet har således siden 2014 haft fokus på at have færre regler på området og et større handlerum for den lokale ledelse. Rigsrevisionen kan dog konstatere, at der er udfordringer med de undersøgte virksomheders anvendelse af resultatløn, og at flere af de samme udfordringer blev konstateret i beretningen om revisionen af statsregnskabet for 2008. Ministeriet er i gang med at undersøge anvendelsen af resultatløn og gennemgå retningslinjerne på området. Rigsrevisionen anbefaler, at ministeriet nøje følger området og overvejer behovet for i højere grad at understøtte virksomhedernes anvendelse af resultatløn.

5. Revisionen af EU-midler

111. Kapitlet handler om revisionen af de EU-midler, som Danmark har modtaget fra EU eller betalt til EU, og som fremgår af statsregnskabet for 2017. Rigsrevisionen udarbejder hvert år en erklæring om de danske EU-midler.

ERKLÆRING OM EU-MIDLER I DANMARK I 2017

EU-ERKLÆRINGEN

EU-erklæringen er baseret på vores egne revisioner af EU-midlerne. Endvidere baserer vi erklæringen på den interne controls arbejde (Det Godkendende Organ mfl.), Den Europæiske Revisionsrets revisionsbesøg i Danmark og Europa-Kommissionens kontrolbesøg i Danmark.

Rigsrevisionen vurderer, at regnskaberne for EU-indtægter og EU-udgifter for 2017 er udarbejdet i overensstemmelse med de statslige regnskabsregler. Regnskaberne giver et retvisende billede af indtægter og udgifter for regnskabsåret og for den finansielle stilling ved regnskabsårets udløb.

På baggrund af resultaterne af revisionen er det Rigsrevisionens opfattelse, at de transaktioner, der ligger til grund for regnskaberne for 2017 for EU-indtægter og EU-udgifter, som helhed betragtet er lovlige og formelt rigtige.

Statsregnskabets oversigt over EU-indtægter og EU-udgifter i 2017

112. Statsregnskabet indeholder en oversigt over de indtægter, som den danske stat har modtaget fra EU, og de udgifter, som den danske stat har betalt til EU i 2017, jf. tabel 32.

TABEL 32

EU-INDTÆGTER OG EU-UDGIFTER I 2017

(Mio. kr.)

EU-indtægter:

Landbrugs- og strukturfonde	7.359,9
Den Europæiske Garantifond for Landbruget	5.926,9
Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne	885,8
Den Europæiske Socialfond	222,5
Den Europæiske Regionalfond	193,9
Den Europæiske Hav- og Fiskerifond	130,8
Ordninger uden for landbrugs- og strukturfondene	108,3
Forskning og udvikling	27,0
Undervisning	4,6
Transportinfrastruktur	76,6
Øvrige EU-indtægter	226,3

EU-indtægter i alt	7.694,4
---------------------------	----------------

EU-udgifter:

Skatte- og afgiftsfinansierede bidrag	16.875,9
Bidrag til EU efter det fælles beregningsgrundlag for BNI	11.876,0
Bidrag til EU efter det fælles beregningsgrundlag for moms	2.457,5
Bidrag til EU vedrørende told og sukkerafgifter	2.542,4

EU-udgifter i alt	16.875,9
--------------------------	-----------------

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af statsregnskabet for 2017.

Tabel 32 viser de indtægter og udgifter, som følger af årets transaktioner mellem den danske stat og EU. Det fremgår af tabellen, at den danske stat har indtægter på ca. 7,7 mia. kr. fra EU og udgifter på ca. 16,9 mia. kr. til EU.

Indtægterne fra landbrugs- og strukturfondene udgør hovedparten af de samlede EU-indtægter og er i alt på ca. 7,4 mia. kr. Staten fungerer som mellemlid i finansielle overførsler mellem EU og den endelige støttemodtager. Landbrugsstyrelsen under Miljø- og Fødevareministeriet varetager udbetalingen fra Den Europæiske Garantifond for Landbruget (herafter Garantifonden), Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (herafter Landdistriktsfonden) og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond (herefter Hav- og Fiskerifonden). Erhvervsstyrelsen under Erhvervsministeriet varetager udbetalingen fra Den Europæiske Socialfond og Den Europæiske Regionalfond. Ordninger uden for landbrugs- og strukturfondene omfatter tilskud på i alt 108,3 mio. kr., hvor Europa-Kommissionen (herafter Kommissionen) udbetaler tilskud direkte til de statslige støttemodtagere. Øvrige EU-indtægter på i alt 226,3 mio. kr. er overførsler fra Kommissionen til staten.

EU-udgifterne består af skatte- og afgiftsfinansierede bidrag på ca. 16,9 mia. kr., der dækker statens bidrag til EU's egne indtægter, som indgår i EU's almindelige budget. Danmarks betalinger til EU er baseret på oplysninger om moms og bruttonationalindkomst fra Danmarks Statistik og SKAT.

EU-EXPENDITURE AND REVENUE

"EU-expenditure and revenue" er en oversigt over de EU-indtægter og -udgifter, som EU modtager fra eller betaler til de forskellige EU-lande, herunder Danmark.

DET GODKENDEDE ORGAN

Det Godkendende Organ er betegnelsen for den private revisor, der reviderer Garantifonden og Landdistriktsfonden på Kommissionens vegne. Opgaven blev i 2017 varetaget af Deloitte.

UNDERKENDELSE

En underkendelse er et krav om tilbagebetaling af EU-støtte.

Hvis Kommissionen ved et kontrolbesøg vurderer, at der er udbetalt EU-støtte i strid med reglerne, eller at der er foretaget utilstrækkelig kontrol, kan Kommissionen rejse krav om tilbagebetaling.

Det er ikke alle Danmarks EU-indtægter, der fremgår af oversigten i statsregnskabet. Oversigten omfatter ikke ca. 3 mia. kr., som Kommissionen betaler direkte til kommuner, regioner, selvejende institutioner, organisationer og private, jf. "EU-expenditure and revenue" for Danmark i 2016, der er den seneste opgørelse fra Kommissionen. Rigsrevisionen gør opmærksom på, at de ca. 3 mia. kr. er et anslået beløb.

Udvalgte revisionsresultater

Kommissionen har ikke godkendt Landdistriktsfondens regnskab på grund af fejl

113. Kommissionen kan på nuværende tidspunkt ikke godkende regnskabet for Landdistriktsfonden for 2017. Det Godkendende Organ har godkendt regnskabet for Landdistriktsfonden for 2017, men Kommissionen vurderer, at der er fejl i regnskabet, som også har finansiell betydning. Kommissionen har derfor i sin foreløbige konklusion givet Danmark en såkaldt underkendelse, der kan resultere i et tilbagebetalingskrav svarende til ca. 19 mio. kr. Kommissionen har oplyst, at samme problemstilling muligvis gør sig gældende for Landdistriktsfondens regnskab for 2016, hvorfor der kan komme yderligere underkendelser. Der er tale om en foreløbig konklusion, da Danmark har mulighed for at indgå i forhandlinger med Kommissionen om konsekvensen af de identificerede fejl og mangler, herunder beløbets størrelse.

Landbrugsstyrelsen har i forvejen reduceret refusionsanmodningen for Landdistriktsfonden med 15,5 mio. kr. ved regnskabsaflæggelsen for 2017. Anmodningen er reduceret, fordi fejl i sagerne om støtte samlet overstiger EU's væsentlighedsniveau på 2 %. Fejlene skyldes en række konstaterede væsentlige svagheder dels i de administrative kontroller som følge af nyt personale i forbindelse med styrelsens udflytning, dels i kvalitetskontrollen og kvalitetssikringen af den daglige sagsbehandling.

Rigsrevisionen vurderer, at Landbrugsstyrelsen står over for væsentlige udfordringer i forvaltningen af Landdistriktsprogrammet, der har finansielle konsekvenser for Danmark.

Landbrugsstyrelsen har udbetalt EU-midler uden at foretage den krævede kontrol

114. Landbrugsstyrelsen er over for EU forpligtet til at gennemføre kontrol på stedet af en stikprøve af Hav- og Fiskerifondens projekter, inden styrelsen udbetaler støtte til kommunerne.

Landbrugsstyrelsen har oplyst, at der ikke har været gennemført kontrol på stedet i 8 ud af 10 controlsager for vandløbsrestaurering i 2017. De manglende kontroller skyldes fejl i sagsbehandlingen. Fejlene er muliggjort af, at der ikke er en blokering i tilskudssystemet, som forhindrer udbetaling af tilskud i sager, der er udtaget til kontrol på stedet. Det er i stedet sagsbehandlerne, der manuelt skal undersøge, om sagen er udtaget til kontrol på stedet.

Rigsrevisionen konstaterer, at Landbrugsstyrelsen har udbetalt EU-midler uden at gennemføre de påkrævede kontroller på stedet. Rigsrevisionen vurderer, at det øger risikoen for underkendelser.



Landbrugsstyrelsen administrerer bl.a. EU-tilskud til danske støttemodtagere fra de nyindrettede lokaler på Augustenborg Slot.

Foto: Landbrugsstyrelsen

KRYDSOVERENSSTEMMELSESKONTROL

Krydsoverensstemmelseskontrollen handler om grundlæggende standarder for miljø, klimaforandring, god landbrugs- og miljømæssig stand af jord, folkesundhed, dyresundhed, plantesundhed og dyrevelfærd.

ONE STOP MOMS

Som følge af EU's regler for afregning af moms på teleydelser, radio- og tv-spredningstjenester og elektroniske ydelser har moms siden 2015 skullet betales i forbrugslandet. One Stop Moms skal i 2021 udvides til at omfatte alle varer og ydelser.

Kommissionens besøg har resulteret i en række underkendelser

115. Kommissionen har revideret Landbrugsstyrelsens forvaltning af krydsoverensstemmelseskontrollen (KO-kontrollen). Kommissionen vurderer, at styrelsen ikke har implementeret KO-kravene vedrørende beskyttelse af vilde fugle og identifikation af kvæg, får og geder i overensstemmelse med forordningen på området. Styrelsen forventer derfor at få en underkendelse på mellem 22,5 mio. kr. og 56,3 mio. kr., som skal betales til EU. Den endelige størrelse af underkendelsen afventer nærmere forhandlinger med Kommissionen.

Danmark har desuden afsluttet forhandlingerne om en anden underkendelse på LEADER-området under Erhvervsstyrelsen, som opstod på baggrund af Kommissionens revision i 2015. Underkendelsen ender med at udgøre 25,1 mio. kr.

Den manglende efterlevelse af EU-regler har som konsekvens, at Danmark skal tilbagebetale EU-midler til Kommissionen.

Væsentlige svagheder i SKATs system for afregning af moms med andre EU-lande

116. SKAT har oplyst, at momsindtægterne på i alt 1,1 mia. kr. fra One Stop Moms er behæftet med usikkerhed som følge af en række fejl i forbindelse med indberetning og afregning med de øvrige EU-lande. Det betyder ifølge SKAT, at der er usikkerhed om hele indtægten, idet det ikke er muligt at gennemføre relevante regnskabsmæssige afstemninger.

Indtægten fra One Stop Moms indgår i det danske momsgrundlag med ca. 270.000 kr., hvoraf Danmarks momsbidrag til EU udgør 0,3 % af momsgrundlaget. Usikkerheden påvirker derfor ikke erklæringen om EU-midler i Danmark.

Derudover udestår væsentlige funktioner i One Stop Moms og integrationen med SKATs andre it-systemer. SKAT har ikke en funktionalitet til at udsende rykkere eller fastsætte foreløbig moms for udenlandske virksomheder, som skylder moms i Danmark. Den manglende mulighed for inddrivelse medfører risiko for tab, idet fordringer fra One Stop Moms begyndte at forælde fra den 20. april 2018. SKAT er i gang med undersøge mulighederne for frem til udgangen af 2019 manuelt at udsende rykkere for krav, der ellers ville forælde. Ultimo 2019 er det planen, at nye krav skal inddrives gennem det nye inddrivelses-system PSRM.

Rigsrevisionen finder det utilfredsstillende, at SKAT fortsat ikke har etableret et sikkert grundlag for Danmarks afregning med EU. Rigsrevisionen finder det desuden kritisabelt, at SKAT ikke har etableret betryggende procedurer for foreløbige fastsættelser og rykning af fordringer, da der er tale om et problem, som længe har været kendt, og som vil bestå i de kommende år.

Afsluttet sag fra tidligere beretninger***Landbrugsstyrelsen genoptager ikke kvalitetssikring for enkelte ordninger***

117. Vi har fulgt op på en sag fra 2016 om Landbrugsstyrelsens kvalitetssikring af EU's støttemidler, som styrelsen er forpligtet til at udføre ifølge EU's regler. Rigsrevisionen udtalte kritik af styrelsens kvalitetssikring for nogle tilskudsordninger, der var stillet i bero i efteråret 2016. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 62.

Revisionen viser, at Landbrugsstyrelsen har valgt ikke at genoptage kvalitetssikringen af sagerne fra 2016 for 5 ud af 7 ordninger. Styrelsen har dermed påtaget sig en risiko for, at der er fejl i sagerne fra 2016, som ikke bliver opdaget og korrigeret. Kvalitetssikringen er genoptaget for alle ordninger i 2017.

Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.

BILAG 1. METODISK TILGANG

Vi reviderer statens indtægter og udgifter

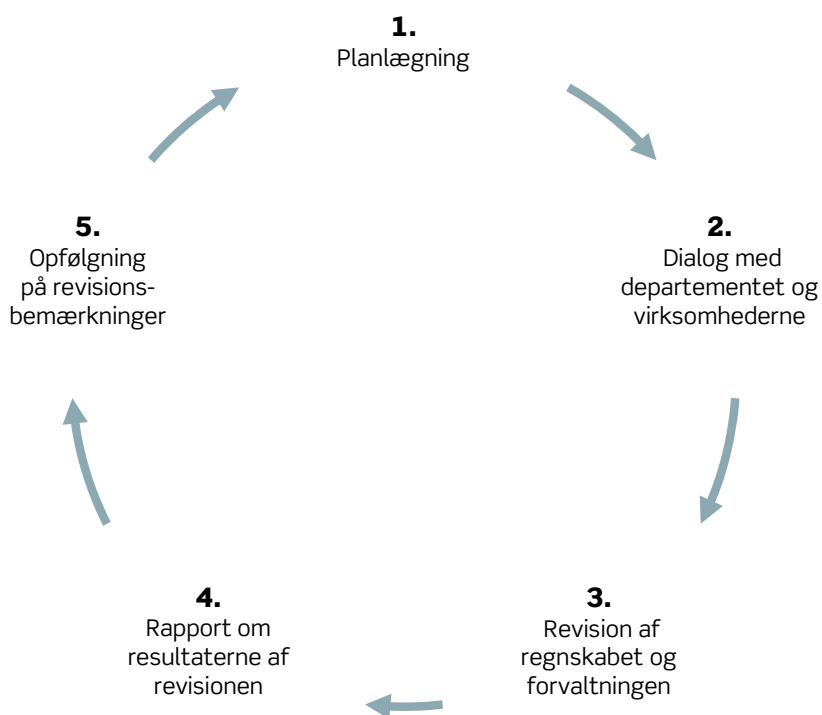
Vi reviderer statsregnskabet og en række virksomheder uden for statsregnskabet, fx virksomheder, som modtager statstilskud, bidrag e.l. i henhold til lov, og virksomheder, der er oprettet ved lov, eller hvor staten er medinteressent, fx Vækstfonden og DSB.

Vi reviderer ikke statsregnskabets § 3. Folketinget. Vi reviderer heller ikke regnskaberne for aktieselskaber, der er helt eller delvist ejet af staten. Disse regnskaber revideres af private revisionsfirmaer.

Vores planlægning, revision og rapportering indgår i en kontinuerlig proces

Revisionen er udført i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, der er baseret på de grundlæggende revisionsprincipper i rigsrevisionernes internationale standarder (ISSAI 100-999). Det indebærer, at vi planlægger og udfører revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, at regnskabet er rigtigt, og at bevillingerne er overholdt. Vores revisionsproces er afspejlet i figuren nedenfor.

REVISIONSPROCES



Planlægning og dialog med departementet og virksomhederne

Formålet med planlægningen er at tilrettelægge en revision, der er målrettet væsentlige og risikofyldte områder i regnskabet. Planlægningen giver os grundlag for at vurdere, hvilken revision der er nødvendig, for at vi kan erklære os om regnskabet. Planlægningen giver os endvidere grundlag for at udvælge afgrænsede områder, hvor vi undersøger dispositionernes lovlighed og forvaltningen.

Vi indgår i dialog med ledelsen i ministerierne for at få indsigt i, hvilke områder ledelsen ser som risikofyldte, og hvordan ledelsen forholder sig til risici. Vi lægger stor vægt på at udveksle synspunkter og erfaringer med departementer og virksomheder. Rigsrevisor holder endvidere årlige møder med hver departementschef.

Revision af regnskabet og forvaltningen

Årsrevisionen omfatter 3 elementer: finansiel revision, juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision.

Den *finansielle revisions* emne er de oplysninger, som virksomhedernes ledelse har givet i regnskabet. Kriteriet er, at regnskabet skal være *rigtigt*, dvs. at regnskabet i al væsentlighed skal være udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statens regnskabsregler. Regnskabet skal desuden give brugerne og offentligheden et dækkende og pålideligt billede af, hvad de offentlige midler anvendes til.

Den *juridisk-kritiske revisions* emne er de konkrete dispositioner, som de forvaltningsansvarlige har foretaget. Den juridisk-kritiske revision omfatter for det første bevillingskontrol, hvor vi sammenholder regnskaberne med bevillingerne. Vi undersøger, om ministerierne har overholdt bevillingerne og disponeringsreglerne. For det andet kan den juridisk-kritiske revision omfatte legalitetskontrol på udvalgte områder. Det er kontrol af, om ministeriernes dispositioner er i overensstemmelse med det øvrige (materielle) retsgrundlag. Herunder kan vi bl.a. vurdere, om forvaltningen er i overensstemmelse med de formål og intentioner, som fremgår af lovgivningen. For det tredje kan juridisk-kritisk revision omfatte systemanalytisk revision på udvalgte områder. Her vurderer vi, om virksomhederne har forretningsgange og interne kontroller, der sikrer, at dispositionerne er i overensstemmelse med retsgrundlaget.

Ved *forvaltningsrevisionen* vurderer vi, om de forvaltningsansvarlige har taget skyldige økonomiske hensyn på udvalgte områder, dvs. om virksomhederne har gjort, hvad der er muligt og rimeligt for at anvende de offentlige midler sparsommeligt, produktivt og effektivt.

Rapport om resultaterne af revisionen og opfølgning på revisionsbemærkninger

Når vi har afsluttet revisionen af et område, formidler vi konklusionerne i management letters og revisionsrapporter til departementet og de omfattede virksomheder.

Resultaterne fra alle årets revisioner danner baggrund for vores erklæring om hver paragraf i statsregnskabet.

Vi modificerer konklusionen i erklæringen, hvis revisionen afdækker væsentlige fejl og mangler. Som udgangspunkt anser vi fejl og mangler for at være væsentlige, hvis de udgør mere end 5 % af regnskabets værdi (gennemsnit af ministeriets indtægter, udgifter/omkostninger og aktiver). Nogle fejl og mangler kan dog ikke opgøres kvantitativt, fx om den anvendte regnskabspraksis er rimelig. Derfor vil det i nogle tilfælde bero på vores vurdering, om en fejl eller en mangel giver anledning til en modifikation. Modifikationens omfang vil være præciseret i erklæringen.

Hvis modifikationen er gennemgribende og dermed påvirker hele regnskabet, afgiver vi en *afkræftende konklusion*, dvs. vi konkluderer, at regnskabet ikke er rigtigt. Hvis modifikationen kan afgrænses, tager vi et forbehold, dvs. vi konkluderer, at regnskabet er rigtigt, bortset fra virkningerne af vores forbehold. Endelig har vi mulighed for at undlade at give en konklusion, hvis vi ikke har opnået tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for konklusionen.

Vi afgiver en *fremhævelse* i erklæringen for at gøre opmærksom på forhold, som har betydning for læserens forståelse af regnskabet eller revisionen. En fremhævelse indeholder ikke kritik, som påvirker vores konklusion om regnskabet. Det kan være forhold, som allerede er oplyst i regnskabet.

Erklæringen indeholder også et afsnit med en *udtalelse om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision*. Hvis vi har væsentlige og kritiske bemærkninger om forhold, som vi har afdækket i forbindelse med en juridisk-kritisk revision eller en forvaltningsrevision, vil det fremgå af udtalelsen.

Resultaterne af revisionen indgår altid i vores planlægning af kommende revisioner, uanset om de er omtalt i beretningen. Hvis vi konstaterer store problemer ved revisionen, påvirker det vores risikovurdering af virksomheden, indtil problemet er forsvarligt løst.

BILAG 2. FORTSATTE SAGER FRA TIDLIGERE BERETNINGER OM REVISIONEN AF STATSREGNSKABET

Bilaget viser de 55 sager, som vi følger fra tidligere beretninger til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet. Vi følger sagerne, indtil ministerierne og virksomhederne har løst problemerne. Vi vurderer fremdriften i sagerne hvert år. Sagerne bliver dog kun omtalt i beretningen, hvis vi vurderer, at der er afgørende nyt, fx:

- at problemerne i sagen er løst
- at der er opstået forhold, som vi vil orientere Statsrevisorerne om
- at der ikke er tilstrækkelig fremdrift i sagen.

	Forhold, der skal følges	Sagens omtale	Bemærkning
§ 6	Manglende efterkalkulation af gebyrer for Udenrigsministeriets borgerservice-ydelser	• Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2014, pkt. 81. • Notat til Statsrevisorerne af 23. december 2015, pkt. 12. • Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 25.	Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.
§ 6	Forvaltning af eksport-fremmeområdet	• Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2015, pkt. 65. • Notat til Statsrevisorerne af 17. januar 2017, pkt. 9.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 7	Statens Indkøbsprogram	• Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2012, pkt. 42-65. • Notat til Statsrevisorerne af 3. marts 2014, pkt. 6.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 7	Stillingskontrollen	• Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2012, pkt. 66-77. • Notat til Statsrevisorerne af 3. marts 2014, pkt. 7.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 7	Svagheder i ordninger, der er overdraget til Udbetaling Danmark	• Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 29-31. • Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 9.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 8	Svagt kontrolmiljø i Koncern HR	• Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2012, pkt. 198. • Notat til Statsrevisorerne af 3. marts 2014, pkt. 22. • Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2013, pkt. 103. • Notat til Statsrevisorerne af 22. januar 2015, pkt. 30. • Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 30.	Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.
§ 8	Risici vedrørende DanPilots økonomi	• Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 39. • Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 12.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.

	Forhold, der skal følges	Sagens omtale	Bemærkning
§ 9	Svag og utilstrækkelig regnskabsforvaltning vedrørende SKATs regnskab på § 9	• Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2014, pkt. 103-105. • Notat til Statsrevisorerne af 23. december 2015, pkt. 20. • Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2015, pkt. 84-87. • Notat til Statsrevisorerne af 17. januar 2017, pkt. 17. • Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 42. • Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 13. • Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 34.	Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.
§ 10	Større akkumuleret overskud under indtægtsdækket virksomhed i Danmarks Statistik	• Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2014, pkt. 122. • Notat til Statsrevisorerne af 23. december 2015, pkt. 28.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 10	Debitoradministration i SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd	• Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2015, pkt. 133. • Notat til Statsrevisorerne af 17. januar 2017, pkt. 38. • Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 36.	Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.
§ 11	Kriminalforsorgens vagtplanlægning	• Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2011, pkt. 190. • Notat til Statsrevisorerne af 12. marts 2013, pkt. 30. • Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2012, pkt. 227. • Notat til Statsrevisorerne af 3. marts 2014, pkt. 38. • Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2015, pkt. 113. • Notat til Statsrevisorerne af 17. januar 2017, pkt. 31. • Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 48. • Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 15.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 11	It-sikkerheden i Rigspolitiets DNA-register	• Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2012, pkt. 222. • Notat til Statsrevisorerne af 3. marts 2014, pkt. 35.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 11	It-sikkerheden i Rigspolitiets Koncern IT	• Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2013, pkt. 135. • Notat til Statsrevisorerne af 22. januar 2015, pkt. 49.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 12	Forsvarskommandoens udgiftsbaserede bevillingsregnskab	• Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2013, pkt. 142. • Notat til Statsrevisorerne af 22. januar 2015, pkt. 52.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 12	Forsvarskommandoens sanering af lagre	• Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2013, pkt. 144. • Notat til Statsrevisorerne af 22. januar 2015, pkt. 53.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.

	Forhold, der skal følges	Sagens omtale	Bemærkning
§ 12	Utilstrækkelig kvalitet i kontrollen af regnskabsposterne "Varelager" og "Ændring af varelager" i Forsvarskommandoen	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2014, pkt. 131. - Notat til Statsrevisorerne af 23. december 2015, pkt. 31. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 46.	Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.
§ 12	Manglende risiko- og beredskabsstyring af it-anvendelsen i Forsvarets Koncernfælles Informatiktjeneste	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2014, pkt. 135. - Notat til Statsrevisorerne af 23. december 2015, pkt. 35. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 57. - Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 18. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 44.	Rigsrevisionen vil følge sagen.
§ 12	Mangelfuld projektafslutning og afstemning af NATO-projekter i Forsvarsministeriet	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2015, pkt. 119. - Notat til Statsrevisorerne af 17. januar 2017, pkt. 32. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 45.	Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.
§ 16	It-sikkerheden hos National Sundheds-it (NSI)	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2013, pkt. 162. - Notat til Statsrevisorerne af 22. januar 2015, pkt. 57.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 16	It-sikkerhed i Sundheds-datanettet hos MedCom	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2015, pkt. 141. - Notat til Statsrevisorerne af 17. januar 2017, pkt. 43. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 53.	Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.
§ 16	Periodiseringsfejl i departementets regnskab	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 65. - Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 21. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 51.	Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.
§ 16	Mistanke om besvigelse hos Statens Serum Instituts forskningsstation i Vestafrika	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 66. - Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 22.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 16	Styrelsen for Sundheds-datas fastsættelse af priser	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 70. - Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 25. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 52.	Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.
§ 17	Arbejdstilsynets forvaltning af tilskud til branchemiljørådene var mangelfuld	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2014, pkt. 153. - Notat til Statsrevisorerne af 23. december 2015, pkt. 44.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.

	Forhold, der skal følges	Sagens omtale	Bemærkning
§ 17	Arbejdstilsynets rapportering om opfyldelse af mål, der er fastsat i politisk aftale	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2014, pkt. 154. - Notat til Statsrevisorerne af 23. december 2015, pkt. 45.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 19	Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte skal indhente revisionspåregnede attester	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 80. - Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 28. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 59.	Rigsrevisionen vil følge sagen
§ 20	Overholdelse af regler for timelærere/Større engangsudbetalinger i staten	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2013, afsnit 3.1. - Notat til Statsrevisorerne af 22. januar 2015, pkt. 6. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, afsnit 4.2. - Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 59.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen
§ 20	De statslige selvejende institutioners anvendelse af finansielle sikringsinstrumenter	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2011, pkt. 258-259. - Notat til Statsrevisorerne af 12. marts 2013, pkt. 55. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2013, pkt. 191-192. - Notat til Statsrevisorerne af 22. januar 2015, pkt. 70.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 20	Opsparing til deltagerstøtte i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse i departementet	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2013, pkt. 188. - Notat til Statsrevisorerne af 22. januar 2015, pkt. 67. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2014, pkt. 169. - Notat til Statsrevisorerne af 23. december 2015, pkt. 51. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2015, pkt. 151. - Notat til Statsrevisorerne af 17. januar 2017, pkt. 46. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 61.	Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.
§ 21	Det Kongelige Teaters opkrævning af gebyrer	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 90. - Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 31. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 64.	Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.
§ 21	Det Kongelige Teaters fastsættelse af priser for udlejning af lokaler	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 91. - Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 32. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 65.	Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.
§ 21	Det Kongelige Teaters uddeling af fribilletter	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 92. - Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 33.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.

	Forhold, der skal følges	Sagens omtale	Bemærkning
§ 21	Ordrupgaards tilskudsfinansierede aktiviteter	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 97. - Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 38. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 66.	Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.
§ 21	Forebyggelse af hackerangreb hos Slots- og Kulturstyrelsen	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, afsnit 4.1. - Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 52.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 22	Medarbejdere i stifterne havde fuld råderet over lønsystemet	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2014, pkt. 183. - Notat til Statsrevisorerne af 23. december 2015, pkt. 58.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 22	Forebyggelse af hackerangreb hos Folkekirkens It	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, afsnit 4.1. - Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 52.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 24	Fødevarestyrelsens opkrævning af gebyrer	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 105. - Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 40.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 24	Forebyggelse af hackerangreb hos Landbrugs- og Fiskeristyrelsen og SVANA	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, afsnit 4.1. - Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 52.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 24	Landbrugs- og Fiskeristyrelsens administration af tilskud	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 168. - Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 60.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 24	Landbrugs- og Fiskeristyrelsens kvalitets sikring	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 170. - Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 62. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 117.	Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes
§ 24	Landbrugs- og Fiskeristyrelsens administration af Grundbetaling	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 172. - Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 64.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 29	Forvaltning af indtægtsdækket virksomhed i Danmarks Meteorologiske Institut	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2014, pkt. 209. - Notat til Statsrevisorerne af 23. december 2015, pkt. 68.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 29	Gebyradministration i sekretariatet for Energitilsynet	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2015, pkt. 192. - Notat til Statsrevisorerne af 17. januar 2017, pkt. 64.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 29	Energistyrelsens opkrævning af gebyrer	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 118. - Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 42.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.

	Forhold, der skal følges	Sagens omtale	Bemærkning
§ 29	Energistyrelsens administration af tilskud	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 119. - Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 43.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 29	Forebyggelse af hackerangreb hos GEUS	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, afsnit 4.1. - Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 52.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 38	Skatteministeriets udfordringer på inddrivelsesområdet	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2008, pkt. 157-163. - Notat til Statsrevisorerne af 9. marts 2010, pkt. 14. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2009, pkt. 164-167. - Notat til Statsrevisorerne af 25. februar 2011, pkt. 52. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2010, pkt. 93-95. - Notat til Statsrevisorerne af 6. marts 2012, pkt. 13. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2011, pkt. 181. - Notat til Statsrevisorerne af 12. marts 2013, pkt. 26. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2012, pkt. 206. - Notat til Statsrevisorerne af 3. marts 2014, pkt. 24. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2013, pkt. 109-113. - Notat til Statsrevisorerne af 22. januar 2015, pkt. 34-37. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2014, pkt. 110-115. - Notat til Statsrevisorerne af 23. december 2015, pkt. 24. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2015, pkt. 94. - Notat til Statsrevisorerne af 17. januar 2017, pkt. 23. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 127-132. - Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 45. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 84-90.	Rigsrevisionen vil følge sagen.
§ 38	SKATs forvaltning af egne tilgodehavender	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 133. - Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 51(a). - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 92-93.	Rigsrevisionen vil følge sagen.
§ 38	Skatteministeriets forvaltning på ejendomsområdet	- Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2012, pkt. 204-205. - Notat til Statsrevisorerne af 3. marts 2014, pkt. 23. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2013, pkt. 108. - Notat til Statsrevisorerne af 22. januar 2015, pkt. 33. - Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2014, pkt. 117. - Notat til Statsrevisorerne af 23. december 2015, pkt. 26.	Følges i regi af beretningen om den offentlige ejendomsvurdering.

	Forhold, der skal følges	Sagens omtale	Bemærkning
§ 38	Svag og mangelfuld regnskabsforvaltning vedrørende § 38	• Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2013, pkt. 115-116. • Notat til Statsrevisorerne af 22. januar 2015, pkt. 39. • Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2014, pkt. 106. • Notat til Statsrevisorerne af 23. december 2015, pkt. 21. • Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2015, pkt. 88-91. • Notat til Statsrevisorerne af 17. januar 2017, pkt. 18-22. • Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 122-126 og pkt. 140. • Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 44. • Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 78-82.	Rigsrevisionen vil følge sagen.
§ 38	Højt fejlniveau på toldområdet/Toldangivelser og nedlæggelse af MoFia	• Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af EU-midler i Danmark i 2009, pkt. 169-179. • Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af EU-midler i Danmark i 2011, pkt. 140-144. • Notat til Statsrevisorerne om beretning om revisionen af EU-midler i Danmark i 2011, pkt. 22-25. • Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af EU-midler i Danmark i 2012, pkt. 88 og pkt. 101-105. • Notat til Statsrevisorerne om beretning om revisionen af EU-midler i Danmark i 2012, pkt. 12-16. • Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2014, pkt. 232. • Notat til Statsrevisorerne af 23. december 2015, pkt. 72.	Følges i regi af beretningen om SKATs kontrol og vejledning på toldområdet.
§ 38	Opgørelse af og overholdelse af sagsbehandlingstider i SKAT	• Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2015, pkt. 98. • Notat til Statsrevisorerne af 17. januar 2017, pkt. 24.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 38	SKATs forvaltning af refusion af udbytteskat	• Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 134. • Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 47. • Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 96-98.	Rigsrevisionen vil følge sagen.
§ 38	SKATs forvaltning af moms	• Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 136. • Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 48.	Omtale afventer yderligere udvikling i sagen.
§ 38	SKATs forvaltning af energiafgifter	• Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 137. • Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 49. • Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 102.	Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.

BILAG 3. ORDLISTE

Bevillingslovene	Folketinget giver staten lov til at afholde udgifter og opkræve skatter via bevillingslovene. Bevillingslovene består af finansloven, der indeholder bevillinger for et finansår, og tillægsbevillingsloven, der indeholder ændringer af bevillingerne efter finanslovens vedtagelse.
Bevillingskontrol	Ved en bevillingskontrol vurderer vi, om ministerierne har overholdt bevillingerne og disponeringsreglerne , dvs. vi vurderer, om ministerier har disponeret i overensstemmelse med de formål, opgaver og beløbsmæssige rammer, som Folketinget har vedtaget.
DAU-saldoen	Summen af statens drifts-, anlægs- og udlånssaldo betegnes DAU-saldoen. Saldoen viser forskellen mellem de samlede udgifter og indtægter på finanslovens §§ 1-38 og kan betegnes som statens driftsresultat.
Disponeringsreglerne	Disponeringsreglerne er rammer for, hvordan ministerierne kan anvende de bevillinger, de har fået på bevillingslovene . Reglerne fremgår af Finansministeriets budgetvejledning.
Erklæring	Erklæringen indeholder vores vurdering af statens eller et ministerområdes regnskab. Standardkonklusionen er: • at regnskabet i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statens regnskabsregler • at staten/ministeriet i alle væsentlige henseender har overholdt bevillingerne og disponeringsreglerne. Vi tager forbehold for standardkonklusionen, hvis vi vurderer, at der er væsentlige fejl og mangler. Erklæringen vil indeholde en fremhævelse, hvis vi vil gøre læseren opmærksom på forhold, der ikke påvirker vores konklusion. Erklæringen kan endvidere bestå af en udtalelse om resultaterne af vores juridisk-kritiske revision eller vores forvaltningsrevision.
Forbehold	Vi tager forbehold for hele eller dele af konklusionen i erklæringen, hvis vi finder væsentlige fejl og mangler. Et forbehold er dermed en undtagelse fra erklæringens konklusion om, at regnskabet er rigtigt, og at bevillingerne er overholdt.
Fremhævelse af forhold i regnskabet	En fremhævelse bruges til at gøre læseren opmærksom på forhold, der har betydning for læserens forståelse af regnskabet, men som ikke påvirker revisors konklusion. Det kan være forhold, der allerede er oplyst i regnskabet, fx usikkerheder om størrelsen af en regnskabspost.
Hensættelser	Hensættelser anvendes til at reservere et beløb i regnskabet, så virksomheden kan dække en retslig eller faktisk forpligtelse. Forpligtelsen skal være resultatet af en begivenhed, der har fundet sted, men hvor man ikke kender udgiften, fx: • en tabsgivende aftale/kontrakt • fratrædelsesordninger eller ordninger, hvor medarbejdere fritstilles • hensættelser til istandsættelse af lejemål, når der i huslejekontrakten er krav herom.
It-sikkerhed	It-sikkerhed har til formål at beskytte kritiske og følsomme data og it-systemer. Virksomhedernes styring af it-sikkerheden skal tilgodeses 3 overordnede krav: tilgængelighed, fortrolighed og integritet. It-sikkerheden omfatter bl.a. sikker og pålidelig drift, fysisk sikkerhed (fx beskyttelse mod vand- og brandskade) og kontrol af adgang til systemer, data og netværk.
Primokorrektioner	Primokorrektioner er rettelser i regnskabet som følge af fx ændrede regnskabsprincipper, ressortændringer og overdragelser til/fra staten, der betyder ændringer i statens aktiver og gæld. Primokorrektioner foretages for at neutralisere de teknisk betingede udgifter/indtægter, der ellers ville opstå. Primokorrektioner registreres direkte på den enkelte statuskonto og har således indflydelse på statens egenkapital, men påvirker ikke udgifterne eller indtægterne i statens driftsregnskab.

Påtegning	Påtegningen indeholder revisors samlede konklusion vedrørende revisionen af en virksomhed uden for statsregnskabet. Rigsrevisionen udarbejder en fælles påtegning med de øvrige revisorer, der har ansvar for revisionen af en virksomhed uden for statsregnskabet. Påtegningen fremgår af regnskabet.
Regnskabsprincipper	Regnskabsprincipper er basale regler om, hvornår en økonomiske hændelse skal registreres i regnskabet. Staten anvender 2 regnskabsprincipper: <i>Det omkostningsbaserede regnskabsprincip</i> synliggøre de samlede omkostninger ved at drive virksomheden i regnskabsperioden. Ud over en resultatopgørelse indeholder regnskabet en balance, som viser virksomhedens aktiver (værdier, herunder formue og tilgodehavender) og passiver (gæld). Princippet er, at de samlede omkostninger registreres i regnskabet, uanset hvornår betalingen falder. Fx afspejles investeringer som et aktiv på balancen og i driften som afskrivninger. Omkostningsbaserede principper er derfor mere velegnede til økonomistyring i virksomhederne end de traditionelle udgiftsbaserede principper. Der er dog visse områder, som er undtaget de omkostningsbaserede principper, fordi det ikke giver mening at værdiansætte fx national kulturarv, som ikke skal sælges. Staten aflægges regnskab efter de omkostningsbaserede principper for bevillingstyperne driftsbevilling og statsvirksomhed. <i>Det udgiftsbaserede regnskabsprincip</i> synliggør statens forpligtelser og tilgodehavender, uanset om betalingen har fundet sted, fordi staten anvender retserhvervelsesprincippet, hvorved udgifter og indtægter skal bogføres, så snart der kan opgøres et retsligt eller faktisk krav på beløbet og ikke først, når betalingen gennemføres. Det udgiftsbaserede regnskabsprincippet er enkelt og forholdsvis velegnet til kontrolformål, da det er nemt at opgøre forbruget i forhold til bevillingen. Princippet afspejler imidlertid ikke de samlede omkostninger ved en given aktivitet, fx investeringer, og er dermed ikke så velegnede til økonomistyring. Staten aflægges regnskab efter de udgiftsbaserede principper for anlægsbevillinger, lovbundne bevillinger (overførselsindkomster, bloktilskud mv.), reservationsbevilling, statsfinansieret selvejende institution og anden bevilling.
Regnskabsregler	Statens regnskabsregler sætter rammerne for, hvordan virksomhederne skal indregne de enkelte indtægter og udgifter i statsregnskabet, og hvordan virksomhederne skal opgøre deres aktiver og passiver. Reglerne fremgår af statsregnskabsloven og de bekendtgørelser og vejledninger, som finansministeren har udstedt i medfør heraf. Det omfatter bekendtgørelse om statens regnskabsvæsen mv. (regnskabsbekendtgørelsen), budgetvejledningen og en række cirkulærer mv., der er sammenfattet i Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning (ØAV).
Udtalelse	En udtalelse er et særligt afsnit i erklæringen . Vi udarbejder kun en udtalelse, hvis vi har væsentlige og kritiske bemærkninger om forhold, der ligger ud over erklæringens konklusion om regnskabs rigtighed og bevillingsoverholdelsen. Udtalelsen vedrører forhold, som vi har afdækket i forbindelse med en juridisk-kritisk revision eller en forvaltningsrevision af et udvalgt område. Konklusionen i udtalelsen angiver, hvad vi konkret har undersøgt, og hvilke resultater vi er nået frem til.
Virksomhed	Begrebet virksomhed bruges i denne beretning om: - forvaltningsenheder inden for et ministerområde, hvis ledelse er budget- og regnskabsmæssigt ansvarlig for én eller flere hovedkonti på bevillingslovene, jf. regnskabsbekendtgørelsens § 3 - enheder, der ikke er omfattet af statsregnskabet, men som falder under rigsrevisorlovens § 2, stk. 1, nr. 2-4 - tilskudsmodtagere, hvis årlige regnskab er omfattet af rigsrevisorlovens § 4.
Årsrevision	En helhedsorienteret og sammenhængende revision, der dækker hele regnskabsåret. Årsrevisionen omfatter derfor både revision i løbet af regnskabsåret og afsluttende revision efter regnskabsårets udløb. Indholdet i årsrevisionen er nærmere beskrevet i bilag 1 om metode.